U.C.S. vol. 4

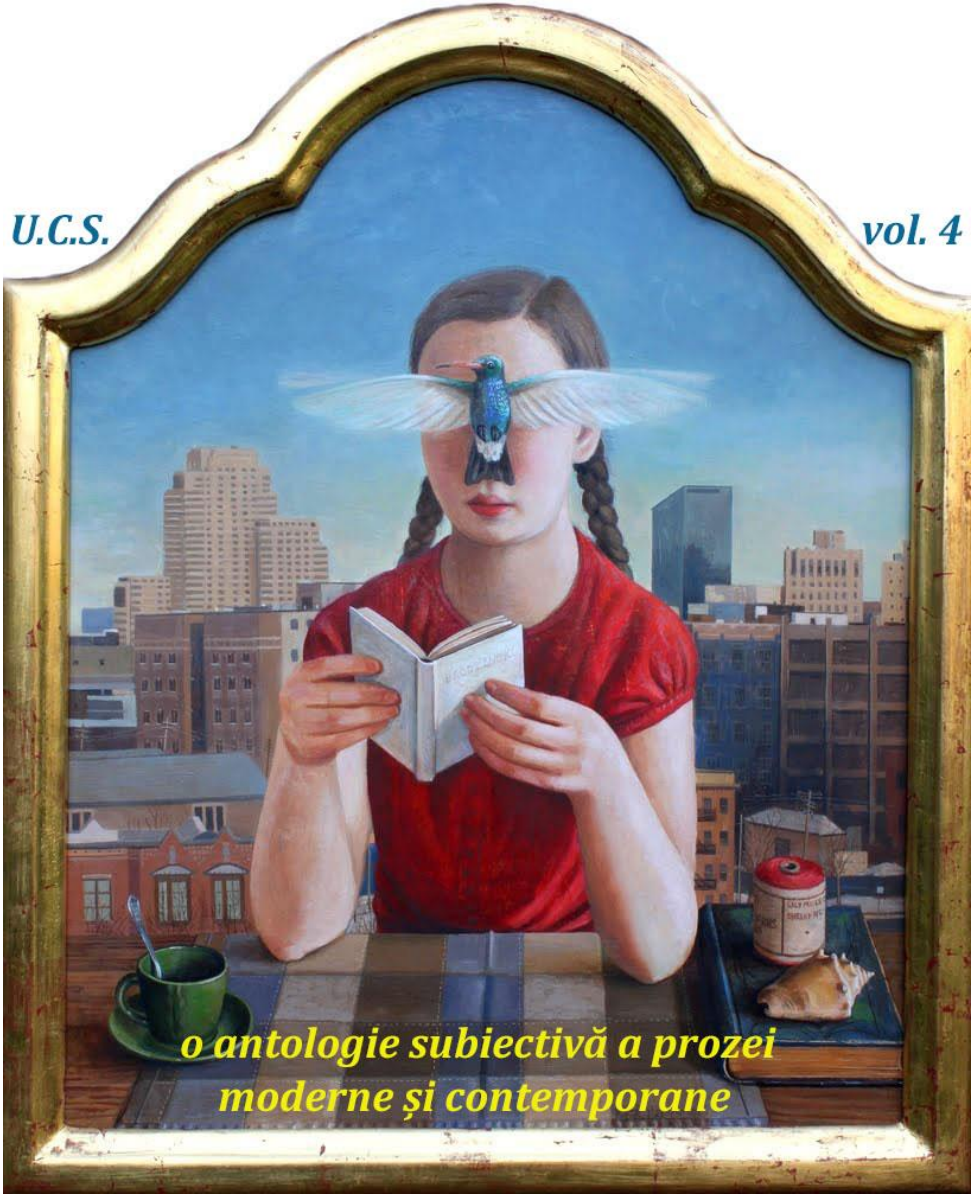

o antologie subiectivă a prozei moderne și contemporane

Woody ALLEN

EPISODUL KUGELMASS

Kugelmass, profesor de literatură la City College, se simţea nefericit şi în a doua căsătorie. Daphne Kugelmass era cam toantă. Kugelmass mai avea doi copii handicapaţi de la Fio, prima lui soţie, şi era vârât până peste cap în plata taxelor de întreţinere şi a pensiei alimentare.

— De unde să ştiu c-o să iasă rău? se plânse într-o bună zi Kugelmass psihiatrului. Cine ar fi bănuit c-o să se umfle ca un balon? În plus, avea bani. Sigur, nu-i un criteriu după care să-ţi alegi nevasta, dar nici nu-ţi prinde rău când ai atâtea belele pe cap. Mă înţelegi, nu?

Aşa chel cum era, Kugelmass avea pieptul plin de păr, şi un suflet să-l pui pe rană.

— Trebuie să găsesc o femeie, continuă el. Să am şi eu o aventură. N-ai zice că sunt un bărbat care are nevoie de dragoste. De tandreţe. Dar asta sunt. Vreau un flirt. Vreau o iubire la Veneţia, vreau să mă îndrăgostesc, să-i fac declaraţii şi să fim numai noi doi. Acum, până nu-i prea târziu. Mă înţelegi, nu?

Doctorul Mandel se foi în fotoliu şi spuse:

— O aventură n-ar rezolva nimic. Cum poţi să fii atât de nerealist? Problema e mult mai complicată.

— Şi vreau să fie ceva discret, reluă Kugelmass. Nu-mi permit să divorţez a doua oară. Daphne ar fi în stare să mă căsăpească.

— Domnule Kugelmass…

— Nu mă pot încurca cu cineva de la City College. Daphne lucrează acolo. Şi sunt câteva puştoaice…

— Domnule Kugelmass…

— Ajută-mă! Azi-noapte am visat că zburam pe o pajişte cu un coşuleţ în mână, şi pe coşuleţ ştii ce era scris? VARIANTE. Când m-am uitat mai bine, am văzut că era spart.

— Domnule Kugelmass, nu trebuie să faci absolut nimic. Pur şi simplu trebuie să spui ce simţi, şi apoi să analizăm situaţia împreună. Doar te tratezi de atâta vreme, ştii că nu există un leac miraculos. La urma urmei, sunt psihiatru, nu vrăjitor.

— Atunci probabil că am nevoie de un vrăjitor, spuse Kugelmass şi se ridică de pe scaun. Şi cu asta consultaţia luă sfârşit.

Câteva săptămâni mai târziu, într-o seară, în timp ce Kugelmass şi Daphne lâncezeau în casă, fiecare în colţul lui, sună telefonul.

— Răspund eu, se repezi Kugelmass. Alo?

— Kugelmass? se auzi o voce. Persky la telefon.

— Cine?

— Persky. Sau mai bine zis Marele Persky.

— Poftim?

— Am auzit că umbli după un vrăjitor care să te scoată din amorţeală. E adevărat?

— Sst! făcu Kugelmass. Stai, nu închide. De unde suni, Persky?

A doua zi după-amiază, Kugelmass urca scările unui imobil vechi din Brooklyn. Bâjbâi prin întuneric până găsi uşa. Sună. O să-mi pară rău, îşi spuse el în gând.

— *Dumneata* eşti Persky cel Mare? întrebă Kugelmass.

— Marele Persky. Vrei un ceai?

— Nu. Vreau o aventură. Vreau muzică. Vreau dragoste.

— Cum, şi chiar nu vrei un ceai? Da, foarte interesant. Bine. Şezi.

Persky ieşi din cameră. Kugelmass auzi un hârşâit de mobilă. Persky reapăru împingând pe rotile un obiect care scârţâia din toate încheieturile, cu câteva batiste vechi de mătase pe el şi un strat de praf cât degetul. Era o

comodă chinezească într-o stare jalnică.

— Persky, spuse Kugelmass, ce te-a apucat?

— Fii atent, îi explică Persky, e o chestie grozavă. O am pregătită de anul trecut pentru un spectacol, dar afacerea a căzut baltă. Bagă-te înăuntru!

— De ce? Ca s-o împungi cu săbii?

— Vezi vreo sabie pe aici?

Kugelmass strâmbă din nas şi bombănind se vârî în ladă. Observă chiar în faţa ochilor nişte ornamente oribile, lipite direct pe lemn.

— Ce glumă proastă!

— Şi ce glumă, completă Persky. Şi acum fii atent. Am să arunc un roman înăuntru, o să închid uşile şi o să ciocănesc de trei ori în ladă. Atunci o să fii proiectat chiar în romanul respectiv.

Kugelmass se strâmbă neîncrezător.

— Chiar aşa e, spuse Persky. Pe cuvântul meu. Şi pot să te proiectez nu numai într-un roman. În orice povestire, piesă de teatru sau poezie. Ai ocazia să te întâlneşti cu personajul visat de tine, o femeie celebră, o eroină celebră, şi să ai parte de toate plăcerile. Când ai terminat, dai un chiot şi te aduc înapoi.

— Persky, nu eşti zdravăn la minte.

— Te asigur că o să meargă.

Kugelmass era sceptic.

— Vrei să spui că lada asta nenorocită mă poate trimite unde poftesc?

— Pentru douăzeci de dolari, da.

Kugelmass scoase portofelul.

— Nu cred până nu văd, mormăi el.

Persky vârî bancnotele în buzunarul de la pantaloni.

— Deci pe cine vrei? Sister Carrie? Hester Prynne? Ofelia? Sau poate un personaj de-al lui Saul Bellow? Ce-ai zice de Temple Drake? Deşi pentru vârsta ta n-ar fi cea mai recomandată.

— O franţuzoaică. Vreau o franţuzoaică.

— Nana?

— Nu pe bani.

— Nataşa din *Război şi Pace*?

— Am zis o franţuzoaică. Am găsit! Emma Bovary. Este exact ce-mi trebuie.

— S-a făcut. Când eşti gata, dă-mi de ştire.

Persky îi aruncă în ladă un exemplar ieftin din romanul lui Flaubert.

— Eşti sigur că nu-i niciun risc? întrebă Kugelmass, în timp ce Persky închidea uşile.

— E oare ceva lipsit de riscuri în lumea asta nebună? Persky ciocăni de trei ori în ladă, apoi deschise uşile. Kugelmass dispăruse. În aceeaşi clipă se pomeni în dormitorul lui Charles şi al Emmei Bovary, din Yonville. Văzu în faţa lui o femeie întoarsă cu spatele, care împăturea rufele. Nu-mi vine să cred, îşi spuse Kugelmass holbându-se la fermecătoarea soţie a doctorului. E chiar adevărat! Sunt aici. Ea e.

Emma se întoarse surprinsă.

— Dumnezeule, m-ai speriat. Cine eşti dumneata? Vorbea în engleza elegantă a traducerii. E de-a dreptul fantastic, gândi el. Apoi, văzând că Emma i se adresează, răspunse:

— Scuzaţi-mă. Sunt Sidney Kugelmass de la City College. Profesor de literatură la C.C.N.Y. Eu… Oh, Doamne!…

Emma Bovary zâmbi provocator.

— Bei ceva? Un pahar de vin?

E frumoasă, gândi Kugelmass. Nici nu se compara cu troglodita aia cu care împărţea aşternutul. Simţi brusc nevoia să îmbrăţişeze această plăsmuire, să-i spună că era femeia visurilor lui.

— Da, nişte vin, îndrugă el cu o voce răguşită. Alb. Nu, roşu. Nu, alb. Lasă, alb.

— Charles lipseşte astăzi, spuse Emma cu subînţeles. După ce-au băut vinul, au ieşit la o plimbare prin încântătorul peisaj de Franţă patriarhală.

— Totdeauna mi-am dorit să se ivească un străin misterios, să mă scoată din monotonia vieţii de provincie. Aici e o plictiseală înfiorătoare, spuse Emma şi-l strânse de mână.

Trecură pe lângă o bisericuţă.

— Îmi plac hainele tale, murmură ea. N-am văzut niciodată aşa ceva pe aici. Sunt atât de… moderne.

— E un costum de vară, răspunse el visător. L-am luat de la solduri.

Brusc o sărută. Timp de o oră, întinşi la umbra unui copac, schimbară şoapte dulci şi priviri drăgăstoase. Apoi Kugelmass se ridică. Îşi amintise că avea întâlnire cu Daphne la supermagazinul Bloomingdale.

— Trebuie să plec. Dar, nu-ţi fă griji, am să mă întorc.

— Sper, spuse Emma.

O îmbrăţişă cu patimă, apoi se întoarseră acasă. Aici o mai sărută o dată, după care strigă:

— Gata, Persky. Trebuie să fiu la Bloomingdale până-n trei jumate.

Se auzi un pocnet asurzitor şi Kugelmass se trezi din nou în Brooklyn.

— Vezi că nu te-am minţit? îi spuse Persky triumfător.

— Persky, acum mă grăbesc. Trebuie să ajung pe Lexington Avenue. Spune-mi când mai pot veni? Se poate mâine?

— Oricând. Doar sa ai la tine douăzeci de dolari. Şi să nu sufli o vorbă nimănui.

— Doar nu crezi că mă duc să dau anunţ la ziar.

Kugelmass luă un taxi spre centru. Îi tresălta inima de fericire. Sunt îndrăgostit, îşi spuse el, deţin o taină minunată. Nu-şi dădea seama că exact în acelaşi moment, în diferite săli de clasă din toată ţara, elevii îşi întrebau profesorii: Cine este acest personaj de la pagina 100? Acest evreu chelios care o sărută pe Madame Bovary. Un profesor din Sioux Falls se

lamenta: Doamne, cât sarcasm la puştii ăştia! Ce le mai trece prin minte!

Daphne Kugelmass îl aştepta la raionul de articole sanitare de la Bloomingdale, când Kugelmass apăru gâfâind.

— Unde-ai fost? îl repezi ea. E patru jumate.

— S-a blocat circulaţia.

Kugelmass îl vizită pe Persky a doua zi şi în câteva minute ajunse din nou, ca prin minune, la Yonville. Emma nu îşi putu ascunde emoţia când îl văzu. Pe trecură împreună ore întregi, râzând, sporovăind, făcând dragoste. Doamne, Dumnezeule! Chiar cu Madame Bovary! se entuziasmă Kugelmass. Eu, care în liceu am rămas corigent la engleză.

În lunile următoare, Kugelmass îl vizită pe Persky de nenumărate ori, iubirea lui pentru Emma Bovary devenind tot mai pătimaşă.

— Ai grijă, să mă bagi în carte înainte de pagina 120, spuse Kugelmass. Trebuie să mă întâlnesc cu ea până nu se cuplează cu individul ăla, Rodolphe.

— De ce? Nu eşti în stare să-i vii de hac?

— Ha! Să-i vin de hac? Un boiernaş oarecare. Ce ştie altceva decât să ameţească femeile şi să bată coclaurile călare? Crezi că-i mai breaz decât figurile alea care apar în revistele pentru gospodine? Însă pentru ea e o prospătură.

— Bărbatu-său nu bănuieşte nimic?

— Şi ce să facă? Un biet spiţer de ţară. Se duce la culcare o dată cu găinile, când pe nevastă-sa atunci o arde… Eh, în fine… Hai că m-am dus.

Kugelmass intră din nou în ladă, şi într-o clipă se trezi pe domeniul familiei Bovary, la Yonville.

— Ce mai faci, iubito?

— Vai, Kugelmass, suspină ea. Prin ce-am trecut! Aseară la masă „domnul şi stăpânul meu“ a aţipit la desert. Şi eu care îi povesteam cu

sufletul la gură cât de bine e la Maxim, şi ce minunat e baletul. Şi dintr-o dată l-am auzit sforăind.

— Linişteşte-te, dragostea mea. Acum sunt cu tine, îi spuse Kugelmass şi o îmbrăţişă.

Cât mi-am dorit să ajung aici, îşi spuse el în gând, adulmecând parfumul franţuzesc al Emmei. Am suferit destul. Am plătit destui psihiatri. Am căutat până mi s-a urât. Ce tânără şi fragilă e, iar eu mă găsesc aici, la câteva pagini după Leon, şi puţin înainte de Rodolphe. Bine că am nimerit în capitolul ăsta. Altfel nu ştiu cum m-aş fi descurcat.

Emma era fără îndoială la fel de fericită ca şi Kugelmass. La rândul ei, jinduise după o aventură, iar poveştile lui despre viaţa de noapte de pe Broadway, despre maşinile de curse, despre stelele de la Hollywood o fermecaseră pe frumoasa franţuzoaică.

— Mai povesteşte-mi despre O. J. Simpson, îl rugă ea în seara aceea, pe când treceau agale prin faţa bisericii abatelui Bournisien.

— Ce să-ţi mai spun? Tipul e mare. Bate toate recordurile. Aleargă formidabil. Nimeni nu-l poate ajunge.

— Şi Oscarurile? îl întreabă Emma cu o privire plină de nostalgie. Aş da orice să câştig şi eu unul.

— În primul rând, trebuie să fii propusă.

— Ştiu. Mi-ai spus. Dar sunt convinsă că pot să joc. Sigur, nu mi-ar strica nişte ore de actorie. Poate cu Strassberg. Şi dacă aş avea şi un impresar bun…

— Bine, bine, vedem noi. O să-i spun lui Persky.

În aceeaşi seară, întors în apartamentul lui Persky, Kugelmass a lansat ideea aducerii Emmei la New York.

— Lasă-mă să mă gândesc, spuse Persky. Poate aranjez ceva. S-au văzut şi lucruri mai ciudate decât asta.

Însă niciunul din ei nu avea ceva clar în cap în momentul acela.

— Unde naiba te tot duci? strigă Daphne Kugelmass la soţul ei, care se întorsese târziu în seara aceea. Ţi-ai găsit pe cineva?

— Eu? Ce să spun, ai nimerit-o! replică Kugelmass cu un aer plictisit. Am fost cu Leonard Popkin. Mi-a povestit despre agricultura socialistă din Polonia. Doar îl ştii pe Popkin. Când abordează chestiunea asta, nu mai scapi de el.

— De la o vreme te porţi foarte ciudat. Eşti distant. Se apropie ziua de naştere a lui taică-meu, să nu uiţi. Vezi că-i sâmbătă.

— Bine, bine, răspunse Kugelmass, grăbindu-se să intre în baie.

— O să vină toată familia. Şi gemenii, şi vărul Hemish. Ar trebui să fii mai drăguţ cu vărul Hemish, ştii că ţine la tine.

— Sigur că da, şi gemenii, zise Kugelmass şi închise uşa de la baie ca să n-o mai audă pe nevastă-sa. Răsuflă uşurat. În câteva ceasuri, se gândi el, va fi din nou în Yonville, la iubita lui. De data asta, dacă totul merge bine, o s-o ia pe Emma cu el.

A doua zi la ora trei și un sfert Persky îşi puse din nou jucăria în acţiune. Kugelmass apăru în faţa Emmei avântat şi surâzător. Cei doi petrecură câteva ore la Yonville împreună cu Binet, după care se suiră în trăsura familiei Bovary. Urmând instrucţiunile lui Persky, se îmbrăţişară strâns, închiseră ochii şi numărară până la zece. Când îi deschiseră, trăsura tocmai trăgea în faţa intrării laterale de la Piaza Hotel, unde Kugelmass rezervase, încă de dimineaţă, un apartament.

— Splendid! E tot ce mi-am visat! exclamă Emma zburdând prin dormitor şi privind încântată panorama oraşului. Uite F.A.O. Schwartz! Şi Central Park! Şi Sherry? Unde e? A, acolo, da, da… Fantastic!

Pe pat o aşteptau cutii de la firmele Halston şi Saint Laurent. Emma desfăcu un pachet şi probă o pereche de pantaloni negri de catifea.

— Pantalonii sunt de la Ralph Lauren, preciză Kugelmass. O să arăţi

grozav în ei. Hai, iubito, sărută-mă.

— Vai, ce fericită sunt! zise Emma în timp ce se uita în oglindă. Nu ieşim în oraş? Vreau să văd Chorus Line, muzeul Guggenheim, şi pe Jack Nicholson, de care mi-ai tot vorbit. Rulează vreun film cu el?

Nu mai înţeleg nimic, exclamă un profesor de la Universitatea Stanford. Mai întâi a apărut un personaj ciudat pe nume Kugelmass, iar acum a dispărut ea din carte. Dar probabil că asta e caracteristica oricărei opere clasice – poţi s-o citeşti de o mie de ori că tot găseşti ceva nou în ea.

Îndrăgostiţii petrecură un week-end sublim. Kugelmass îi spusese lui Daphne că se duce la un simpozion la Boston şi că urmează să se întoarcă abia luni. Cei doi au savurat fiecare clipă. S-au dus la film, au luat masa în cartierul chinezesc, au mers la discotecă, iar seara au adormit în faţa televizorului deschis. S-au trezit duminică, după prânz, au ieşit apoi prin Soho, au admirat celebrităţile de la Elaine. Seara s-au delectat în apartamentul lor cu icre negre şi şampanie. N-au dormit deloc toată noaptea. Obositor, dar a meritat, gândi Kugelmass. Nu-mi permit s-o aduc aici prea des, dar din când în când îi pot oferi un contrast încântător faţă de Yonville.

Acasă la Persky, Emma intră în ladă, îşi aranjă frumos pachetele lângă ea şi-l mai sărută o dată pe Kugelmass.

— Data viitoare ne vedem la mine, îi spuse ea făcându-i cu ochiul.

Persky bătu de trei ori în uşă. Nu se întâmplă nimic.

— Hm, mormăi Persky, scărpinându-se în cap şi bătând încă o dată. Degeaba.

— Ceva nu-i în regulă, bombăni el.

— Persky, îţi arde de glumă? strigă Kugelmass. Cum adică nu merge?

— Păstrează-ţi calmul. Emma, eşti tot aici?

— Da.

Persky bătu din nou, de data asta mai tare.

— Persky, sunt tot aici.

— Ştiu, dragă, ţine-te bine.

— Persky, trebuie s-o trimitem înapoi, şopti Kugelmass. Sunt însurat, peste trei ore am curs. Nu-mi permit niciun fel de complicaţii.

— Nu înţeleg, bâigui Persky, doar a mers perfect până acum.

Dar jucăria nu mai vroia să funcţioneze.

— O să-mi ia ceva timp, îi spuse el lui Kugelmass. Trebuie s-o demontez. Te chem eu mai târziu.

Kugelmass o urcă pe Emma într-un taxi şi o expedie înapoi la Piaza Hotel. Era cât pe ce să întârzie la curs. Toată ziua îl bombardă pe Persky cu telefoanele. Şi pe Emma. Persky îi spuse că s-ar putea să mai dureze câteva zile.

— Cum a fost la simpozion? îl întrebă Daphne în seara aceea.

— Bine, destul de bine, răspunse el aprinzându-şi o ţigară la capătul cu filtru.

— Ce-i cu tine? Eşti un pachet de nervi.

— Eu? Asta-i bună. Nu vezi ce liniştit sunt? O să ies puţin să iau aer.

Deschise uşa şi fugi la hotel cu primul taxi ieşit în cale.

— Nu-i bine, spuse Emma. Charles o să-mi simtă lipsa.

— Acum înţelege-mă şi tu, iubito, se rugă de ea Kugelmass.

Era palid şi transpirat. O sărută în grabă, apoi se aruncă în lift, şi din holul hotelului îi mai dădu un telefon lui Persky. Ajunse acasă cu puţin înainte de miezul nopţii.

— Dacă mă iau după ce spune Popkin, din 1971 n-au mai fost preţurile atât de stabile la Cracovia. La orz, desigur, îi explică el lui Daphne, zâmbind chinuit în timp ce se băga în pat.

Astfel trecu o săptămână.

Vineri seara, Kugelmass îi spuse lui Daphne că trebuie să plece la alt simpozion, de data asta la Syracuse. Alergă la hotel, dar al doilea week-end alături de Emma n-a mai fost la fel de strălucit.

— Trimite-mă înapoi în roman sau ia-mă de nevastă, îi ceru Emma lui Kugelmass. Până atunci vreau să-mi găsesc un serviciu sau să urmez vreo şcoală. E îngrozitor să te uiţi toată ziua la televizor.

— Perfect. Putem să folosim banii şi altfel, îi răspunse Kugelmass. Consumi de două ori mai mult decât cântăreşti.

— Ieri am cunoscut în Central Park un fost producător de pe Broadway care mi-a dat de înţeles că aş fi potrivită pentru un rol.

— Şi cine-i măscăriciul ăsta?

— Nu-i măscărici. E un om sensibil, generos, şi arată bine. Îl cheamă Jeff şi nu mai ştiu cum. Are toate şansele să obţină un premiu Tony.

Mai târziu, în aceeaşi după-amiază, Kugelmass îi făcu o vizită lui Persky. Era beat.

— Potoleşte-te, îl temperă Persky. O să te îmbolnăveşti de inimă dacă o mai ţii aşa.

— Auzi la el! Să mă potolesc? Păi uiţi că ţin ascuns un personaj de roman într-o cameră de hotel şi că nevastă-mea o fi pus deja un detectiv particular pe urmele mele?

— Bine, bine, scăpăm noi şi de beleaua asta.

Persky se vârî sub ladă şi începu să meşterească la ea cu o cheie franceză.

— Nu mai am linişte, zise Kugelmass. Bântui tot timpul prin oraş. Ne-am săturat unul de altul. Ca să nu-ţi spun că nota de plată de la hotel arată ca bugetul apărării.

— Ce pot să fac? Asta-i lumea magiei, spuse Persky. O lume plină de nuanţe.

— Nuanţe pe dracu'. Torn în neştire şampanie Dom Perignon şi icre

negre în şoricelul ăsta, plus ţoalele, plus taxele la Neighborhood Playhouse, iar acum s-a trezit că vrea şi fotografii de probă. Şi colac peste pupăză, Fivish Kopkind, profesorul de literatură comparată, m-a recunoscut în personajul care apare sporadic în romanul lui Flaubert. Kopkind ăsta mi-a purtat întotdeauna pică, şi acum sunt sigur c-o să mă toarne lui Daphne. Ştii ce urmează? Îţi spun eu. Falimentul, pensia alimentară, închisoarea. O să ajung un cerşetor. Aşa-mi trebuie dacă mi-am înşelat nevasta cu Madame Bovary.

— Ce pot să-ţi spun? Mă chinui s-o repar. Dar n-am cum să-ţi calmez nervii. Nu sunt psihiatru.

Sâmbătă după-amiază Emma s-a încuiat în baie şi n-a mai vrut să deschidă în ciuda apelurilor disperate lansate de Kugelmass. Uitându-se pe fereastra de la Woolman Pink, lui Kugelmass îi trecu prin minte să se sinucidă. Ce păcat că e prea jos, îşi zise el, altfel aş face-o chiar acum. Şi dacă aş fugi în Europa să iau viaţa de la început? Sau dacă m-aş apuca să vând *International Herald Tribune*, că doar n-aş fi eu primul?

Telefonul sună. Kugelmass ridică receptorul ca un automat.

— Adu-o pe Emma. Cred c-am făcut-o.

Lui Kugelmass nu-i veni să creadă.

— Vorbeşti serios? Gata, merge?

— Era ceva stricat la transmisie. Hai, adu-o!

— Persky, eşti genial. Sosim într-o clipă.

Îndrăgostiţii năvăliră din nou în apartamentul lui Persky, şi din nou Emma Bovary se vârî în ladă cu toate pachetele după ea. De data asta nu s-au mai sărutat. Persky închise uşile, trase aer în piept şi bătu de trei ori în ladă. Urmă obişnuitul pocnet. Când se uită înăuntru nu mai era nimeni. Madame Bovary ajunsese în romanul ei. Kugelmass răsuflă uşurat şi strânse mâna scamatorului.

— Bine că s-a terminat. M-am învăţat minte. N-am să-mi mai înşel

nevasta niciodată.

Îi strânse din nou mâna, gândindu-se că n-ar fi rău să-i cumpere o cravată.

Peste trei săptămâni, spre sfirşitul unei minunate după-amieze de primăvară, cineva sună la uşa lui Persky. Era Kugelmass, nevinovat ca un mieluşel.

— Ei, Kugelmass, acum unde mai vrei să ajungi?

— Mai vreau o dată. E o vreme splendidă şi eu îmbătrânesc. Ascultă, ai citit *Portnoy's Complaint*? Ţii minte Maimuţa?

— Viaţa s-a scumpit, preţurile au crescut. Douăzeci şi cinci de dolari. Pentru început nu-ţi iau niciun ban. N-am uitat în ce încurcătură te-am băgat atunci.

— Eşti un tip de treabă, spuse Kugelmass, pieptănându-şi cele câteva fire de păr în timp ce intra din nou în ladă. Funcţionează?

— Sper. N-am mai folosit-o de atunci.

— Idilă şi amor, strigă Kugelmass din ladă. Ce nu face omul pentru o fată drăgălaşă!

Persky' îi aruncă un exemplar din *Portnoy's Complaint* şi bătu de trei ori în ladă. De data asta nu se mai auzi pocnetul binecunoscut, ci o explozie surdă, urmată de pârâituri şi de o ploaie de scântei. Persky se prăbuşi, făcu o criză de inimă şi muri pe loc. Comoda se aprinse şi totul se transformă în scrum.

Kugelmass, care n-avea de unde să ştie de acest dezastru, intrase în altă încurcătură. Nu ajunsese în *Portnoy's Complaint*, şi nici în alt roman. Fusese proiectat într-un vechi manual de limba spaniolă şi acum fugea să-şi salveze viaţa. În spatele lui, printre bolovani şi stânci, verbul *tener* („*a avea*") – un imens şi stufos verb neregulat – îl urmărea, gonind pe picioarele-i crăcănate.

(Traducere: Ruxandra Todiraș)

Dylan THOMAS

O SÂMBĂTĂ CĂLDUROASĂ

Tânărul în tricou de marinar care şedea lângă colibele de stuf să vadă ieşind femeile bronzate şi albe şi pâlcurile de fete drăguţe cu anchioruri palide şi spatele pârlit de soare care îşi croiau drum până la mare păşind delicat peste bolovanii ascuţiţi pe picioarele lor urâte, cu unghiile date cu roşu, a desenat pe nisip o siluetă mare de femeie; şi o copilă în pielea goală, care tocmai ieşise din mare, a călcat din fugă peste ea şi s-a scuturat de apă, făcându-i doi ochi larg deschişi, umezi şi o gaură drept în mijloc, unde se vedea urma de picior. Tânărul a şters femeia şi a desenat un bărbat burtos: copila a alergat peste el, scuturându-şi părul şi schiţându-i de-a lungul pântecelui un rând de nasturi şi un şir de picuri, ca pipiul într-un desen de copil, între picioarele lungi, pline de scoici.

Într-o învălmăşeală de femei ieşite la picnic cu odraslele lor care zăceau moleşite şi ude în soarele arzător sau se ciondăneau pe avioane de hârtie, ori făceau castele care erau distruse în clipa următoare de zigzagul paşilor altor amatori de picnic în drum spre diverse colţuri ale plajei, printre chemările vânzătorilor de îngheţată şi strigătele de furie şi de fericire ale băieţilor care jucau crichet şi ţipetele fetelor care constatau că marea le-a ajuns până la buric, tânărul şedea singur, cu umbrele propriei ratări de-a dreapta. Nişte soţi tăcuţi, cu pantalonii suflecaţi şi bretelele atârnându-le, se bălăceau alene la mal, femei în rochii groase, negre, de picnic se bălăceau şi râdeau de propriile lor picioare, nişte câini alergau după pietre şi un băieţel mândru călărea

valurile pe o focă de cauciuc. Izolat în pustiul lui, tânărul urmărea spectacolul sâmbetei de sărbătoare, cu aerul lui fals şi drăgălaş, ca o vedere sub soarele ordinar; familiile care se zbenguiau, cu pungi din hârtie, găletuşe şi lopăţele, umbrele şi sticle, fetele fericite, încinse şi chinuite, cu alifii împotriva arsurilor de soare în genţi, tinerii bronzaţi cu piepturile dezvelite şi cei brânzoşi, îmbrăcaţi cu veste şi roşi de invidie, picioarele subţiri, albe, păroase şi jalnice ale soţilor care se plimbau în tăcere prin apă, copilaşii grăsuţi şi creţi sau tunşi chilug, cu spatele arcuit peste nisipul murdar, încântaţi până la delir, trezeau în el un vechi sentiment de ruşine şi de milă; izolat de tot ce însemna ziua aceea liberă, asemenea unui tânăr osândit să îndure de-a pururi tovărăşia viermilor lui, mai presus de puterea şi prostia banală, asudată, exacerbată de soare a cărnii văratice într-o zi liberă, într-o lume aflată la mii de ani distanţă, a prins mingea pe care un puşti a proiectat-o în aer cu o tavă de tablă şi s-a ridicat să i-o arunce înapoi.

Băiatul l-a invitat să se joace cu el. O familie prietenoasă aştepta în picioare un pic mai departe, femeile ciufulite cu rochiile îndesate pe sub marginea chiloţilor, bărbaţii desculţi, numai în cămaşă, mai mulţi copii în combinezoane şi izmene tăiate. A aruncat cu furie mingea către un părinte care stătea cu o tavă dinaintea unei porţi din pălării. „Lupul singuratic jucând crichet“, şi-a zis el când tava s-a învârtit. Luându-se după minge către mare, trecând pe lângă femei care se dezbrăcau, iuţind pasul şi făcându-le cu ochiul, împiedicându-se de un castel şi dând peste un şir întortocheat de fete ude care zăceau întinse la soare ca şerpii, udându-şi pantofii când a cules mingea de pe un val, a simţit cum fericirea îl invadează din nou într-o destindere a trupului şi „Atenţie, Duckworth, acum dau una tare“, i-a strigat el mamei din spatele pălăriilor. Mingea a ricoşat din capul unui băiat. Mingea săltăreaţă îşi croia drum de la unul la altul printre familiile răzleţe, printre sendvişuri şi

feţe de masă, printre unchi şi mame. Un chelios cu cămaşa ieşită din pantaloni a trimis-o în direcţia greşită şi un collie a luat-o cu el în apă. Acum era rândul mamei să servească cu tava. Tava şi mingea i-au zburat în acelaşi timp pe deasupra capului. Un unchi cu o pălărie de panama a trimis cu putere mingea înspre câinele familiei, care a înotat cu ea până hăt, departe. I-au oferit tânărului sendvişuri cu ou şi creson şi bere neagră încălzită şi, împreună cu un unchi şi un tată, au stat aşezaţi pe *Evening Post* până când marea le-a atins picioarele.

Rămas iarăşi singur, încins şi nefericit, căci clipa de triumf când fugea printre necunoscuţi care stăteau întinşi la soare sau alergau încoace şi încolo, împăcaţi zgomotos cu ei înşişi, fusese deviată, ca o minge, zicea el, în mare, s-a îndreptat către un loc de pe plajă unde un profet al apocalipsei cocoţat pe o cutie pe care era scris „Domnul Matthews“ se adresa unei enorii de femei cu chipuri lipsite de expresie. Nişte băieţi înarmaţi cu ţevuşti cu proiectile din boabe de mazăre şedeau tăcuţi lângă el. Un bărbat zdrenţăros nu strângea nimic în şapcă. Domnul Matthews îşi agita mâinile reci, făcând spume la gură pe tema zilei libere şi blestema vara de pe cutia care se cutremura sub el. Striga invocând o altfel de căldură. Soarele puternic îi înmuia oasele şi s-a descheiat la guler. Copiii din Valley, cu ochi neruşinaţi, afundaţi în orbite, limbi ascuţite şi glasuri şuierătoare şi piepturile scobite ca nişte cochilii stăteau ciotcă în jurul chioşcului cu Punch şi Judy[1] şi al triciclurilor cu îngheţată, iar el se lepăda de ei toţi. Nega existenţa fetelor în lenjerie de corp care se pieptănau şi se pudrau şi pe a celor ruşinoase care se schimbau cu îndemânare la adăpostul corturilor din prosoape de plajă.

În timp ce domnul Matthews ocăra oraşul stacojiu, alunga puştii cu burţile goale care ţopăiau în jurul vânzătorului de îngheţată şi înfăşura

[1] *Punch and Judy*, spectacol popular de marionete alcătuit din mici scenete domestice, având-i ca protagonişti pe violentul domn Punch şi pe soţia sa, Judy.

coapsele arse de soare ale fetelor cu paltonul lui negru – „În genunchi! în genunchi! striga el. Se lasă întunericul asupra noastră!“ – tânărul deprimat stătea în picioare, cu o umbră lângă umăr, şi se gândea la Coney Beach din Porthcawl, unde prietenii lui se dădeau împreună cu iubitele în montagne-rousse-ul imens sau se plimbau cu trenuleţul groazei prin tunelul cu schelete. Leslie Bird trebuie să fi avut braţele pline de nuci de cocos. Brenda era cu Herbert la poligonul de tir. Gil Morris îi cumpăra lui Molly un cocteil cu o cireaşă în vârf la „Esplanade“. Iar el stătea acolo, ascultându-l pe domnul Matthews, beţivul pocăit, invocând întunericul pe plaja învăluită în lumina înserării, cu bani care-i ardeau buzunarul în vreme ce sâmbăta se topea.

În singurătatea lui refuzase trei invitaţii. Herbert, cu maşina lui sport roşie, joasă, cu GB pe spate şi o nimfă adusă de mare pe capotă, i-a strigat din faţa casei, dar el i-a spus: „N-am chef, bătrâne. O să-mi petrec ziua singur, în linişte. Distraţi-vă. Să nu beţi prea mult suc“. Aşteptând cu nerăbdare să apună soarele, stătea în cercul jalnic alături de femeile impasibile care fixau un punct pe cer, dincolo de profetul lor, şi îşi dorea să mai fie o dată dimineaţă. Frate! Ce n-ar fi dat să-şi cheltuie banii în momentul acela prin poligoanele de la bâlci, să stea în salonul cromat cu o halbă de un şiling şi şase penny şi o ţigară Turkish, spunându-le fetelor ultima glumă auzită, uitându-se pe fereastra salonului, printre palmieri, la soarele care apune peste promenadă, pe deasupra şezlongurilor, la ologi şi la văduve, la soţiile de weekend în pantaloni de plajă, cu capetele acoperite cu batice, la fetele elegante, cu bucle lipite de frunte, însoţite de prietene ochelariste, urâte, la băieţii răi inocenţi şi fanfaroni şi la câinii care mergeau la picior şi la vânzătorii de dulciuri pe biciclete. Ronald plecase spre Ilfracombe la bordul lui *Lady Moira* şi, în cârciuma înţesată, cu un grup din Brynhyfryd, trebuie că dădea pe gât pahar după pahar fără să-i pese câtuşi de puţin că acasă, pe plajă, prietenul lui era singur şi

abstinent la ora şase şi că se plictisea de moarte. Toţi prietenii lui dispăruseră în căutarea plăcerii.

Poeţii trăiesc şi se-nsoţesc la drum cu poezia lor, gândea el. Un om cu viziune nu are nevoie de altă tovărăşie. Sâmbăta este o zi crudă; trebuie să mă duc acasă şi să stau în camera mea de lângă boiler. Însă el nu era un poet care trăia şi mergea pe drum, era un tânăr într-un oraş de la mare, într-o zi de sărbătoare călduroasă, cu două lire de cheltuială; nu avea viziuni; avea două lire şi un trup mărunţel ale cărui picioare se afundau în nisipul murdar; seninătatea era pentru bătrâni; şi a luat-o peste macaz până a ieşit în strada cu linii de tramvai.

A mârâit nemulţumit uitându-se la ceasul cu flori din Parcul Victoria.

— Şi acum ce-i rămâne unui fudul de făcut? a zis el cu glas tare, ceea ce a făcut-o pe o tânără de pe o bancă de vizavi de pisoarul cu faianţă albă să zâmbească şi să pună deoparte cartea din care citea.

Îşi purta părul castaniu strâns în vârful capului, cu bucle desfăcute şi un coc, iar din el i se iţea un trandafir alb de la Woolworth care îi atingea urechea. Era îmbrăcată într-o rochie albă cu o floare roşie din hârtie prinsă în piept şi mâinile îi erau pline de inele şi brăţări luate de la o tarabă de la bâlci. Avea ochi mici şi foarte verzi.

Dintr-o privire atentă şi rece, a notat toate detaliile neobişnuite ale înfăţişării ei; siguranţa calmă, netemătoare din purtarea ei în timp ce o cerceta din cap până-n picioare, conştiinţa inocentă – care se desprindea din zâmbetul ei şi din felul în care îşi ţinea capul – că blândeţea şi stranietatea accesibilă o apărau de orice abordare grosolană şi de privirile iscoditoare erau cele care îl făceau să-i tremure degetele. Deşi rochia era lungă şi gulerul înalt, la fel de bine ar fi putut să fie goală, aşa cum stătea acolo, pe banca jupuită. Zâmbetul îi expunea trupul gol şi neprihănit şi dornic şi fierbinte pe sub pânza din bumbac, iar ea aştepta fără să se simtă vinovată.

Cât de frumoasă e, şi-a zis el, cu gândul la cuvinte şi cu ochii la părul ei şi la pielea roşie şi albă, cât de frumos mă aşteaptă, deşi nu ştie că aşteaptă, iar eu n-am să-i pot spune niciodată.

Se oprise şi acum se holba la ea. Asemenea unei fete stăpâne pe sine în faţa aparatului de fotografiat, ea şedea zâmbind, cu mâinile împreunate, cu capul uşor înclinat într-o parte aşa încât trandafirul îi mângâia obrazul. Îi accepta prinosul de admiraţie. Fata fără seamăn pe lume şi-a însuşit privirea lui, preţuindu-i iubirea prostească.

I-au intrat nişte musculiţe în gura uitată deschisă. A iuţit pasul, ruşinat. Ajuns la poarta parcului, s-a întors s-o vadă pentru ultima oară pe acest pământ. Plecarea lui intempestivă şi stânjenită o enervase şi acum se uita nedumerită după el. Ridicase o mână ca pentru a-i face semn să se întoarcă. Dacă ar fi aşteptat, l-ar fi strigat. A dat colţul şi i-a auzit glasul, o sută de glasuri şi toate ale ei, strigându-l pe nume, şi o sută de nume care erau toate ale lui, pe deasupra zidurilor îmbrăcate în iederă.

Şi ce-i rămânea acum de făcut unui tânăr fudul şi înspăimântat, nebun din amor? şi-a întrebat el în gând reflexia deformată în oglinda din cârciuma „Victoria“. Faţa alungită, ca de maimuţă, cu „biban“ scris mare pe frunte i-a rânjit strâmb.

Dacă mi-ar aduce-o pe Venus pe o tipsie, au zis cele două buze roşii, ca nişte felii de pepene, le-aş cere să toarne nişte oţet peste ea.

Ar fi putut să-mi ostoiască vinovăţia; ar fi putut să-mi alunge ruşinea; de ce nu m-am oprit să-i vorbesc? a întrebat el.

Ai văzut o târfă ciudată într-un parc, i-a replicat reflexia, era o fiică a naturii, ce să spun! Ai observat că-n păr avea picături de rouă? Încetează să vorbeşti singur în oglindă ca un tip dintr-o revistă, te cunosc prea bine.

Un alt cap, umflat şi cu fălcile căzute, s-a iţit bălăbănindu-se de după umărul lui. S-a răsucit şi l-a auzit pe barman spunând:

— Te-a părăsit fata visurilor? Arăţi ca un mort ambulant. Ăsta e din partea casei. Berea-i gratis azi. Bere la discreţie. A tras de canea. Aici servim numai din cea mai bună. Direct de la sursă. Zău că arăţi ciudat, a zis el, singurul salvat dintre ruine şi singura ruină salvată. În sănătatea ta! A dat pe gât berea pe care o trăsese din butoi.

— Îmi dai un pahar de bere, te rog?

— Da' unde te crezi, într-o crâşmă?

Pe masa lustruită din mijlocul cârciumii tânărul a desenat cu degetul înmuiat în bere capul rotund al unei fete şi i-a adăugat o claie de păr din spumă aurie.

— Hei! Faci murdar! a zis barmanul, ieşind în fugă din spatele tejghelei şi ştergând capul cu o cârpă uscată.

Ascunzând murdăria cu pălăria, tânărul şi-a scris numele pe marginea mesei şi a aşteptat până când literele s-au uscat şi s-au estompat.

Prin bovindou, pe deasupra şinelor de cale ferată abandonate acoperite cu nisip, vedea înotătorii ca pe nişte puncte negre, colibele din stuf pipernicite, piticii care ţopăiau în jurul chioşcului cu Punch şi Judy şi micul cerc de evlavioşi. De când se plimbase şi se jucase acolo jos, în pustiul înţesat de lume, justificându-şi deznădejdea, căutând companie cu toate că o refuza, îşi găsise adevărata fericire şi o şi pierduse într-o jumătate de minut tulburător şi stângaci, undeva între „Domni" şi orologiul cu flori. Mai bătrân şi mai înţelept, dar fără ca asta să-i folosească la ceva, ar fi vrut să se uite în oglindă să vadă dacă descoperirea şi pierderea suferită i se întipăriseră cumva pe chip sub formă de umbre pe sub ochi sau riduri la colţurile gurii, dacă n-ar fi ştiut ce răspuns i-ar fi dat reflexia lui deformată.

Barmanul s-a aşezat lângă el şi i-a spus pe un ton prefăcut:

— Acum povesteşte-mi toată păţania. Sunt o tainiţă, să ştii.

— Nu-i nimic de povestit. Am văzut o fată în Parcul Victoria şi mi-a fost prea ruşine să-i vorbesc. Era o bucăţică.

Ruşinat de dorinţa de a se arăta prietenos chiar şi aşa, muncit de iubire şi de tristeţe cum era, cu chipul ei calm dinaintea ochilor şi zâmbetul care îl mustra şi îl ierta în timp ce vorbea, tânărul şi-a pângărit fata visurilor pe bancă, a târât-o până în spelunca ordinară şi a împopoţonat-o cât să-l facă pe barman să spună:

— Mie, unuia, îmi plac grasele. Ştii genul, mai degrabă o sari decât s-o ocoleşti. Şi am ratat şi ocazia vieţii mele. Cincizeci de frumoase goale puşcă şi eu îmi uitasem becul Bunsen acasă.

— Dă-mi acelaşi lucru.

— Vrei să spui la fel.

Barmanul a tras bere într-un pahar, l-a băut şi a mai umplut unul.

— Întotdeauna beau un rând cu clienţii, a zis el, ne pune pe picior de egalitate. Acum suntem doar doi burlaci dezamăgiţi în dragoste care stau de vorbă.

S-a aşezat la loc.

— N-ai ce să-mi spui din ce nu ştiu deja, a zis el. Am văzut peste douăzeci de coriste de la Empire în barul ăsta, bete mangă. O, *quelles* fete! *Quelles* picioare!

— O să vină în seara asta?

— Săptămâna asta nu e decât un tip care taie o femeie în două.

— Păstrează-mi şi mie o jumătate.

Un tip beat a intrat ca ţinând o dungă invizibilă trasă pe podea, iar barmanul, plin de comizeraţie din colţul celălalt al încăperii, l-a servit cu o halbă.

— Azi berea-i gratis, a zis el. Bere la discreţie. Ai umblat prin soare.

— Am umblat prin soare toată ziua, a zis bărbatul.

— Mi s-a părut mie că pari ars de soare.

— Aia-i de la băutură, a zis bărbatul. Vin de la băut.

— Ziua liberă e pe sfârşite, a şoptit tânărul în pahar. La revedere, mierlă, momentul s-a dus, şi-a spus el examinând, cu un interes pe care nu şi-l putea ierta, vederile cu caricaturi colorate reprezentând femei cu fese ca nişte munţi la plajă şi bărbaţi cicăliţi de neveste, cu picioarele ca nişte beţe şi cu telescoape, lipite pe perete sub poza unui terrier care bea o bere neagră; iar acum, alături de un barman jovial şi un beţivan cu şapca turtită, ştergea ultimele rămăşiţe ale zilei care se împuţina. Şi-a împins pălăria pe funte şi o şuviţă de păr i-a ieşit de sub bor, gâdilându-i pleoapa. A observat, cu ochiul ager al unui străin căruia nu-i scăpa nici un subînţeles al rânjetului ironic sau cel mai mic gest care i-ar fi schiţat moartea în aer, un tânăr cu părul răvăşit care tuşea în palmă în colţul unei încăperi împuţite şi pufăia din ţigara lui Player's Weight amestecate cu iarbă.

Însă în timp ce beţivanul se împleticea către el cu paşi hotărâţi, purtându-şi demnitatea aşa cum ai duce un pahar plin pe puntea unui vapor legănat de valuri, iar după tejghea barmanul zăngănea, fluiera şi se pitea să mai tragă câte un gât, tânărul s-a scuturat şi şi-a alungat din minte drama mincinoasă, secretă, rânjind şi înroşindu-se la faţă, şi-a îndreptat pălăria melancolică redându-i eleganţa şi s-a descotorosit de străinul cel afectat. În miezul protejat al propriei lui identităţi şi simţind lumea din jur ca pe un al doilea strat de carne, şedea trist şi mulţumit în camera urâtă a hotelului de mâna a doua situat în portul oraşului sărăcăcios şi întins unde se întâmpla totul. Nu avea nevoie de întunecata lumea interioară cât timp fluviul Tawe îl învăluia, iar oamenii excentric de obişnuiţi se năpusteau şi se târau într-o avalanşă de culori şi de zgomote afară din casele lor, de prin blocurile urâte, din fabrici şi de pe bulevarde, din magazinele sclipitoare şi din capelele hulitoare, din staţii de autobuz şi săli de şedinţă, de pe străduţe în pantă şi alei mărginite de ziduri din

cărămidă, de pe sub arcade şi din adăposturi şi din găuri, dincolo de inteligenţa extraordinară, sălbatică şi plină de panouri publicitare a oraşului.

Beţivul ajunsese la el într-un târziu.

— Pune mâna aici, a zis el, răsucindu-se şi plesnindu-se peste fund.

Barmanul a fluierat şi s-a ridicat de unde bea să-l vadă pe tânăr cum îi atingea turul beţivului.

— Ce simţi acolo?

— Nimic.

— Exact. Nimic. Nimic. N-ai ce să simţi.

— Şi atunci cum stai jos? a întrebat barmanul.

— Stau pe ce a mai lăsat doctorul, a zis furios bărbatul. Odată am avut şi eu un fund întreg ca tot omul. Lucram în subteran la Dowlais când s-a abătut sfârşitul lumii asupra mea. Ştiţi cu ce m-am ales pentru c-am rămas fără fund? Patru şilingi şi trei penny. Doi şilingi şi un penny jumătate de bucă. E mai ieftin decât un porc.

Fata din Parcul Victoria a intrat în bar însoţită de două prietene: o fată blondă aproape la fel de frumoasă ca ea şi o femeie între două vârste, îmbrăcată şi machiată să pară tânără. S-au aşezat împreună la o masă. Fata pe care o iubea a comandat trei portouri şi gin.

— Nu-i aşa că vremea-i minunată? a întrebat femeia între două vârste.

Barmanul a zis:

— Nu-i un nor cât vezi cu ochii. Cu multe plecăciuni şi zâmbete a aşezat băuturile dinaintea lor. Credeam că prinţesele s-au dus la o cârciumă mai bună, a zis el.

— Cum poate fi o cârciumă mai bună fără tine, frumosule? a zis fata blondă.

— Ăsta-i Ritz şi Savoy la un loc, nu-i aşa, *garçon* dragă? a zis fata din parc şi i-a trimis o bezea.

Tânărul de pe scaunul de lângă fereastră, încă buimac după ce o văzuse intrând pe neaşteptate în încăperea care se întuneca, a prins sărutul şi s-a înroşit. I-a trecut prin minte să iasă în goană din bar şi s-o taie prin parcul miraculos până acasă la el şi să-şi ascundă capul sub aşternuturi şi să zacă aşa toată noaptea, îmbrăcat şi tremurând, cu glasul ei răsunându-i în urechi în vreme ce ochii ei verzi larg deschişi l-ar fi fixat de pe sub pleoapele lui închise. Dar numai un băieţel bolnav la minte, cu sângele înfierbântat s-ar fi ascuns de iubirea vieţii lui în visare şi ar fi zăcut culcat într-o cameră plină de amintirea ruşinilor lui, plângând în timp ce strângea la piept perna umedă. Şi-a amintit câţi ani avea şi poeziile scrise şi nu s-a clintit din loc.

— Îţi foarte mulţumesc, Lou, a zis barmanul.

O chema Lou, Louise, Louisa. Trebuie să fie spanioloaică sau franţuzoaică ori ţigancă, însă ştia cu precizie de pe ce stradă venea glasul ei; ştia unde locuiau prietenele ei după intonaţia vocilor lor ascuţite, iar femeia între două vârste era doamna Emerald Franklin. O puteai vedea în fiecare seară la „Jew's Harp", sorbind din băutură, trăgând cu ochiul în stânga şi în dreapta şi uitându-se la ceas.

— Am fost să-l ascultăm pe Matthews Foculiadului pe plajă. Jos cu asta, joc cu cealaltă, şi când te gândeşti că pe vremuri dădea pe gât jumătate de litru de trăscău înainte de micul dejun, a zis doamna Franklin. Cât tupeu are!

— Şi-i tot timpul cu ochii după muieri, a zis blonda. Mai degrabă m-aş încrede în domnu' Ramón Navarro[1] de colo, de după tejghea, decât în el.

---

[1] Ramón Navarro (1899-1968), actor mexican celebru pentru rolurile hollywoodiene de „latin lover".

— Măi să fie! Am evoluat. Săptămâna trecută eram Charley Chase[1], a zis barmanul.

Doamna Franklin a ridicat paharul gol cu mâna înmănuşată şi l-a scuturat ca pe un clopoţel.

— Toţi bărbaţii sunt nişte escroci, a zis ea. Şi un strop de gin pentru toată lumea.

— Şi în mod special domnul Franklin, a zis barmanul.

— Dar predicatorul ăla are multă dreptate, ascultaţi la mine, a zis doamna Franklin, despre dezmăţ, vreau să zic. Dacă ieşi la o plimbare după ora închiderii pe plajă, parcă eşti în Sodoma şi Gomora.

Fata blondă a râs.

— Ia uite unde era sfânta! Miercurea trecută ce-am văzut-o cu un negru, pe lângă muzeu.

— Era indian, a zis doamna Franklin, de la universitate, şi te-aş ruga să nu uiţi. Toţi suntem fraţi dincolo de culoarea pielii, dar la mine în familie nu sunt corcituri.

— Măi, măi! a zis Lou. Încetaţi, fetelor. E ziua mea azi. E şi zi de sărbătoare. Hai să ne distrăm un pic. Miau! Miau! Marjorie, pup-o pe Emerald şi împăcaţi-vă. Le zâmbea şi râdea de ele în acelaşi timp. I-a făcut cu ochiul barmanului care le umplea paharele cu vârf. Beau pentru ochii tăi albaştri, *garçon*! Nu-l observase pe tânărul din colţ. Şi un rând pentru tătăiţul de colo, a zis ea, zâmbind în direcţia beţivului care se bălăbănea. Azi împlineşte douăzeci şi unu de ani. Uite! I-am smuls un zâmbet.

Beţivul a executat o reverenţă până în pământ, clătinându-se periculos, şi-a ridicat pălăria, s-a lovit de poliţa de deasupra şemineului, însă paharul pe care îl ţinea în mâna liberă nu s-a clintit.

---

[1] Charley Chase (1893-1940), comic şi scenarist american.

— Cea mai drăguţă fată din Carmarthenshire, a zis el.

— Suntem în Glamorganshire, tati! a zis ea. Ai uitat geografie? Uite-l cum valsează! Aveţi grijă la pahare! Îl încearcă senzaţia Kruschen[1]. Hai, mai repede! Dansează-ne un Charleston.

Beţivul, ţinându-şi paharul deasupra capului, a dansat până a căzut lat şi asta fără să verse nici măcar un strop. Zăcea întins la picioarele lui Lou pe podeaua prăfuită şi îi zâmbea cu toată gura, plin de încredere şi afecţiune.

— Am căzut, a zis el. Dansam ca o zvârlugă când aveam şi eu popou.

— A rămas fără fund la cea din urmă trâmbiţă, a explicat barmanul.

— Când a rămas fără fund? a întrebat doamna Franklin.

— Când Gavriil a sunat din goarna lui la Dowlais.

— Tu mă iei peste picior.

— Plăcerea e de partea mea, doamna Em. Hei, tu de acolo! Ridică-te de pe vomitoriu.

Bărbatul a legănat din posterior ca şi cum ar fi dat din coadă şi a mârâit la picioarele lui Lou.

— Pune-ţi capul pe piciorul meu. Fă-te comod. Lasă-l să stea acolo liniştit, a zis ea.

Omul a adormit imediat.

— Nu pot să las beţivi în incintă.

— Atunci ştii unde să te duci.

— Ce rea e doamna Franklin!

— Hai, vezi-ţi de ale tale. Serveşte-l pe tânărul din colţ, îi atârnă limba de-un cot.

---

[1] Referire la versurile unui cântec publicitar celebru în anii 1920-1930 în care se făcea reclamă la sărurile de baie Kruschen, intitulat „That Kruschen Feeling“: *„I've got that Kruschen feeling over me, / I feel like Tarzan, / I could climb a tree“* („Mă încearcă senzaţia Kruschen / Mă simt ca Tarzan / M-aş putea sui într-un copac“).

— Reao!

După ce doamna Franklin le-a atras atenţia asupra tânărului, Lou a mijit ochii încercând să bată până în celălalt capăt al cârciumii şi l-a văzut stând cu spatele întors către fereastră.

— Trebuie să-mi pun sticle, a zis ea.

— O să dăm pe gât multe sticle până la sfârşitul serii.

— Vorbesc serios, Marjorie. Nici măcar nu ştiam că e cineva acolo. Te rog din suflet să mă ierţi, dumneata de colo, din colţ, a zis ea.

Barmanul a aprins lumina.

— Nişte *lux in tenebris*.

— O! a zis Lou.

Tânărul nu îndrăznea să se mişte de teamă să nu întrerupă lumina privirii ei cercetătoare, încântarea care strălucea precum un fascicul de lumină între ei doi sau s-o sperie şi s-o facă să vorbească; şi nu îşi ascundea iubirea din ochi, căci i-o putea străpunge cu aceeaşi uşurinţă cu care îi putea răsuci inima în piept făcând-o să bată atât de tare, încât să acopere zgomotul conversaţiei grăbite a prietenelor ei, zăngănitul paharelor dincolo de tejghea, unde barmanul scuipa în ele şi le lustruia, având grijă să nu-i scape un milimetru, şi sforăiturile beţivului care dormea confortabil. Nimic nu mă poate atinge. Barmanul n-are decât să-şi bată joc. N-ai decât să chicoteşti cât vrei în pahar, dragă Em. Strig să ştie lumea toată, plutesc, mă holbez la Lou ca prostit, ea e fata visurilor mele, e crinul meu. O, tu, iubire! Nu c-ar fi vreo doamnă, cu intonaţia ei săltăreaţă de Tontine; plus că bea ca o sugativă; dar Lou, sunt al tău şi tu, Lou, eşti a mea. Acum refuza să mediteze la seninătatea ei şi să-i împletească frumuseţea în cuvinte. Era numai a lui; şi, deşi era pregătit pentru orice, zâmbetul pe care i l-a adresat la rândul ei l-a făcut iar să-i tremure degetele la fel cum îi tremuraseră în parc şi să se înroşească la faţă şi să-i bubuie inima în piept.

— Harold, umple-i paharul tânărului, a zis doamna Franklin.

Barmanul a încremenit, cu o cârpă de praf într-o mână şi un pahar care picura în cealaltă.

— Ai apă-n urechi? Umple-i tânărului paharul!

Barmanul a dus cârpa la ochi. S-a făcut că plânge şi că-şi şterge lacrimile.

— Eu credeam că sunt la o *première* şi că asta-i loja regală, a zis el.

— Are apă-n cap, nu în urechi, a zis Marjorie.

— Am visat că se joacă o frumoasă tragicomedie intitulată *Dragoste la prima vedere* sau *Încă un bărbat care a apucat-o pe căi greşite*. Actul I se petrece într-o crâşmă pe malul mării.

Cele două femei s-au lovit peste frunte.

Lou a zis, zâmbind în continuare:

— Unde se petrece actul al doilea?

Glasul ei era la fel de delicat cum şi-l închipuise înainte de joaca ei veselă şi agitată cu barmanul excesiv de familiar şi cu femeile alea inferioare. Vedea în ea o fată înţeleaptă, diafană, pe care n-o putea strica nici o tovărăşie, căci fiinţa ei diafană, expusă în toată goliciunea ei, răzbătea de dincolo de orice pavăză de prefăcătorie lascivă. În timp ce se gândea la asta, căutând moduri de a-i exprima delicateţea, mişeleşte fugind către cuvinte cât mai departe de încăperea reală şi de iubirea lui care stătea în mijlocul ei, s-a trezit tresărind şi a văzut-o întrupată şase paşi mai încolo. Nu era o inimă liniştită îmbrăcată într-o frază, ci o fată drăguţă, de cucerit şi de păstrat. Trebuia să pună mâna pe ea repede. S-a ridicat în picioare să traverseze până la ea.

— M-am trezit înainte să înceapă actul al doilea, a zis barmanul. Aş vinde-o şi pe maică-mea să văd aşa ceva. Lumini difuze. Canapele de catifea stacojie. Fericire extatică. *Là, là, chèrie!*

Tânărul s-a aşezat lângă ea la masă.

Harold, barmanul, s-a aplecat peste tejghea şi şi-a făcut mâna pâlnie.

Bărbatul de pe podea s-a întors în somn şi acum capul îi zăcea în scuipătoare.

— Ar fi trebuit să vii să stai aici de mult, a şoptit Lou. Ar fi trebuit să te opreşti să stai de vorbă cu mine în parc. Te-ai ruşinat?

— Da, foarte tare, a şoptit tânărul.

— Nu-i politicos să vorbiţi în şoaptă. N-aud o vorbă din ce spuneţi, a zis barmanul.

Tânărul a făcut un semn, un pocnet din degete care îi făcea pe chelnerii în livrea să dea năvală cu tăvi încărcate de stridii de-a lungul salonului imens, iar barmanul a umplut paharele cu porto, gin şi bere brună.

— Noi nu bem niciodată cu necunoscuţi, a zis doamna Franklin, râzând.

— El nu e necunoscut, a zis Lou, nu-i aşa, Jack?

Tânărul a aruncat o bancnotă de o liră pe masă:

— Ia de-aici să acopere daunele.

Seara care se sfârşise înainte să înceapă gonea nebuneşte printre râsetele ascuţite ale femeilor acelora fermecătoare şi poveştile barmanului care ar fi trebuit să se facă actor şi zâmbetele încântate ale lui Lou şi tăcerile ei încurcate acolo, lângă el. Acum se simte în siguranţă şi stăpână pe ea, şi-a spus el, după ce a rătăcit la fel ca mine, muncită de gânduri, prin depărtările pustii ale zilei de sărbătoare. În miezul ei fierbinte şi ameţitor, se simţeau asemănători şi apropiaţi. Oraşul şi marea şi ultimii căutători de plăceri se pierdeau în întunericul care nu avea nimic de-a face cu ei şi care lăsa această unică încăpere arzând.

Unul câte unul, nişte bărbaţi rătăciţi prin întuneric au intrat în bar târşâindu-şi picioarele, au băut melancolici şi au ieşit. Doamna Franklin, roşie la faţă ca un rac şi cu bere prelingându-i-se pe la colţurile gurii, îşi

flutura paharul la plecare. Harold le făcea cu ochiul pe la spate. Marjorie le arăta picioarele ei lungi şi albe.

— Nimeni nu ne iubeşte în afară de noi, a zis Harold. Să închid barul să nu mai intre pleava?

— Lou îl aşteaptă pe domnu' O'Brien, dar nu lăsa asta să te împiedice, a zis Marjorie. E protectorul ei de pe vremuri din Irlanda.

— Îl iubeşti pe domnul O'Brien? a şoptit tânărul.

— Cum aş putea, Jack?

Şi-l închipuia pe domnul O'Brien ca pe un tip între două vârste, spiritual şi înalt, cu părul ondulat, uşor încărunţit, şi o mustăcioară îngrijită, cu un inel care-ţi lua ochii pe deget, cu pungi sub ochii vicleni, îmbrăcat ca un manechin cu talia strânsă în corset, un tip important din Cardiff, amantul oribil al lui Lou care gonea acum către ea pe străzile sufocante în maşina companiei. Tânărul şi-a încleştat mâna pe marginea mesei pline de cadavre şi a pus-o la adăpost în strânsoarea caldă a pumnului lui.

— Rândul ăsta-l dau eu, a zis el. Să curgă băutura! Doamna Franklin dă bir cu fugiţii!

— Vezi de nu!

— O, Lou! a zis el. Sunt nespus de fericit cu tine.

— I-auzi cum gânguresc porumbeii!

— Lasă-i să gângurească, a zis Marjorie. Şi eu aş gânguri.

Barmanul s-a uitat în jur surprins. Şi-a înălţat mâinile cu palmele în sus şi a plecat capul într-o parte.

— S-a umplut barul de păsări, a zis el.

— Emerald face un ou, a zis el, în timp ce doamna Franklin se legăna în scaun.

Curând, barul s-a umplut de clienţi. Beţivul s-a trezit şi a ieşit în fugă, lăsându-şi şapca într-o baltă cafenie. Din păr îi zbura rumeguş. Un tip

mărunţel, rotofei, roşu la faţă şi vesel s-a aşezat cu faţa la tânăr şi la Lou, care se ţineau de mână pe sub masă şi îşi frecau picioarele unul de celălalt.

— Ce noapte numai bună pentru iubire! a zis bătrânul. „Pe o noapte ca asta Jessica a furat de la jidovul bogat.“ Ştiţi de unde-i asta?

— *Neguţătorul din Veneţia*, a zis Lou. Dar dumneata eşti irlandez, domnule O’Brien.

— Aş fi putut să jur că eşti un tip înalt cu mustăcioară, a zis tânărul pe un ton grav.

— Cu ce combatem, domnu’ O’Brien?

— Eu zic să ne duelăm în coniace, doamna Franklin.

— Nu ţi l-am descris deloc pe domnul O’Brien. Visezi! a şoptit Lou. Mi-aş dori ca noaptea asta să nu se mai sfârşească niciodată.

— Dar nu aici. Nu într-un bar. Într-o cameră cu un pat mare.

— Un pat într-un bar, a zis bătrânul, să mă iertaţi că am auzit fără să vreau, asta mi-am dorit de când mă ştiu. Gândeşte-te numai, doamna Franklin.

Barmanul şi-a iţit capul de după tejghea.

— E timpul, domnilor şi ceilalţi!

Străinii treji au plecat însoţiţi de râsetele doamnei Franklin.

Luminile s-au stins.

— Lou, să nu mă pierzi!

— Te ţin de mână.

— Strânge-mă tare, să mă doară.

— Rupe-i gâtul afurisit, a zis doamna Franklin prin întuneric. N-am vrut să vă jignesc.

— De-a leapşa, a zis Marjorie. Hai să ieşim din întuneric. Harold e căpetenia cercetaşilor.

— Iar fata deschide drumul.

— Hai să luăm fiecare câte o sticlă şi să mergem acasă la Lou, a zis ea.

— Cumpăr eu sticlele, a zis domnul O'Brien.

— Pe tine te vreau, să nu te pierzi de mine, a şoptit Lou. Ţine-mă strâns, Jack. Ceilalţi n-or să stea mult. O, Doamne, mi-aş dori să rămânem doar noi doi!

— Oare o să rămânem şi singuri?

— Doar tu şi cu mine şi cu doamna Lună.

Domnul O'Brien a deschis uşa de la bar.

— Voi, doamnelor, îngrămădiţi-vă în Rolls. Domnii merg să vadă de doctorie.

Tânărul i-a simţit sărutarea grăbită pe gură înainte ca Lou să le urmeze pe Marjorie şi pe doamna Franklin afară.

— Ce ziceţi să împărţim frăţeşte banii de băutură? a întrebat domnul O'Brien.

— Uite ce-am găsit în toaletă! a zis barmanul. Cânta pe tron.

A ieşit de după tejghea cu beţivul sprijinindu-i-se de braţ.

S-au urcat cu toţi în maşină.

— Prima oprire, acasă la Lou.

Tânărul, cu capul pe genunchiul lui Lou, vedea oraşul învârtejindu-se pe lângă ei, linia albăstrie a orizontului întreruptă de coşurile de fum şi de stâlpii de electricitate, docurile zumzăitoare, umbrele alungite ale paratrăsnetelor de pe străzile sărăcăcioase şi prăvăliile cu ferestrele luminate care parcă făceau cu ochiul şi se stingeau una câte una. Maşina mirosea a parfum, a pudră şi a carne. Din greşeală a lovit-o cu cotul pe doamna Franklin peste sânul capitonat. Coapsele ei, ca nişte perne, susţineau greutatea beţivului care se rostogolea dintr-o parte în alta. Drumul îl scutura şi îl izbea întruna de un munte de femeie. Sânii, picioarele, burţile, mâinile îl atingeau, încălzindu-l şi sufocându-l.

Înaintând prin noapte, spre patul lui Lou, înspre incredibilul deznodământ al sărbătorii care se sfârşea, au trecut în viteză pe lângă case şi poduri întunecate şi pe lângă o gară învăluită într-un nor de fum şi au urcat o străduţă abruptă, luminată de un singur felinar anemic cu un inel de zăbrele în vârf. Au întors într-un spaţiu unde un bloc înalt de locuinţe ieftine se înălţa înconjurat de macarale, scări, drugi şi grinzi, roabe şi grămezi de cărămizi.

Până la garsoniera lui Lou au urcat multe şiruri de trepte întunecate, periculoase. Pe sârmele întinse în faţa uşilor închise erau atârnate rufe la uscat. Doamna Franklin, orbecăind singură cu beţivul în urma celorlalţi, a călcat într-o găleată şi o pisică neagră aducătoare de noroc i-a trecut peste picior. Lou l-a condus pe tânăr de mână de-a lungul unui coridor mărginit de uşi şi plăcuţe cu nume, a aprins un chibrit şi a şoptit:

— Nu durează mult. Fii amabil şi răbdător cu domnul O'Brien. Gata, am ajuns! Intră tu primul. Bine ai venit, Jack!

L-a mai sărutat o dată în dreptul uşii care dădea spre camera ei.

Lou a aprins luminile, iar el a păşit mândru în camera ei, în camera pe care avea să ajungă s-o cunoască, şi a văzut un pat mare, un patefon pe un scaun, un lavoar pe jumătate ascuns într-un colţ, un arzător şi o maşină de gătit, un dulap închis şi fotografia ei într-o ramă de carton pe comoda cu sertare fără mânere. Aici dormea şi mânca ea. În patul dublu stătea toată noaptea, palidă şi ghemuită, dormind pe partea stângă. Atunci când avea să trăiască cu ea de-a pururi, avea să-i interzică să viseze. Nici un alt bărbat nu va putea să sălăşluiască şi să iubească la ea în cap. Şi-a răsfirat degetele pe pernă.

— De ce locuieşti în vârful Turnului Eiffel? a zis barmanul, intrând.

— Ce urcuş! a zis domnul O'Brien. Dar e foarte drăguţ şi intim când ajungi aici.

— Dacă mai apuci să ajungi aici! a exclamat doamna Franklin. Sunt frântă. Nesuferitul ăsta bătrân cântăreşte o tonă. Întinde-te acolo pe podea şi culcă-te. Pacoste bătrână! a zis ea afectuos. Cum te cheamă?

— Ernie, a zis beţivul, ridicând braţul să-şi ferească faţa.

— Nu te muşcă nimeni, Ernie, stai liniştit. Daţi-i un strop de whisky. Ai grijă! Nu ţi-l turna pe vestă; mâine dimineaţă o s-o storci. Trage draperiile, Lou. Văd afurisita aia de lună, a zis ea.

— Şi îţi dă idei?

— Eu ador luna.

— Nu-i îndrăgostit pe lume care să nu iubească luna.

Domnul O'Brien i-a adresat tânărului un zâmbet vesel şi l-a mângâiat pe mână.

— Mi-am dat seama dintr-o privire că Lou şi tânărul acesta drăguţ sunt făcuţi unul pentru celălalt. Am văzut-o în ochii lor. Vai de mine, nu! Nu sunt atât de bătrân şi de orb să nu recunosc dragostea când e chiar sub nasul meu. Dumneata n-ai remarcat-o, doamna Franklin? Nici tu, Marjorie?

În lunga tăcere care s-a aşternut, Lou aduna pahare din dulap ca şi cum nu l-ar fi auzit pe domnul O'Brien. A tras draperiile ascunzând luna, s-a aşezat pe marginea patului cu picioarele sub ea, s-a uitat la fotografia ei de parcă nu se recunoştea, şi-a împreunat mâinile la fel cum făcuse atunci, în parc, la prima lor întâlnire, dinaintea adoraţiei tânărului.

— Trebuie că a trecut o ceată întreagă de îngeri, a zis domnul O'Brien. Ce tăcere s-a aşternut! Am zis ceva nepotrivit? Beţi şi vă veseliţi, ca mâine crăpăm. De ce credeţi că am cumpărat sticlele astea minunate?

Sticlele fură deschise. Cadavrele se aliniau pe policioara de deasupra căminului. Whisky-ul curgea. Harold barmanul stătea într-un fotoliu cu un singur braţ împreună cu Marjorie, căreia i se ridicase rochia. Doamna Franklin, cu capul lui Ernie la ea în poală, cânta dulce, cu o voce lucrată

de contralto, *The Shepherd's Lass*[1]. Domnul O'Brien ţinea ritmul cu piciorul.

Vreau s-o ţin pe Lou în braţe, şi-a spus tânărul, uitându-se la domnul O'Brien care bătea din palme şi zâmbea şi la barmanul care o trăgea pe Marjorie în jos. Glasul doamnei Franklin răsuna dulce în dormitorul mic unde el şi Lou ar fi trebuit să stea întinşi în patul alb fără martori zâmbitori care să se uite la ei în timp ce se înecau. El şi cu Lou ar fi putut să se scufunde împreună, un trup răcoros agăţat de un bolovan clocotitor, în marea aceea înclinată, albă ca neaua, nescrisă, şi să nu mai iasă niciodată la suprafaţă. Cum şedea pe patul lor matrimonial, suficient de aproape cât să-i audă respiraţia, o simţea mai departe de el decât atunci când se cunoscuseră. Atunci avea totul, mai puţin trupul ei; acum îi dăruise două sărutări şi totul dispăruse, mai puţin acel început. Trebuie să fie amabil şi răbdător cu domnul O'Brien. Ar fi putut să şteargă zâmbetul acela învăluitor, bătrânicios, cu dosul de fier al palmei lui. Lăsaţi-vă tot mai jos, şi mai jos, Harold şi Marjorie, rostogoliţi-vă ca nişte balene la picioarele domnului O'Brien.

Îşi dorea să se stingă lumina. Pe întuneric, el şi Lou s-ar fi putut ascunde sub aşternuturi şi s-o facă pe morţii. Cine s-ar fi gândit să-i caute acolo, dacă ar fi stat complet nemişcaţi şi n-ar fi scos un sunet? Ceilalţi ar fi strigat după ei de pe treptele ameţitoare sau ar fi orbecăit în tăcere pe coridoarele înguste şi pline de obstacole sau ar fi ieşit împleticindu-se afară în noapte să-i caute printre macarale şi scări în singurătatea caselor distruse. În întunericul imaginar, îl auzea pe domnul O'Brien strigând: „Lou, unde eşti? Răspunde! Răspunde!", şi ecoul care îi răspundea: „Răspunde!", şi auzea buzele în abisul răcoros al patului rostind tainic un alt nume şi i le simţea mişcându-se.

---

[1] Mândruţa păstorului.

— Foarte frumoasă interpretarea, Emerald, şi nişte versuri foarte necuviincioase. Ăla da păstor, a zis domnul O'Brien.

De pe podea, Ernie a început să cânte cu un glas gros, îmbufnat, dar doamna Franklin i-a acoperit gura cu mâna, iar el i-a supt degetele şi şi-a frecat nasul de palma ei.

— Cum rămâne cu acest tânăr păstor? a zis domnul O'Brien, făcând semn cu paharul către tânăr. Poate să cânte la fel de bine cum iubeşte? Roagă-l frumos, fetiţă, i s-a adresat el lui Lou, şi o să ne cânte ca o privighetoare.

— Ştii să cânţi, Jack?

— Croncăn ca o cioară, Lou.

— Nici măcar să spună poezii nu poate? Ce mai tânăr ţi-ai găsit, nu e-n stare să-i recite iubitei! a zis domnul O'Brien.

Din dulap Lou a adus o carte legată în piele roşie şi i-a întins-o tânărului, zicând:

— Ne citeşti ceva de aici? Volumul doi e în cutia de pălării. Citeşte-ne ceva feeric. E aproape miezul nopţii.

— Numai o poezie de dragoste, nu se acceptă altceva, a zis domnul O'Brien. Refuz să ascult altceva în afară de o poezie de dragoste.

— Încetişor şi delicat, a zis doamna Franklin. Şi-a luat mâna de la gura lui Ernie şi s-a uitat la tavan.

Tânărul a citit, ca pentru sine, adăstând asupra numelui, textul de pe forzaţul primului volum al antologiei de poeme de Tennyson: „Pentru Louisa, din partea profesoarei ei de la şcoala de duminică, domnişoara Gwyneth Forbes. Domnul ne veghează din ceruri, toate-s bune în lume".

— Să alegi o poezie de dragoste, nu uita.

Tânărul a citit cu glas tare, închizând un ochi ca să domolească literele care îi dansau dinainte, *Vino în grădină, Maud*[1]. Şi când a ajuns la începutul celui de-al patrulea vers, şi-a înălţat glasul:

I-am zis crinului: numai unu-i pe lume
Ce veselie-i aduce în gând.
Când or să-i dea pace dansatorii?
E obosită de joc şi de cânt.

Jumătate-au plecat când luna s-a dus la culcare
Restul când de zi s-a crăpat.
Jos de pe ţărm şi sus de pe stânci
În zare ultima roată-a răsunat.

I-am zis rozei: în flecăreală, chefuri şi vin
Noaptea scurtă se scurge
O, tinere domn, să suspini
Nu se cade pentru fata ce nu-ţi este ţie sortită,
Ci mie, aşa i-am zis rozei.
Pe veci şi de-a pururi fi-va a mea.

La sfârşitul poemului, Harold a zis deodată, în timp ce capul îi atârna peste braţul fotoliului, cu părul răvăşit în toate direcţiile şi gura murdară de ruj:

— Bunicul meu îşi aminteşte că l-a văzut pe Lordul Tennyson. Era mic de statură şi cocoşat.

— Nu, a zis tânărul, era înalt şi avea părul lung şi barbă.

— L-ai văzut tu?

---

[1] „*Come into the Garden, Maud*“, cântec cu care se încheie prima parte a poemului „*Maud. A Monodrama*“, de Alfred, Lord Tennyson, publicat în 1855.

— Nici măcar nu mă născusem pe vremea aia.

— Bunicul meu l-a văzut. Avea cocoaşă.

— Nu se poate să fi fost acelaşi Tennyson.

— Tu îi încurci, ăsta despre care vorbesc era celebrul poet şi avea cocoaşă.

Lou, pe patul cel minunat, aşteptându-l numai pe el dintre toţi bărbaţii din lume, urâţi sau frumoşi, bătrâni sau tineri, în oraşul întins din lumea mică ce era sortită pieirii, şi-a plecat capul şi i-a făcut o bezea, scufundându-şi mâna în râul de lumină al cuverturii. Lui mâna aceea îi părea translucidă, iar lumina proiectată de cuvertură se înălţa lent, umplându-i conturul delicat al palmei şi al degetelor.

— Întrebaţi-l pe domnul O'Brien cum arăta Lordul Tennyson, a zis doamna Franklin. Luminează-ne, te rugăm, domnu' O'Brien, avea sau nu cocoaşă?

Nimeni în afară de tânăr, pentru care trăia şi pe care îl aştepta acum, nu băga de seamă micile gesturi ale lui Lou. Şi-a dus palma incandescentă peste sânul stâng. Şi-a lipit degetul de buze şi i-a făcut semn să păstreze secretul.

— Depinde, a zis domnul O'Brien.

Tânărul a închis iar un ochi, căci patul se legăna ca o corabie; o furtună fierbinte, greţoasă, stârnită din norul de fum de ţigară zgâlţâia dulapul de vase şi comoda. Mişcările dormitorului clătinat de valuri s-au domolit când a închis ochiul, însă tânjea după o gură de aer proaspăt. A pornit cu mers de matroz spre uşă.

— Camera Comunelor e la etajul doi, la capătul coridorului, a zis domnul O'Brien.

Când a ajuns în dreptul uşii, s-a întors către Lou şi i-a zâmbit cu toată dragostea lui, declarându-şi-o dinaintea tuturor şi făcând-o să îi întoarcă zâmbetul, sub privirea plină de invidie a domnului O'Brien, şi să zică:

— Să nu întârzii, Jack! Te rog! N-ai voie să întârzii.

Acum ştia toată lumea. Iubirea crescuse într-o singură seară.

— Într-un minut sunt înapoi, draga mea.

Uşa s-a închis în urma lui.

S-a izbit de peretele coridorului. A aprins un chibrit. Îi mai rămâneau trei. A luat-o în jos pe trepte, ţinându-se de balustrada lipicioasă, şubredă, clătinându-se pe podelele vălurite, lovindu-se la fluierul piciorului de o găleată, pe lângă zgomotele vieţilor tainice care se derulau în spatele uşilor, alunecând, împiedicându-se şi înjurând şi auzindu-i, în delirul lui, glasul lui Lou care îl ghida, strigându-i să se întoarcă, vorbindu-i cu atâta patimă şi abandon, încât chiar şi pe întuneric şi în graba lui dureroasă a încremenit de uluire. Acolo, pe treptele roase din inima blocului mizerabil, îi adresa un potop înspăimântător de vorbe de dragoste; din gura ei lipită de urechea lui picurau dezmierdări. Grăbeşte-te! Grăbeşte-te! Pierdem clipe preţioase. Dragostea mea, iubitul meu, odorul meu, aleargă înapoi şi şopteşte-mi, deschide uşa, strigă-mă pe nume, aşază-mă pe pat. Domnul O'Brien mi-a pus mâna pe coapsă.

A ajuns într-o peşteră. Curentul i-a stins chibriturile. A intrat împleticindu-se într-o încăpere unde două siluete şedeau pe o movilă întunecată de pe podea, şuşotind, şi a rupt-o la fugă înspăimântat. S-a uşurat la capătul coridorului şi a pornit zorit înapoi către camerele lui Lou, ajungând în cele din urmă pe un palier cufundat în tăcere, aflat la ultimul etaj al blocului; a întins mâna, dar balustrada era ruptă şi nimic nu i-a fi împiedicat lunga cădere până jos prin casa scărilor care i-ar fi propagat strigătul, amplificându-l, făcând ca din găurile din pereţi să iasă familiile adormite sau agitate, siluetele şuşotitoare, insomniacii orbi. Pierdut într-un tunel aflat aproape de acoperiş, a pipăit pereţii jilavi căutând o uşă; a dibuit o clanţă şi a apucat-o cu putere, dar a rămas cu

ea în mână. Lou îl condusese de-a lungul unui coridor mai lung. A luat-o la fugă pe treptele cu balustrada ruptă până când a dat de un alt coridor şi şi-a trecut mâna de-a lungul peretelui. A numărat trei uşi. A deschis-o pe a treia, a pătruns în bezna dinăuntru şi a bâjbâit după întrerupătorul din stânga. În lumina bruscă, a observat un pat şi un dulap şi o servantă fără mânere, un arzător, un lavoar într-un colţ. Cuvertura roşie de pe pat era netedă. Nu-şi amintea ce culoare avea cuvertura lui Lou.

A lăsat lumina aprinsă şi a deschis a doua uşă, dar o voce necunoscută de femeie a strigat, pe jumătate adormită:

— Cine-i acolo? Tu eşti, Tom? Tom, stinge lumina.

S-a oprit să se uite după un fascicul de lumină care se iţea pe sub uşa următoare şi a tras cu urechea. Din cealaltă cameră încă mai auzea o femeie strigând.

— Lou, unde eşti? a strigat el. Răspunde! Răspunde!

— Lou? Care Lou? Nu e nici o Lou aici, s-a auzit o voce de bărbat prin uşa deschisă de la prima cameră scufundată în întuneric, aflată la capătul coridorului.

A coborât în fugă încă un şir de trepte şi a numărat patru uşi cu mâna lui zgâriată. O uşă s-a deschis şi o femeie în cămaşă de noapte a scos capul. Un cap de copilă s-a iţit mai jos de al ei.

— Unde locuieşte Lou? Ştiţi unde locuieşte Lou?

Femeia şi copilul se holbau la el fără să zică nimic.

— Lou! Lou! O cheamă Lou! s-a auzit singur strigând. Locuieşte aici, în bloc! Ştiţi unde locuieşte?

Femeia a apucat-o pe fată de păr şi a tras-o înăuntru în cameră. El s-a prins cu mâna de cantul uşii. Femeia a scos mâna pe după cant şi l-a împuns tare în ea cu un mănunchi de chei. Uşa s-a trântit.

O femeie tânără cu un bebeluş înfăşurat într-un şal stătea în pragul unei uşi de vizavi şi l-a apucat de mânecă atunci când a trecut în fugă pe lângă ea.

— Care Lou? Mi-ai trezit copilul.

— Nu-i ştiu numele de familie. E cu doamna Franklin şi cu domnul O'Brien.

— Mi-ai trezit copilul.

— Intră şi caut-o în pat, a zis o voce din întunericul din spatele tinerei.

— Mi-a sculat copilul.

A luat-o la fugă pe coridor, ţinându-şi mâna udă la gură. A căzut peste balustrada de la ultimul şir de trepte. I-a mai auzit o dată glasul lui Lou în gând şoptindu-i să se întoarcă în timp ce parterul se înălţa, asemenea unui lift plin de morţi, înspre balustradă. Grăbeşte-te! Grăbeşte-te! Nu mai pot să te aştept, nu mai vreau, noaptea nunţii se iroseşte.

Lovindu-se de treptele roase ca de nişte munţi, a urcat, bolnav, până la coridorul unde lăsase o lumină aprinsă într-o cameră de la capăt. Lumina se stinsese. A ciocănit la toate uşile şi i-a şoptit numele. A bătut cu pumnii în uşi şi a strigat, iar o femeie îmbrăcată într-o vestă şi cu pălărie l-a alungat de pe coridor cu un baston.

Vreme îndelungată a aşteptat pe trepte, deşi nu mai avea o iubire pe care să o aştepte acum şi nici un alt pat în care să se întindă în afară de al lui, aflat la mult prea mulţi kilometri depărtare, ci doar ziua care se apropia ca să-şi amintească descoperirea lui. Peste tot în jurul lui locatarii deranjaţi ai blocului adormeau la loc. Atunci a ieşit din bloc în spaţiul pustiu, pe sub macaralele şi scările înclinate. Lumina de la singurul felinar anemic în inelul lui ruginit de zăbrele cădea peste stivele de cărămizi şi peste lemnele rupte şi peste praful care fuseseră cândva

nişte case unde locuitorii neînsemnaţi ai oraşului, pe care nu-i cunoscuse mai nimeni şi pe care nimeni n-avea să-i uite vreodată, trăiseră şi iubiseră şi pierduseră, întotdeauna.

(Traducere: Mihaela GHIȚĂ)

Salman RUSHDIE

ORIENT

Un sfat bun e mai de preţ ca aurul

În ultima marţi din lună, cursa din zori, cu farurile încă aprinse, o aduse pe domnişoara Rehana la porţile Consulatului Britanic. Autobuzul sosi stârnind un nor de praf, care ascunse frumuseţea femeii de ochii necunoscuţilor până ce aceasta coborî. Maşina era vopsită în arabescuri multicolore, iar în faţă era scris DĂ-TE la o parte DRAGĂ cu litere verzi şi aurii. În spate se mai puteau citi TATA-BATA, precum şi OK. TRAI BUN. Domnişoara Rehana îi spuse şoferului că era un autobuz frumos, iar bărbatul sări jos şi îi ţinu uşa deschisă, făcând o plecăciune teatrală în timp ce ea cobora.

Ochii domnişoarei Rehana erau destul de mari şi negri şi strălucitori ca să nu aibă nevoie să recurgă la antimoniu, iar în momentul în care îi zări, expertul consultant Muhammad Ali simţi că întinereşte. În timp ce afară se lumina, o urmări cum se apropie de porţile consulatului şi îl întreabă pe *lala*[1] cu barbă, care stătea de strajă într-o uniformă kaki cu nasturi aurii şi

[1] Soldat de gardă angajat din rîndul indienilor.

cu un turban cu cocardă pe cap, când se deschide. *Lala*, de obicei atât de bădăran cu femeile care veneau la consulat marţea, îi răspunse domnişoarei Rehana aproape amabil.

— În jumătate de oră, zise el morocănos. Sau poate două ore. Cine ştie? Sahibii îşi iau micul dejun.

Prăfuita porţiune împrejmuită dintre staţia de autobuz şi consulat era deja plină cu femei de marţi, unele cu văl pe faţă, câteva – printre care şi domnişoara Rehana – cu chipurile dezvelite. Toate arătau înspăimântate şi se sprijineau pe braţele unchilor sau fraţilor lor, care încercau să arate încrezători. Dar domnişoara Rehana venise singură şi nu părea deloc îngrijorată.

Muhammad Ali, care era specialist în a acorda consultanţă celor mai vulnerabile dintre petiţionarele săptămânale, se trezi că îl duc picioarele spre acea tânără ciudată, independentă şi cu ochi mari.

— Domnişoară, începu el. Aţi venit pentru un permis la Londra, nu?

Ea stătea în picioare lângă o tarabă cu gustări calde din grămada de cocioabe de la marginea împrejmuirii, ronţăind mulţumită *chilli-pakora*[1]. Se întoarse să-l privească şi, de aproape, ochii aceia avură efecte negative asupra tractului său digestiv.

— Da, aşa e.

— Îmi permiteţi atunci să vă dau un sfat? Nu costă mult.

Domnişoara Rehana zâmbi.

— Un sfat bun e mai de preţ ca aurul, zise ea. Dar mi-e teamă că nu pot plăti. Sunt o orfană, nu una dintre doamnele cu stare de pe-aici.

— Aveţi încredere în tâmplele mele cărunte, o îndemnă Ali. Sfatul meu e şlefuit de experienţă. Sunt sigur că îl veţi găsi de folos.

Ea dădu din cap.

— Vă spun că sunt calică. Aveţi în jur femei care au venit cu bărbaţi

[1] Felii de ardei date printr-o pastă condimentată şi prăjite.

din familie, toţi cu salarii bune. Mergeţi la ei. Un sfat bun trebuie răsplătit generos.

Îmi pierd minţile, se gândi Muhammad Ali, pentru că îşi auzi vocea spunându-i femeii din proprie iniţiativă:

— Domnişoară, Soarta m-a adus lângă dumneavoastră. Ce să fac? Ne-a fost scris să ne-ntâlnim. Şi eu sunt sărac, dar dumneavoastră am să vă dau sfatul pe gratis.

Ea zâmbi din nou.

— Atunci categoric trebuie să-l ascult. Când Soarta îţi trimite un dar, îţi trimite noroc.

O conduse la un birou scund de lemn, aflat în propriul său colţ din îngrămădirea de cocioabe. Ea îl urmă, continuând să mănânce *pakora* din micul cornet din hârtie de ziar. Lui nu-i oferi.

Muhammad Ali aşeză o perniţă pe pământul prăfuit.

— Luaţi loc, vă rog.

Ea făcu aşa cum i se ceruse. Ali stătea cu picioarele încrucişate sub el, de partea cealaltă a biroului, conştient că vreo două sau trei duzini de perechi de ochi de bărbaţi îl priveau cu invidie, că toţi ceilalţi masculi din zonă îi aruncau ocheade frumoasei tinere, proaspăt venită şi pe cale să fie fermecată de acest impostor bătrân şi cărunt. Inspiră adânc, încercând să se calmeze.

— Numele, vă rog.

— Domnişoara Rehana, îi spuse ea. Logodnica lui Mustafa Dar din Bradford, Londra.

— Bradford, Anglia, o corectă el blând. Londra e doar un oraş, la fel ca Multan sau Bahawalpur. Anglia e o naţiune mare, plină de peştii cei mai posaci din lume.

— Înţeleg. Mulţumesc, răspunse ea atât de serios, încât Ali nu-şi dădu seama dacă nu-şi bătea cumva joc de el.

— Aţi completat formularul de cerere? Daţi-mi voie să-l văd, vă rog.

Ea îi întinse un document împăturit cu grijă, într-un plic maro.

— E în regulă?

Pentru prima dată în vocea ei se simţi o urmă de îngrijorare.

El lovi uşor biroul, destul de aproape de locul unde se odihnea mâna ei.

— N-am nicio îndoială, zise el. O clipă, am să verific.

Ea termină de mâncat *pakora* în timp ce el se uita peste hârtii.

— Perfect, dădu el sentinţa în cele din urmă. Totul e în ordine.

— Vă mulţumesc pentru sfat, zise ea, dând să se ridice. Mă voi duce acum să aştept la poartă.

— Dar ce vă-nchipuiţi? ţipă el, lovindu-se peste frunte. Credeţi că aşa uşor merge? Daţi doar cererea şi gata, vă şi dau permisul, cu un zâmbet mare pe faţă? Domnişoară Rehana, ascultaţi-mă: locul în care intraţi e mai rău ca o secţie de poliţie.

— Chiar aşa?

Oratoria lui îşi făcuse efectul. Acum atenţia femeii era captată cu totul, iar el putea s-o mai privească preţ de câteva momente.

Inspiră din nou, ca să se liniştească, şi se lansă în discursul standard. Îi spuse că sahibii credeau că toate femeile care veneau marţea şi pretindeau că sunt în întreţinerea a tot felul de şoferi de autobuz din Luton sau contabili autorizaţi din Manchester erau de fapt mincinoase şi şarlatane şi impostoare.

Ea protestă:

— Dar atunci am să le spun pur şi simplu că eu, una, nu sunt aşa ceva!

Atâta inocenţă îl făcea să se cutremure de teamă pentru ea. Era o vrăbiuţă, îi explică el, iar ei erau bărbaţi cu ochii acoperiţi de pleoape imense, ca nişte ulii. Îi spuse că îi vor pune întrebări, întrebări personale, întrebări pe care şi propriul ei frate s-ar simţi jenat să i le pună unei femei.

O vor întreba dacă e virgină, iar dacă nu e, ce fel de obiceiuri amoroase are logodnicul ei şi ce fel de porecle tainice şi-au inventat.

Muhammad Ali vorbi dinadins fără menajamente, pentru a atenua şocul pe care avea să-l simtă ea când toate astea – sau ceva asemănător – se vor întâmpla cu adevărat. Ochii femeii rămaseră fermi, dar mâinile începură să-i fremete pe marginile biroului.

El continuă:

— Vă vor întreba câte camere aveţi acasă şi ce culoare au pereţii şi în ce zi goliţi containerele de gunoi. Vă vor întreba numele mijlociu al fiicei vitrege a mătuşii vărului de-al treilea al mamei bărbatului dumneavoastră. Şi lui Mustafa Dar i-au pus deja toate aceste întrebări în Bradford. Iar dacă faceţi o singură greşeală, sunteţi terminată.

— Da, zise ea, iar el o putu auzi cum încearcă să-şi stăpânească vocea. Şi ce mă sfătuieşti, bătrâne?

Acesta era momentul în care Muhammad Ali începea de obicei să şoptească precipitat, să spună că ştia pe cineva, un tip de treabă care lucra la consulat, şi că prin el, în schimbul unei sume, se putea face rost de hârtiile necesare, cu toate ştampilele oficiale corespunzătoare. Treaba mergea bine, pentru că deseori femeile îi dădeau cinci sute de rupii sau o brăţară de aur care să-i răsplătească eforturile, după care plecau mulţumite.

Veneau de la sute de kilometri distanţă – în mod normal se asigura de asta înainte să înceapă să le amăgească –, aşa că nu existau mari şanse să se întoarcă, nici chiar atunci când descopereau că fuseseră înşelate. Mergeau înapoi la Sargodha sau Lalukhet şi începeau să împacheteze şi cine ştie în ce punct aflau că fuseseră păcălite, dar era oricum prea târziu.

Viaţa e grea şi omul trebuie să se descurce cum poate. Lui Muhammad Ali nu-i dădea mâna să le compătimească pe femeile de fiecare marţi.

Dar vocea îl trădă încă o dată şi, în loc să-şi înceapă discursul obişnuit, se apucă să-i dezvăluie femeii secretul lui cel mai intim.

— Domnişoară Rehana, îi zise vocea, iar el o asculta plin de uimire, sunteţi o persoană deosebită, o bijuterie, şi pentru dumneavoastră am să fac ce n-aş face, probabil, nici pentru propria mea fiică. Am ajuns în posesia unui document care v-ar putea rezolva dintr-un foc toate problemele.

— Şi ce este acest document magic? întrebă ea, nemaiexistând acum nicio îndoială că ochii ei îşi râdeau de el.

Bărbatul îşi coborî vocea jos, jos de tot.

— Domnişoară Rehana, e vorba de un paşaport britanic. Marfă de calitate, garantat autentică. Am un bun prieten care va adăuga numele şi fotografia dumneavoastră şi apoi, iute-iute, Anglie, vezi că vin!

Gata, o zisese!

Orice era posibil acum, în această zi a nebuniei lui. Probabil că avea să-i ofere chestia gratis, urmând să-şi dea palme un an de zile după aceea.

Bătrân nebun, se certă el. *Nebunii cei mai bătrâni sunt fermecaţi de fetele cele mai tinere*.

— Dacă am înţeles bine, spuse ea, îmi propuneţi să comit o fărădelege…

— Nu o fărădelege, interveni el. Doar o înlesnire.

— … şi să merg la Bradford, Londra, ilegal, prin urmare justificând părerea proastă pe care o au sahibii despre noi toţi. Tataie, ăsta nu e un sfat bun.

— Bradford, *Anglia*, o corectă el îmbufnat. N-ar trebui să-mi primiţi sfatul astfel.

— Atunci cum?

— Bibi[1], sunt un biet amărât şi v-am oferit acest cadou pentru că sunteţi atât de frumoasă. Nu scuipaţi pe generozitatea mea. Luaţi obiectul.

[1] Formulă politicoasă folosită în faţa unei femei.

Sau nu-l luaţi, mergeţi acasă, uitaţi de Anglia, dar, oricum ar fi, nu intraţi în clădirea aceea, unde o să vă pierdeţi demnitatea.

Însă ea era deja în picioare, întorcându-i spatele şi îndreptându-se spre porţi, unde femeile începuseră să se adune şi *lala* le îndemna printre înjurături să aibă răbdare sau niciuna nu va fi primită înăuntru.

— Atunci n-ai decât să fii proastă! strigă Muhammad Ali în urma ei. Ce-i pasă lui tata dacă eşti? (Vrând, adică, să spună că nu-l interesează.)

Ea nu se întoarse.

— Ăsta-i blestemul poporului nostru! urlă el. Suntem săraci, suntem ignoranţi şi refuzăm categoric să învăţăm.

— Hei, Muhammad Ali! îi strigă femeia de la taraba cu betel. Ce păcat că-i plac ăia tineri.

Toată ziua Muhammad Ali nu făcu nimic altceva decât să se învârtă prin faţa porţilor consulatului. Se certă singur de multe ori: *Pleacă de-aici, prost bătrân, femeia nu vrea să-ţi mai vorbească*. Dar când ieşi, ea îl găsi aşteptând.

— Salaam, domnule cu sfatul, îl salută ea.

Părea să fie calmă şi să-i fi trecut supărarea pe el, iar el se gândi, *Doamne, Allah, i-a reuşit. Sahibii englezi s-au scufundat şi ei în ochii aceia şi ea şi-a asigurat plecarea în Anglia*.

Îi zâmbi plin de speranţă. Ea îi întoarse zâmbetul fără nicio problemă.

— Domnişoară Rehana Begum, zise el, felicitări, fiica mea, pentru ceea ce pentru tine e în mod clar momentul victoriei.

Ea îl apucă impetuoasă de braţ.

— Haide, zise ea. Dă-mi voie să-ţi cumpăr o *pakora* în semn de mulţumire pentru sfat şi de scuze pentru impertinenţa mea.

Stăteau în praful de după-amiază al împrejmuirii, lângă autobuzul care se pregătea de plecare. Muncitorii îşi legau saltelele făcute sul pe acoperişul maşinii. Un vânzător ambulant striga la pasageri, încercând să le

vândă poveşti de amor şi tablete verzi, amândouă vindecând nefericirea. Domnişoara Rehana, împreună cu un Muhammad Ali fericit, îşi mâncau *pakora* aşezaţi pe „apărătoarea de noroi" a autobuzului, adică pe bara de protecţie. Bătrânul expert în consultanţă începu să fredoneze încet o melodie din coloana sonoră a unui film. Dogoarea zilei se potolise.

— A fost o logodnă aranjată, zise dintr-o dată domnişoara Rehana. Aveam nouă ani când părinţii mei au pus-o la cale. Mustafa Dar avea deja treizeci de ani, dar tata voia un bărbat care să aibă grijă de mine aşa cum o făcuse el şi îl ştia pe Mustafa ca pe un tip de încredere. Apoi părinţii mei au murit şi Mustafa Dar a plecat în Anglia, spunând că va trimite după mine. Toate astea s-au întâmplat cu mulţi ani în urmă. Am o fotografie cu el, dar îmi e ca un străin. Nici măcar vocea nu i-o recunosc la telefon.

Confesiunea îl luă pe Muhammad Ali prin surprindere, dar dădu din cap cu un aer care, spera el, aducea a înţelepciune.

— În fond şi la urma urmei, zise el, părinţii acţionează întotdeauna spre binele copiilor. V-au găsit un bărbat bun şi cinstit, care s-a ţinut de cuvânt şi a trimis după dumneavoastră. Iar acum aveţi o viaţă întreagă în faţă ca să ajungeţi să-l cunoaşteţi şi să-l iubiţi.

Acum era nedumerit de amărăciunea care se strecurase în zâmbetul femeii.

— Dar, bătrâne, îl întrebă ea, de ce m-ai făcut deja pachet şi m-ai expediat în Anglia?

El se ridică, şocat.

— Arătaţi fericită, aşa că am dedus… Mă scuzaţi, dar v-au refuzat sau ce?

— Am greşit la toate întrebările, răspunse ea. Semnele particulare le-am pus pe obrajii greşiţi, baia am redecorat-o complet… Totul pe dos, după cum vezi.

— Şi-atunci ce-i de făcut? Cum veţi pleca?

— Mă voi întoarce la Lahore şi la slujba pe care o am. Lucrez într-o familie grozavă, ca *ayah (Bonă, n.tr.)* pentru trei băieţei cuminţi. Ar fi fost foarte trişti dacă aş fi plecat.

— Dar e o tragedie! se lamentă Muhammad Ali. Oh, ce bine-ar fi fost dacă mi-aţi fi acceptat oferta! Dar acum nu mai e posibil, regret s-o spun. Acum au formularul dumneavoastră în evidenţă, se pot face verificări şi nici chiar paşaportul nu va fi de ajuns. Totul s-a dus de râpă! Şi ar fi putut fi atât de uşor dacă sfatul ar fi fost urmat la vremea lui.

— Mă-ndoiesc, îi zise ea. Şi chiar nu cred că trebuie să fii trist.

Ultimul ei zâmbet, pe care îl urmări până ce autobuzul îl ascunse într-un nor de praf, a fost cel mai fericit lucru pe care îl văzuse vreodată în lunga sa viaţă plină de zăpuşeală şi greutăţi şi lipsită de iubire.

(Traducere: Dana CRĂCIUN)

Francis Scott FITZGERALD

UN DIAMANT CÂT HOTELUL RITZ

~ I ~

John T. Unger era descendentul unei familii bine cunoscute de multe generaţii în Hades, un orăşel de pe malul fluviului Mississippi. Tatăl său câştigase campionatul de golf la amatori, după multe concursuri aprig disputate, iar doamna Unger era cunoscută „din sere până-n saloane", cum se spunea prin partea locului, pentru discursurile ei politice. Cât despre tânărul John T. Unger, care abia împlinise şaisprezece ani, el se pricepea la cele mai proaspete stiluri de dans importate din New York înainte de îmbrăca primii lui pantaloni lungi. Iar acum avea să trăiască o vreme

departe de casă. Respectul pentru educaţia din Noua Anglie – un adevărat blestem pentru localităţile provinciale, golite astfel an după an de tineretul cel mai promiţător – pusese stăpânire şi pe cugetul părinţilor săi. Ţineau morţiş să-şi trimită fiul la şcoala St. Midas', de lângă Boston. Hades era prea nesemnificativ ca să-l reţină pe fiul lor cel iubit şi talentat.

Problema e că în Hades – după cum ştiţi în caz că aţi trecut pe acolo – numele celor mai râvnite şcoli gimnaziale şi licee nu le spun mare lucru locuitorilor. Cei de aici au trăit despărţiţi de lume o vreme atât de îndelungată, încât deşi se străduiesc să demonstreze că sunt la zi în domenii ca moda, manierele galante şi literatura, depind în mare măsură de ceea ce află din auzite, iar o reuniune considerată rafinată în Hades fără îndoială că ar fi apreciată de o prinţesă a cărnii de vită din Chicago drept „poate un pic cam demodată".

Plecarea lui John T. Unger era planificată pentru a doua zi. Doamna Unger, cu exagerare maternă, îi îndesase în cufere costume de bumbac şi ventilatoare electrice, iar domnul Unger îi dăruise fiului său un portofel de azbest burduşit de bani.

— Nu uita că eşti oricând bine-venit acasă, îi spuse el. Poţi să fii sigur, băiete, că vom ţine aprinse focurile în căminul familiei.

— Ştiu, răspunse John cu un nod în gât.

— Nu uita cine eşti şi de unde vii, continuă mândru tatăl, şi atunci nu vei putea face nimic care să-ţi dăuneze. Eşti un Unger din Hades.

Aşadar, bătrânul şi tânărul îşi strânseră mâinile şi John se despărţi de părinţi cu şiroaie de lacrimi în ochi. După numai zece minute trecu de fruntariile oraşului şi se opri să mai arunce o ultimă privire în urmă. Vetusta deviză victoriană înscrisă deasupra porţilor cetăţii i se păru de data asta ciudat de atractivă. Tatăl său încercase de mai multe ori s-o schimbe cu una mai bătăioasă şi mai mobilizatoare, cum ar fi „Hades – oraşul şansei", sau măcar cu un salut ca „Bun venit!", plasat deasupra unei inimoase strângeri de mână, totul reliefat prin becuri electrice. Vechea deviză era oarecum deprimantă, socotise domnul Unger, dar acum…

Prin urmare, John privi până ce se sătură, după care se îndreptă cu hotărâre spre destinaţie. Când îşi întoarse privirile, luminile oraşului Hades, profilate pe cer, păreau pline de căldură şi de o frumuseţe pasională.

De la Boston până la St. Midas' faci o jumătate de oră cu un automobil Rolls-Pierce. Distanţa reală nu va fi cunoscută niciodată, fiindcă nimeni – cu excepţia lui John T. Unger – nu ajunsese aici altfel decât într-un Rolls-Pierce şi probabil că nici nu va ajunge nimeni vreodată. St. Midas' este cea mai scumpă şi mai exclusivistă şcoală de băieţi din lume.

Primii doi ani petrecuţi de John acolo s-au scurs într-un mod plăcut. Părinţii tuturor colegilor erau regi ai finanţelor, iar John şi-a petrecut vacanţele de vară vizitând staţiunile mondene. Dacă la băieţii pe care îi vizita ţinea mult, taţii acestora îi făcură impresia că erau croiţi toţi după acelaşi model şi se mira des, în felul lui copilăresc, de asemănarea aceasta neobişnuită. Când le spunea de unde este de baştină, ei îl întrebau, jovial „Căldură mare acolo la voi, nu?", iar John se căznea să zâmbească slab şi să răspundă „O sigur că da". Ar fi pus el mai mult suflet în răspunsuri dacă ei n-ar fi transformat toată situaţia într-o glumă, în cel mai bun caz folosind varianta „E suficient de cald acolo pentru tine?", întrebare o ura la fel de mult.

La mijlocul celui de-al doilea an a fost repartizat în clasa lui John un băiat tăcut, dar chipeş, pe nume Percy Washington. Nou-venituş era manierat şi deosebit de bine îmbrăcat chiar şi pentru St. Midas', dar, dintr-un motiv sau altul, era şi foarte rezervat faţă de ceilalţi băieţi. Singura persoană cu care s-a împrietenit a fost John T. Unger, dar şi faţă de acesta se dovedea extrem de necomunicativ când venea vorba despre casa şi familia lui. Se înţelegea de la sine că era vlăstarul unei familii bogate, dar în afara câtorva deducţii într-o astfel de direcţie, John nu-şi cunoştea mai deloc prietenul, aşa că invitaţia pe care i-o făcu Percy – să vină şi să-şi petreacă vara acasă la el, „în Vest" – promitea să-i satisfacă din belşug curiozitatea. John acceptă fără să se codească prea mult.

Abia când se văzură amândoi în tren, Percy deveni – pentru întâia dată – mai comunicativ. Într-o zi, în timp ce luau prânzul la vagonul-restaurant şi comentau caracterele imperfecte ale unor colegi de şcoală, Percy schimbă brusc tonul şi făcu o remarcă neaşteptată:

— Tatăl meu, e de departe cel mai avut om din lume.

— O! exclamă politicos John.

Nu ştia cum să răspundă la o astfel de confesiune. Cântări în minte replica „Ce plăcut!”, dar suna cam a găunos, aşa că a fost cât pe-aci să întrebe „Zău?”, dar s-a abţinut, fiindcă asta ar fi însemnat să pună la îndoială afirmaţia lui Percy. Iar un enunţ atât de uluitor nu prea putea fi pus sub semnul întrebării.

— De departe cel mai avut, întări Percy.

— Am citit în *World Almanac*, începu John, că în America trăieşte un om care are un venit anual de peste cinci milioane, precum şi patru oameni cu venituri de peste trei milioane şi…

— O, ăştia nici nu contează!

Gura lui Percy se transformă într-o semilună dispreţuitoare.

— Capitalişti de trei piţule, plevuşcă financiară, negustori de mărunţişuri şi cămătari. Tata i-ar putea cumpăra pe toţi fără ca măcar să simtă că a făcut-o.

— Dar cum îşi face el…?

— Adică de ce n-au scris despre impozitele plătite de *el*? Păi, pentru că nu plăteşte nici unul. Mai bine zis plăteşte ceva... dar nu plăteşte impozit pe venitul său *real*.

— E cu siguranţă foarte bogat, spuse simplu John. Mă bucur. Îmi plac oamenii putred de bogaţi. Cu cât e mai bogat un tip, cu atât îmi place mai mult.

Pe faţa lui oacheşă se întipări o expresie de sinceritate pătimaşă.

— Anul trecut, de Paşti am fost invitat la familia Schnlitzer-Murphy. Vivian Schnlitzer-Murphy purta rubine cât oul de găină şi nişte safire ca nişte globuri, cu luminiţe în interior…

— Iubesc giuvaierurile, îl aprobă entuziasmat Percy. Sigur că nu vreau să afle cei de la şcoală, dar eu însumi posed o colecţie frumoasă. Le colecţionam în loc de timbre.

— Şi diamantele! continuă aprins John. Familia Schnlitzer-Murphy avea nişte diamante cât nucile de mari…

— Ăsta-i un fleac.

Percy se aplecă spre el, coborându-şi vocea până la şoaptă.

— Asta nu înseamnă nimic. Tata are un diamant mai mare decât hotelul Ritz-Carlton.

~ II ~

Amurgul de Montana zăcea între doi munţi ca o vânătaie gigantică din care se ramificau artere negre, răspândite peste un cer otrăvit. La o distanţă imensă, sub acel cer se ghemuia sătucul Fish, minuscul, amărât şi uitat. Douăsprezece persoane – aşa se spunea – trăiau în sătucul Fish, douăsprezece suflete sumbre şi inexplicabile ce sugeau un lapte slab din rocile aproape golaşe unde fuseseră aduşi pe lume de o misterioasă forţă demografică. Aceşti doisprezece oameni din Fish deveniseră o rasă în sine, aidoma unei specii evoluate din pricina unui capriciu timpuriu al naturii, care, răzgândindu-se, îi abandonase în ghearele luptei pentru existenţă şi ale dispariţiei.

Din îndepărtata vânătaie neagră-vineţie prin ţinutul dezolat se târa o linie lungă de lumini mişcătoare şi cele douăsprezece persoane din Fish se adunară ca nişte stafii la şandramaua de gară ca să privească trecerea trenului de la ora şapte, expresul Transcontinental de la Chicago. Cam de şase ori pe an, conform unui regulament ininteligibil, expresul Transcontinental oprea în gara Fish, iar când se întâmpla această minune, din el cobora o siluetă (poate două), se urca într-o trăsură apărută nesmintit din pâcla amurgului şi pleca la trap spre asfinţitul însângerat. Pentru locuitorii din Fish urmărirea fără comentarii a acestui fenomen lipsit de noimă şi total absurd devenise un fel de ritual. Ei observau şi atâta tot. Nu le rămânea în suflete nici o fărâmă din vitalitatea iluziei, care să-i îndemne să se minuneze şi să facă speculaţii. Altminteri misterioasele vizite ar fi putut deveni miezul unui cult religios. Dar oamenii din Fish erau mai presus de orice religie – cele mai simple şi mai primitive concepte ale creştinismului nu-şi făcuseră un cap de pod pe stâncile aride –, aşa că acolo nu existau altare, preoţi sau sacrificii. Doar că în fiecare seară, pe la şapte, pe peronul cufundat în tăcere al barăcii de la gară se strângea o adunare care îngâna o rugăciune izvorâtă dintr-o obscură şi anemică uimire.

În seara aceasta de iunie Marele Frânar, pe care, dacă locuitorii ar fi sanctificat pe cineva, l-ar fi putut învesti cu funcţia de reprezentant al lor în ceruri, dispuse ca expresul de ora şapte să-şi depună povara umană (sau inumană) la Fish. La şapte şi două minute Percy Washington şi John T.

Unger debarcară, păşiră grăbiţi prin faţa celor douăsprezece persoane uluite din Fish, cu ochii plini de spaimă şi cu gurile căscate, se urcară amândoi într-o trăsurică ivită, evident, de nicăieri şi dispărură la trap.

După o jumătate de ceas, când asfinţitul se coagulase, metamorfozându-se în întuneric, negrul tăcut de pe capra trăsurii strigă ceva către o masă nedesluşită, aflată undeva în faţa lor, în beznă. Răspunzând chemării, obiectul aţinti asupra lor un disc luminos, care-i privea ca un ochi malefic din noaptea impenetrabilă. Apropiindu-se, John observă că erau luminile din spate ale unui automobil enorm, cel mai mare şi mai magnific din câte văzuse elvreodată. Caroseria era făurită dintr-un metal lucios, mai scump decât nichelul şi mai uşor decât argintul, iar butucii roţilor erau ţintuiţi cu figuri geometrice verzi şi galbene, fluorescente. John nu îndrăzni să se întrebe dacă erau din sticlă sau din pietre preţioase.

Doi negri în livrele strălucitoare, aşa cum se văd în fotografiile procesiunilor regale de la Londra, luaseră poziţia de drepţi lângă automobil şi la coborârea din trăsură cei doi tineri au fost salutaţi într-o limbă de neînţeles pentru musafir, dar care părea a fi o variantă extremă a dialectului negrilor din Sud.

— Urcă-te, îşi îndemnă Percy prietenul în timp ce bagajele le erau aruncate pe acoperişul de abanos al limuzinei. Sunt dezolat că a trebuit să te aduc până aici cu trăsura, dar nu era cazul ca feroviarii sau oamenii uitaţi de Dumnezeu din Fish să vadă automobilul acesta.

— Mamă! Ce mai maşină!

Exclamaţia fusese provocată de aspectul interior al vehiculului. John constată că maşina era capitonată cu nenumărate tapiţerii delicate şi splendide de mătase, pe care erau cusute broderii şi giuvaieruri pe un fond de material ţesut cu aur. Cele două fotolii în care se tolăniseră cu voluptate băieţii erau acoperite cu un material asemănător cu diftina, dar parcă împletit din diversele culori de la vârful penelor de struţ.

— Ce mai maşină! mai strigă o dată John, uluit.

— Asta?

Percy râse.

— Păi, nu-i decât o rablă veche, pe care o folosim drept furgonetă.

Alunecau deja silenţios prin întuneric, către crestătura dintre doi munţi.

— Ajungem peste o oră şi jumătate, îl anunţă Percy, uitându-se la ceas. Trebuie să te previn că nu va semăna cu nimic din ce-ai văzut vreodată.

Dacă automobilul sugera cât de cât ceva despre ceea ce urma să vadă, John se simţea pregătit pentru un şoc şi mai mare. Pietatea simplă care domneşte la Hades are drept articol fundamental al credinţei cultul şi respectul neprefăcut pentru bogăţie, iar dacă John s-ar fi simţit altfel decât umil, dar radios, în faţa bogăţiei, părinţii lui ar fi fost oripilaţi de o asemenea blasfemie.

Ajunseseră deja la trecătoarea dintre munţi şi drumul deveni imediat mai accidentat.

— Dacă lumina lunii ar pătrunde până aici, ai vedea că ne aflăm într-o râpă imensă, explică Percy, încercând să privească afară pe fereastră.

Spuse câteva cuvinte în portavoce şi imediat valetul însoţitor aprinse un proiector, a cărui rază puternică mătură spinările dealurilor.

— Piatră peste tot, după cum vezi. O maşină obişnuită s-ar desface în bucăţi într-o jumătate de ceas. De fapt pentru drumul ăsta ai avea nevoie de un tanc dacă nu-l cunoşti. Observă că o luăm în sus.

Era evident că urcau, iar după câteva minute maşina trecu peste o coamă de deal, de unde văzură în depărtare luna palidă, abia răsărită. Automobilul frână brusc şi câteva figuri prinseră contur în întunericul de afară. Erau tot negri. Cei doi tineri se văzură salutaţi din nou, în acelaşi dialect abia recognoscibil, după care negrii se apucară de treabă şi patru cabluri imense, ce atârnau de sus, fură ataşate cu cârlige de butucii roţilor masive, împodobite cu pietre preţioase. La un răsunător „Hei-rup!”, John simţi cum maşina se ridică încet de pe sol şi se înalţă tot mai sus, trecând de bolovanii cei mai înalţi de pe ambele părţi, apoi şi mai sus, până când putu să vadă întinsă în faţa lui o vale vălurită scăldată în lumina lunii, şi contrastând izbitor cu îngrămădirile de stâncă lăsate în urmă. Pe o singură parte se mai vedeau nişte pietre, iar apoi, brusc, nu mai văzu stânci nici în apropierea lor, nici altundeva prin preajmă.

Era limpede că escaladaseră un imens colţ de stâncă, semănând cu o lamă de cuţit proiectată perpendicular în văzduh. În scurtă vreme începură să coboare şi în cele din urmă, cu o bufnitură uşoară, limuzina ateriză pe un teren drept.

— Ce-a fost mai greu a trecut, îl anunţă Percy, mijindu-şi ochii ca să privească pe fereastră. Nu mai avem de parcurs decât opt kilometri şi asta pe şoseaua noastră. Un adevărat covor de cărămidă până la noi acasă. Tot ce vezi ne aparţine. Aici se termină Statele Unite, spune tata.

— Ne aflăm în Canada?

— Nici vorbă. În mijlocul Munţilor Stâncoşi din Montana. Dar acum te afli pe singurii opt kilometri pătraţi de teren din ţară care n-au fost cartografiaţi.

— De ce n-au fost? Au uitat de ei?

— Nu, zise Percy surâzând. De trei ori au vrut s-o facă. Prima oară bunicul a mituit un întreg departament al institutului topografic de stat. A doua oară a pus să se modifice hărţile oficiale ale Statelor Unite. Asta a amânat cartografierea cu încă cincisprezece ani. Cel mai dificil a fost ultima dată. Tata a aranjat lucrurile în aşa fel încât busolele topografilor să se nimerească în cel mai puternic câmp magnetic artificial creat vreodată. A pus să se confecţioneze un întreg set de instrumente geodezice care comiteau toate o eroare infinitezimală, dar suficientă pentru ca teritoriul acesta să nu apară, şi le-a înlocuit pe cele care urmau să fie folosite. Pe urmă a pus oamenii să modifice albia unui râu şi să construiască pe malurile lui ceva ce arăta ca un sat, în aşa fel încât inginerii, văzându-l, să creadă că acolo e un oraş, la cinsprezece kilometri mai sus pe vale. Nu există decât un singur lucru de care se teme tata, încheie Percy. Un singur lucru din lume care poate să ne descopere.

— Care anume?

Percy îşi coborî vocea la nivelul unei şoapte.

— Aeroplanul, zise el repede. Avem o jumătate de duzină de tunuri antiaeriene şi până azi am scăpat cu faţa curată, dar au fost câteva decese, precum şi mulţi prizonieri. Nu că*nouă* ne-ar păsa – tatei şi mie – dar le tulbură pe mama şi pe fete, ştii, şi există mereu riscul ca într-o bună zi să nu ne mai meargă.

În fâşii şi zdrenţe de şinşila, norii ce făceau temenele pe cer treceau peste luna verde ca nişte preţioase stofe orientale etalate pentru a fi cercetate de un han tătar. John avea senzaţia că e ziuă şi că priveşte nişte flăcăi înaripaţi ce planează prin văzduh pe deasupra capului său, aruncând prospecte şi broşuri de reclamă pentru produse farmaceutice, cu mesaje încurajatoare pentru cătunele disperate pierdute printre stânci. I se păru că-i vede iţindu-se de după nori şi uitându-se lung – uitându-se la ce-o fi fost vrednic de privit în locul spre care se îndrepta. Şi pe urmă? Vor fi oare momiţi să coboare pe pământ printr-un mijloc insidios, pentru a fi întemniţaţi, ţinuţi departe de prospecte şi de produsele farmaceutice până în ziua Judecăţii de Apoi, sau, dacă reuşeau să evite capcana, îi va face să se prăbuşească un noruleţ brusc de fum şi explozia unui obuz, ce le va nelinişti pe mama şi surorile lui Percy? John clătină din cap şi urma incertă a unui zâmbet i se desenă tăcută pe buzele întredeschise. Ce tranzacţie disperată se ascundea în spatele acestor lucruri? Ce manevră morală a unui Cresus bizar? Ce mister aurit şi teribil…

De-acum norii din blană de şinşila se îndepărtaseră, iar noaptea din Montana strălucea ca o zi frumoasă. Tapetul de cărămidă al şoselei curgea neted sub pneurile mari şi silenţioase în timp ce rulau în jurul unui lac liniştit, luminat de lună. Pentru un moment plonjară în bezna unei păduri de pin, răcoroasă şi înmiresmată, ieşind din ea pe un bulevard lat de gazon, unde ţipătul de încântare al lui John se contopi cu anunţul laconic al lui Percy: „Am ajuns”.

În lumina astrelor, pe malul lacului se înălţa un castel somptuos ce-şi înălţa marmura radioasă până la jumătatea versantului muntelui învecinat şi apoi se topea, graţios şi perfect simetric, cu o langoare feminină translucidă, în întunericul compact al pădurii de pin. Nenumăratele sale turnuri, liniile zvelte ale parapeţilor înclinaţi, minunăţia dăltuită în piatră a miilor de ferestruici galbene, cu dreptunghiurile, hexagoanele şi triunghiurile lor de lumină aurie, moliciunea spartă a planurilor intersectate de lumina stelelor şi de umbre albastre, toate vibrau în sufletul lui John ca nişte corzi muzicale. Pe unul dintre turnuri – cel mai înalt şi cel mai întunecat la temelie – un aranjament de lumini exterioare încadra un fel de ţinut plutitor al basmelor şi, în vreme ce John privea în

sus, cuprins de o vrajă caldă, un acord estompat de vioară, într-o armonie rococo deosebită de tot ce auzise el vreodată, pluti prin atmosferă. După un moment maşina opri în faţa unor trepte late şi înalte de marmură, în jurul cărora nenumărate flori parfumau aerul nopţii. În capătul scării două uşi mari se deschiseră silenţios şi bezna fu inundată de o lumină chihlimbarie, în care se desena silueta fără cusur a unei doamne cu părul negru, strâns în creştet într-un coc înalt, care întinse braţele spre ei.

— Mamă, spuse Percy, el e prietenul meu John Unger din Hades.

Mai târziu John avea să-şi amintească de acea prima seară ca de un amestec vag de multe culori, impresii senzoriale rapide, o muzică dulce ca vocea unei fete îndrăgostite. Avea să-şi amintească frumuseţea lucrurilor, luminile şi umbrele, mişcările şi chipurile. Era acolo şi un domn cu părul alb, care stătea în picioare şi sorbea dintr-un lichid multicolor, aflat într-un pocal de cristal cu picior aurit. Era şi o fată cu faţa radioasă, ca o floare, costumată în Titania, cu safire împletite în păr. Era şi o cameră în care aurul solid şi moale al pereţilor ceda la apăsarea mâinii şi încă o cameră ce aducea cu reprezentarea platonică a prismei ideale. plafonul, pereţii şi toate celelalte erau împodobite cu o căptuşeală neîntreruptă de diamante, diamante de toate dimensiunile şi formele, care, luminate de lămpile înalte şi violete din colţuri, te orbeau cu o incandescenţă imaculată, ce nu putea fi comparată decât cu ea însăşi, fiind străină de dorinţa sau de visarea omenească.

Cei doi băieţi rătăciră printr-un labirint de asemenea încăperi. Uneori pe podeaua de sub picioarele lor se aprindeau modele strălucitoare, produse de iluminatul subteran: modele în culori primare barbare, şocante, în culori pastel delicate, de o albeaţă pură sau amintind de un subtil şi complicat mozaic, modelat, desigur, după cel al vreunei moschei de la Marea Adriatică. Uneori în spatele straturilor de cristal gros. John vedea tălăzuind o apă verde sau albastră, populată de peşti vioi şi de alge în toate culorile curcubeului. În clipa următoare călcau pe blănuri de toate texturile şi de toate culorile ori păşeau pe coridoare cu suprafaţa netedă, alcătuite din fildeşul cel mai palid, de parcă fuseseră cioplite unitar din colţii gigantici ai dinozaurilor dispăruţi înainte de apariţia omului…

După un interludiu din care John nu-şi mai aminteşte mare lucru, iată-i la masă. Fiecare farfurie era formată din două lamele aproape imperceptibile de diamant solid, având între ele un filigran, de forma smaraldului, ca o pungă de aer verde lucrat într-un mod straniu. De pe coridoarele îndepărtate le ajungea la ureche o muzică melodioasă şi discretă. Scaunul lui John, cu pernă de puf şi spătar insidios mulat pe spinarea lui, parcă-l cuprindea din toate părţile, copleşindu-l, în timp ce sorbea din primul pahar de vin de Porto. Se străduia, toropit, să răspundă la o întrebare, dar luxul melifer care-i îmbrăţişa trupul îi intensifica senzaţia de somn. Odoarele, ţesăturile, vinurile şi metalele se contopeau sub privirile lui într-o ceaţă dulce…

— Da, răspunse el cu un efort politicos, nu încape îndoială că acolo e destul de cald pentru mine.

Izbuti să adauge un râset găunos, după care, fără să se mişte şi fără să opună rezistenţă, începu să plutească tot mai departe, lăsând neatins desertul – o îngheţată trandafirie ca un vis... Adormi de-a binelea.

Când se trezi, îşi dădu seama că trecuseră câteva ore. Se afla într-o încăpere mare, cufundată în linişte, cu pereţi de abanos şi o lumină blândă, prea discretă şi prea subtilă ca să fie numită lumină. Tânărul său amfitrion stătea aplecat deasupra patului.

— Ai adormit la masă, spuse Percy. Puţin a lipsit să adorm şi eu. A fost atât de plăcut să mă simt iar confortabil după un an petrecut în internatul şcolii! Servitorii te-au dezbrăcat şi te-au îmbăiat în timp ce dormeai.

— Stau într-un pat sau pe un nor? suspină John. Percy, Percy, până mai eşti aici, vreau să-mi cer scuze.

— Pentru ce?

— Pentru că nu te-am crezut când mi-ai spus că aveţi un diamant mare cât hotelul Ritz-Carlton.

Percy zâmbi.

— Mă gândeam eu că n-o să mă crezi. Ştii, e vorba de muntele ăla.

— Care munte?

— Muntele pe care se înalţă castelul. Nu e unul prea mare. Dar în afară de un strat de ţărână şi de pietriş de vreo cincisprezece metri de la

suprafaţă, tot restul e diamant solid. Un singur diamant. Cinci mii de metri cubi fără nici o impuritate. Mă auzi? Ascultă…

Dar John T. Unger adormise la loc.

~ III ~

Dimineaţă. Trezindu-se, percepu buimac că întreaga cameră era plină de soare. Panourile de abanos de pe unul dintre pereţi lunecaseră în lături pe un fel de şină, expunând jumătate din dormitor la lumina zilei. Un negru mare, într-o uniformă albă, aştepta în picioare lângă pat.

— Bună seara, mormăi John, adunându-şi gândurile de pe unde îi rătăceau.

— Bună dimineaţa, domnule. Doriţi să faceţi o baie? Nu, nu vă sculaţi din pat... vă pun eu în cadă, dacă binevoiţi să vă desfaceţi nasturii pijamalei. Aşa. Vă mulţumesc, domnule.

John rămase întins în timp ce i se scotea pijamaua. Era amuzat şi încântat. Se aşteptase să fie ridicat şi purtat ca un copilaş de acest Gargantua negru care se ocupa de el, dar nu se întâmplă nimic de felul acesta. În schimb, simţi cum patul se înclină uşor într-o parte. Începu să alunece, la început surprins, înspre perete, dar când să atingă peretele, draperia care-l acoperea cedă şi, rostogolindu-se încă doi metri pe un plan înclinat şi mătăsos, John se cufundă uşor într-o apă încălzită la temperatura corpului său.

Privi în jur. Pista sau jgheabul pe care se rostogolise se glisase discret înapoi. El proiectat într-o altă încăpere şi şedea într-un bazin săpat în duşumea, deasupra căruia îi rămânea numai capul. Peste tot în jur, căptuşind pereţii camerei, laturile şi fundul căzii de baie, era un imens acvariu albastru şi, privind prin suprafaţa de cristal pe care şedea, John văzu peşti înotând printre luminile oranj şi chiar alunecând lipsiţi de curiozitate prin faţa picioarelor sale întinse, de care îi separa doar grosimea

cristalului. Deasupra capului său soarele pătrundea printr-un vitraliu verde ca marea.

— Presupun că în dimineaţa aceasta domnul doreşte apă de trandafiri caldă şi uşor spumoasă. Iar pentru clătit poate nişte apă sărată rece.

Negrul se ivise iarăşi lângă el.

— Da, surâse John prosteşte, dacă nu te superi.

Ideea de a comanda o baie potrivită cu standardul său modest de viaţă ar fi părut ţâfnoasă şi, nu în ultimul rând, deplasată.

Negrul apăsă pe un buton şi o ploaie caldă începu să se cearnă – aparent de deasupra capului său, dar în realitate, cum descoperi după un moment John, dintr-o fântână arteziană din apropiere. Apa îşi schimbă culoarea în roz-bombon şi din patru capete miniaturale de morsă montate la colţurile căzii jeturi de săpun lichid zburară spre ea. Într-o clipă, o duzină de palete fixate pe laturile căzii bătură amestecul până ce deveni o spumă trandafirie, irizată ca un curcubeu, care-l învălui delicios cu moliciunea ei uşoară, în timp ce în jurul corpului său, ici şi colo, sfârâiau bule scânteietoare şi trandafirii.

— Să pornesc aparatul de proiecţie, domnule? îl întrebă cu deferenţă negrul. Astăzi avem în aparat o comedie foarte reuşită, de o singură bobină. Sau, dacă preferaţi, pot să pun cât ai clipi ceva mai serios.

— Nu, mulţumesc, îl refuză John politicos, dar ferm.

Savura mult prea tare baia ca să-şi mai dorească şi o altă distracţie. Dar distracţia veni oricum. După o clipă, se pomeni ascultând o melodie îngânată afară de nişte fluiere, o melodie picurată ca sunetul unei cascade, răcoritoare şi verde ca încăperea unde se găsea, melodie care servea drept acompaniament unei piculine spumoase, cu un sunet mai fin decât dantela baloanelor de săpun care-i acopereau corpul şi-l fermecau.

După apa de mare rece şi reconfortantă şi o clătire cu apă dulce la sfârşit, ieşi din cadă, îmbrăcă un halat miţos şi, punându-se pe un divan tapiţat cu acelaşi material, se lăsă masat cu ulei, alcool şi unguente aromate. Mai târziu se puse într-un fotoliu foarte confortabil ca să fie bărbierit şi tuns.

— Domnul Percy vă aşteaptă în salonul dumneavoastră, îl anunţă negrul la încheierea acestor activităţi. Numele meu este Gygsum, domnule Unger. Am ordin să mă ocup de domnul Unger în fiecare dimineaţă.

John intră în camera sa de zi, scăldată de un soare înviorător, unde-l aşteptau micul dejun şi un Percy îmbrăcat splendid, cu pantaloni de golf albi din piele de ied, întins într-un fotoliu trăgând din ţigară.

~ IV ~

Iată istoria familiei Washington, aşa cum i-a schiţat-o Percy lui John la micul dejun.

Tatăl actualului domn Washington fusese virginian şi era descendent direct al lui George Washington şi al lordului Baltimore. La sfârşitul Războiului Civil era colonel, avea douăzeci şi cinci de ani, o plantaţie care nu mai valora nimic şi circa o mie de dolari în aur.

Fitz-Norman Culpepper Washington – căci acesta era numele întreg al tânărului colonel – se hotărâse să renunţe la moşia din Virginia în favoarea fratelui mai mic şi să ia drumul Vestului. Alesese două duzini dintre negrii lui cei mai credincioşi – care, fireşte, îl adorau – şi cumpărase douăzeci şi cinci de bilete de tren spre Vest, unde intenţiona să preia terenuri pe numele lor şi să pună pe picioare o fermă pentru creşterea vitelor şi a oilor.

La mai puţin de un an de la sosirea în Montana, când lucrurile îi mergeau destul de prost, făcuse întâmplător marea sa descoperire. Într-o zi, călărind pe coline, se rătăcise şi, după douăzeci şi patru de ore fără mâncare, începuse să simtă crampele foamei. Neavând la el carabina, fusese silit să fugărească o veveriţă şi, în timp ce o urmărea, băgă de seamă că micul animal ţinea în gură un obiect strălucitor. Chiar înainte de a dispărea în vizuina sa – fiindcă Providenţa nu dorise ca respectiva veveriţă să-i astâmpere foamea –, vietatea îşi lepădase povara. Fitz-Norman, care

se aşezase pe pământ şi reflecta la situaţia în care se găsea, observă, dintr-odată o sclipire în iarbă. După doar zece secunde uitase complet de foame şi se îmbogăţise cu o sută de mii de dolari. Veveriţa care refuzase cu enervantă încăpăţânare să îi devină hrană îi făcuse cadou un diamant mare şi pur.

Mai târziu, în aceeaşi seară regăsise drumul spre bivuac şi după încă douăsprezece ore toţi servitorii săi negri de sex masculin săpau cu mare avânt pe coasta muntelui, în jurul vizuinei veveriţei. El le spusese că găsise acolo o floare de stâncă şi, întrucât doar unul sau doi dintre ei văzuseră cândva diamante – şi acelea foarte mici – negrii îl crezuseră pe cuvânt. Când devenise conştient de amplitudinea descoperirii sale, Fitz-Norman se simţise oarecum ruşinat. Muntele însuşi era un diamant – nimic altceva decât un diamant masiv. Umpluse patru saci de oblânc cu mostre scânteietoare şi pornise călare spre St. Paul. Aici reuşise să vândă o jumătate de duzină dintre pietrele mai mici, dar când oferise la vânzare una ceva mai mare, neguţătorul leşinase, iar Fitz-Norman fusese arestat pentru tulburarea liniştii publice. Evadase din închisoare şi luase un tren spre New York, unde vânduse câteva diamante de mărime mijlocie, încasând pe ele circa două sute de mii de dolari în aur. Totuşi nu îndrăznise să scoată la lumină nici o piatră excepţională. De fapt plecase din New York chiar la ţanc. În lumea bijutierilor se stârnise o mare vâlvă, nu atât din cauza dimensiunii diamantelor vândute de el, ci mai mult din pricina faptului că ele apăruseră pe piaţă dintr-o sursă necunoscută. Începură să circule zvonuri dintre cele mai nebuneşti: cum că în munţii Catskill[1] sau pe coasta din Jersey sau în Long Island, imediat sub Washington Square, s-ar fi descoperit o mină de diamante. Convoaie de prospectori, echipaţi cu târnăcoape şi hârleţe începură să plece ceas după ceas din New York spre diferite El Dorado-uri învecinate. Numai că între timp tânărul Fitz-Norman făcea deja cale întoarsă spre Montana.

După două săptămâni calculase că muntele de diamant era aproximativ egal cantitativ cu totalitatea diamantelor cunoscute a exista în lume. Totuşi valoarea lui nu putea fi stabilită prin metodele clasice, pentru

[1] Munţi din statul New York, parte din lanţul munţilor Apalaşi.

că era un *singur diamant masiv*, iar dacă ar fi fost scos la vânzare, nu numai că piaţa s-ar fi prăbuşit, dar în acelaşi timp, dacă valoarea îi era direct proporţională cu dimensiunile, în strictă progresie aritmetică, pe glob nu exista suficient aur ca să cumpere fie şi doar a zecea parte din el. În plus, ce puteai să faci cu un diamant de atâtea carate?

Era o aporie care te lăsa perplex. Într-un sens, colonelul devenise cel mai bogat om din istorie; dar nu era, totuşi, ca şi cum ar fi fost sărac lipit? Dacă secretul lui devenea cunoscut, nu se ştia la ce măsuri ar fi recurs guvernul pentru a preveni panica, atât pe piaţa aurului, cât şi pe cea a pietrelor preţioase. Statul şi-ar fi putut însuşi întreg muntele, instituind imediat un monopol.

Nu avea nici o alternativă: trebuia să-şi vândă muntele în cea mai mare taină. Trimise după fratele său mai mic din Sud şi-l puse şef peste trupa de servitori de culoare, negri ce nu auziseră de abolirea sclaviei. Ca să se asigure de ignoranţa lor, le citi o proclamaţie compusă de el însuşi, prin care anunţa că generalul Forrest[1] reorganizase armatele zdrobite ale Confederaţiei şi învinsese Nordul într-o bătălie crâncenă. Negrii îl crezură pe cuvânt. Se consultară între ei şi, declarând că era un lucru bun, cinstiră evenimentul prin câteva slujbe religioase.

Cât despre Fitz-Norman, acesta plecă în străinătate cu o sută de mii de dolari şi două cufere cu diamante brute de toate mărimile. Traversă oceanul cu o joncă chineză, ajungând în Rusia, şi la şase luni de la plecarea sa din Montana se găsea la St. Petersburg. Acolo îşi făcu rost de o locuinţă modestă şi luă imediat legătura cu giuvaergiul Curţii, anunţându-l că are un diamant pentru ţar. Rămase două săptămâni la St. Petersburg, unde era permanent în pericol să fie asasinat, îşi schimbă sistematic adresa şi nu îndrăzni să verifice conţinutul cuferelor sale decât de trei sau patru ori pe timpul întregii sale şederi.

În schimbul promisiunii că va reveni după un an, cu diamante mai mari şi mai pure în tolbă, obţinu autorizaţia de a călători în India. Înainte de plecare însă trezoreria Curţii depuse în băncile americane, în contul său,

[1] Nathan Bedford Forrest (1821-1877), general confederat de cavalerie.

dar sub patru pseudonime diferite suma de cincisprezece milioane de dolari.

În 1868, după mai bine de doi ani de absenţă, se întoarse în America. Vizitase capitalele a douăzeci şi două de state, se întreţinuse cu cinci împăraţi, unsprezece regi, trei prinţi, un şahinşah, un han şi un sultan. Pe vremea aceea Fitz-Norman îşi estimase singur averea la un miliard de dolari. Exista şi un factor care împiedica sistematic descoperirea secretului său. Nici unul dintre diamantele cele mari nu putea rămâne în atenţia publicului mai mult de o săptămână fără să i se atribuie o istorie bogată în dezastre, amoruri, revoluţii şi războaie, care-l plasa ca origine în zilele primului imperiu al Babilonului.

Din 1870, până la moartea lui, survenită în 1900, biografia lui Fitz-Norman Washington n-a fost decât o lungă epopee poleită cu aur. Existaseră, firește, şi multe aspecte secundare. El fentase cadastrul, se căsătorise cu o doamnă din Virginia care-i dăruise un singur fiu şi fusese constrâns de o serie de complicaţii nefericite să-şi asasineze fratele, din cauza năravului nenorocit al acestuia de a bea până nu mai ştia de el şi de a comite în asemenea momente indiscreţii care periclitaseră de câteva ori securitatea muntelui de diamant. Dar foarte puţine alte crime au pătat anii aceia fericiţi, de propăşire şi expansiune.

Chiar înaintea morţii, Fitz-Norman îşi schimbase politica financiară şi, cu excepţia câtorva milioane de dolari, îşi investise averea publică în cumpărarea angro de minerale rare, pe stoc, pe care le depusese în seifurile a numeroase bănci din lumea întreagă, declarându-le „obiecte diverse”. Fiul său, Braddock Tarleton Washington, continuase politica aceasta la o scară şi mai mare. El convertise mineralele în cel mai rar element chimic – radiul –, astfel încât echivalentul unui miliard de dolari în aur să poată fi păstrat într-un recipient de dimensiunea unei cutii de havane.

La trei ani după moartea lui Fitz-Norman, fiul său, Braddock, a hotărât că sosise momentul să se retragă din afaceri. Averea extrasă de părintele său şi de el însuşi din muntele de diamant depăşea orice posibilitate de evaluare exactă. Avea un carneţel în care îşi notase, într-un cod secret, cantitatea aproximativă de radiu depusă la fiecare din cele o mie de bănci

folosite de el, precum şi pseudonimele sub care era înregistrată. Pe urmă efectuase o operaţiune extrem de simplă: închisese mina.

Închisese mina. Diamantele extrase până atunci aveau să le permită tuturor Washingtonilor viitori să trăiască generaţii după generaţii într-un nemaipomenit huzur. De-acum unica lui preocupare devenise protejarea secretului, ca nu cumva, prin descoperirea acestuia, să se stârnească o panică atât de mare, încât şi el, şi toţi deţinătorii de averi din lume să fie azvârliţi în cea mai cruntă mizerie.

Aceasta era familia la care venise ca oaspete John T. Unger. Şi aceasta este istorisirea auzită de el în dimineaţa de după sosirea sa în camera de zi cu pereţii argintaţi.

~ V ~

După micul dejun, John ieşi pe masiva poartă de marmură de la intrare şi contemplă curios peisajul ce se deschidea în faţa lui. Toată valea, de la muntele de diamant până la abrupta faleză de granit aflată la opt kilometri depărtare, era încă acoperită de aburul unei ceţi aurii, suspendat leneş deasupra întinderilor generoase ale peluzelor, ochiurilor de apă şi grădinilor. Ici şi colo, pâlcuri de ulmi formau oaze delicate de umbră, contrastând puternic cu masa densă a pădurii de pin, care ţinea dealurile în strânsoarea ei de un verde-albăstrui sumbru. Cum se uita aşa, John văzu şi trei ciute care ieşiră una după alta dintr-un boschet aflat la câteva sute de metri depărtare şi dispărură, cu o grabă cam stângace, în semiobscuritatea vârstată cu negru a altui tufiş. Pe John nu l-ar fi surprins să vadă un faun furişându-se printre copaci şi cântând din flaut sau să întrezărească o porţiune de piele rozalie şi cosiţele blonde ale unei nimfe printre cele mai verzi dintre frunzele verzi.

Cu vagi speranţe de această natură, coborî treptele de marmură, deranjând somnul a doi câini-lupi ruseşti cu blană mătăsoasă, adormiţi sub

trepte, şi o porni pe o alee pavată cu dale albe şi negre, care nu părea să ducă nicăieri.

Se bucura cât putea de ceea ce vedea. Este privilegiul – dar şi slăbiciunea – tinereţii să nu poată trăi în prezent, fiind silită să compare mereu ziua de azi cu un imaginar viitor radios. Flori şi aur, fetele şi stele – toate sunt doar prefigurarea şi profeţia acelui incomparabil şi irealizabil vis al tinereţii.

John ocoli un colţ frumos, unde tufele dese de trandafiri umpleau văzduhul cu un miros greu, şi traversă un parc, ajungând într-o zonă acoperită cu muşchi de sub nişte copaci. Nu stătuse niciodată întins pe un pat de muşchi şi dorea să vadă dacă era într-adevăr atât de moale încât să-şi justifice numele. În momentul acela văzu o fată apropiindu-se prin iarbă. Era cea mai frumoasă fată întâlnită vreodată de el.

Era îmbrăcată cu o rochie scurtă şi albă, terminată imediat sub genunchi, şi o cununiţă din flori de rezeda, prinse în clame de safir, îi susţinea părul. Picioruşele ei goale şi trandafirii împroşcau roua în timp ce călca iarba. Era mai tânără decât John – nu avea mai mult de şaisprezece ani.

— Bună, zise ea dulce. Sunt Kismine.

Pentru John era deja mult mai mult decât atât. Înaintă spre ea, dar nu îndrăzni să se apropie prea tare, de teamă să nu o calce pe degeţelele goale.

— Încă n-am făcut cunoştinţă, continuă vocea dulce a fetei, iar ochii ei albaştri adăugară „Nici nu ştii ce mult ai pierdut”. Ai cunoscut-o aseară pe sora mea, Jasmine. Eu eram la pat, intoxicată cu lăptucă, continuă vocea ei blândă, iar ochii adăugară: „Când sunt bolnavă, sunt dulce – dar şi când sunt sănătoasă”.

„Ai făcut asupra mea o impresie enormă”, grăiră ochii lui John, „şi nici eu nu sunt greu de cap”.

— Ce mai faci? continuă vocea lui. Sper că în dimineaţa asta te simţi mai bine.

„Draga de tine”, completară timid ochii lui.

John observă că înaintau cot la cot pe cărare. La sugestia fetei, se aşezară unul lângă celălalt pe pătura de muşchi, a cărei moliciune John nu reuşi s-o determine.

El era foarte năzuros în ceea ce priveşte femeile. Un singur defect – o gleznă prea groasă, o voce aspră, o privire în gol – era suficient ca să-l facă să devină total indiferent. Or, iată că, pentru prima dată în viaţă, şedea lângă o fată care i se părea întruparea perfecţiunii fizice.

— Eşti din Est? îl întrebă Kismine cu o curiozitate încântătoare.

— Nu, răspunse simplu John. Sunt din Hades.

Fie că nu auzise niciodată de Hades, fie că nu-i venea în minte nici un comentariu plăcut în legătură cu acest loc, oricum fata abandonă subiectul.

— La toamnă plec la colegiu în Est, îl anunţă ea. Crezi că o să-mi placă? Merg la New York, la Miss Bulge's. E un loc foarte sever, dar, ştii, îmi voi putea petrece weekendurile în familie, în casa noastră de la New York, fiindcă tata a auzit că fetele trebuie să se plimbe întotdeauna două câte două.

— Tatăl tău vrea să fii mândră, remarcă John.

— Cu toţii suntem mândri, răspunse ea, cu ochii strălucindu-i de demnitate. Nici unul dintre noi n-a fost pedepsit vreodată. Tata spune că nici nu trebuie să fim pedepsiţi. Odată, când sora mea Jasmine era micuţă, l-a împins pe tata de pe scări, dar el s-a sculat pur şi simplu şi a mers mai departe, şchiopătând. Mama a fost, ştii, puţin uimită – continuă Kismine – când a aflat că eşti din… de acolo de unde eşti, ştii tu. Zicea că în copilăria ei… dar, vezi, ea e spanioloaică şi e de modă veche.

— Îţi petreci mult timp aici? întrebă John, dorind să mascheze faptul că ultima ei remarcă îl contrariase puţin.

I se păruse o aluzie nedelicată la propriul său provincialism.

— Percy, Jasmine şi cu mine venim aici în fiecare vară, dar vara viitoare Jasmine se duce la Newport. Îşi va face debutul în societate la Londra, în toamna anului viitor. Va fi prezentată la curtea regală.

— Ştii, începu nesigur John, eşti mult mai rafinată decât am crezut eu la început.

— Ba nu, exclamă ea grăbită, nu sunt! Nici nu vreau să mă gândesc că aş putea fi. Eu cred că tinerii rafinaţi sunt *teribil* de banali, nu? Zău că nu-s rafinată! Dacă susţii că sunt, am să plâng.

Se supărase atât de tare, că-i tremura buza. John se simţi obligat să protesteze:

— Nu vorbeam serios! Am spus-o numai ca să te tachinez.

— Nu m-ar deranja dacă ar fi adevărat, insistă fata. Dar nu e. Sunt tare inocentă. Ca o fetiţă. Nu fumez, nu beau, nu citesc decât poezie. Am foarte puţine cunoştinţe de matematică şi de chimie. Mă îmbrac foarte simplu – de fapt, aproape că nu mă îmbrac deloc. Socot că „rafinat" e ultimul lucru pe care l-ai putea spune despre mine. Cred că fetele trebuie să profite de tinereţe într-un mod cât se poate de sănătos.

— Aşa cred şi eu, o aprobă cu însufleţire John.

Kismine îşi recăpătă voioşia. Îi zâmbi, iar o lacrimă solitară i se prelinse din colţul unui ochi albastru.

— Îmi placi mult, îi şopti ea cald. O să-ţi petreci tot timpul cât stai la noi cu Percy sau vrei să fii drăguţ şi cu mine? Gândeşte-te puţin: sunt un teren complet neexplorat. Nici un băiat nu s-a îndrăgostit încă de mine. În viaţa mea! Nici măcar nu mi s-a permis vreodată să stau singură cu vreun băiat, în afară de Percy. Am venit anume atât de departe, până în crângul ăsta, sperând să te întâlnesc într-un loc unde să nu fie nimeni din familie.

Extrem de măgulit, John se înclină din mijloc, aşa cum învăţase la cursul de dans de la Hades.

— Acum ar fi mai bine să plecăm, propuse tandru Kismine. Trebuie să mă întâlnesc cu mama la unsprezece. Nu m-ai rugat nici măcar o dată să te sărut. Credeam că în zilele noastre asta vor toţi băieţii.

John se ridică mândru.

— Unii vor, răspunse el. Dar nu eu. Fetele nu se poartă aşa – nu la Hades.

Se întoarseră la castel unul lângă altul.

~ VI ~

În plin soare, John stătea în faţa domnului Braddock Washington. Acesta din urmă, un om în vârstă de vreo patruzeci de ani, avea chipul mândru şi impasibil, ochi inteligenţi şi o alură sportivă. Dimineaţa – ca acum – mirosea a cai, a cai de rasă pură. Ducea în mână un baston simplu, din lemn de mesteacăn, cu un singur opal mare pe post de măciulie. El şi Percy îi arătau lui John domeniul.

— Locuinţele sclavilor sunt în partea aceea.

Bastonul indică nişte chilii de marmură în stil gotic, cuibărite elegant sub munte.

— În tinereţe am fost distras o vreme de la treburile esenţiale ale vieţii de un fel de idealism absurd. În perioada aceea sclavii au trăit în lux adevărat. De exemplu, am pus să se instaleze în fiecare locuinţă câte o baie pardosită cu gresie.

— Presupun, se aventură John cu un râs îndatoritor, că au umplut căzile de baie cu cărbuni. Domnul Schnlitzer-Murphy mi-a spus că, odată, el…

Braddock Washington i-o reteză, sec:

— Nu cred că opiniile domnului Schnlitzer-Murphy au vreo importanţă. Sclavii mei nu şi-au ţinut cărbunii în baie. Au primit ordin să se scalde zilnic, ceea ce au şi făcut. Altminteri, poate că le-aş fi poruncit să folosească acid sulfuric în loc de şampon. Am pus capăt îmbăierii lor dintr-un cu totul alt motiv. Câţiva dintre ei au răcit şi au murit. Pentru unele rase, apa nu e bună decât de băut.

John râse, apoi se decise să încline uşor capul, în semn de aprobare discretă. Braddock Washington îl făcea să se simtă stingherit.

— Toţi negrii ăştia sunt urmaşii celor aduşi în Nord de tatăl meu. Acum avem aproximativ două sute cincizeci. Observă că au trăit atât de mult timp izolaţi de lume, încât dialectul lor originar s-a transformat într-un *patois* aproape inteligibil. Pe câţiva i-am învăţat să vorbească englezeşte: pe secretarul meu şi doi sau trei servitori care lucrează în casă.

— Ăsta-i terenul de golf, continuă el, în timp ce mergeau la pas de-a lungul peluzei cu iarba verde şi moale precum catifeaua. E tot decât verde, după cum vezi. Fără *fairway*[1], fără *rough*[2], fără obstacolele obişnuite.

Îi adresă lui John un zâmbet cald.

— Sunt mulţi oameni în cuşcă, papa? întrebă pe neaşteptate Percy.

Braddock Washington se poticni şi scăpă o înjurătură.

— Cu unul în minus faţă de câţi ar fi trebuit să fie! exclamă el aspru. Am avut probleme…

— Mama zicea, strigă Percy, că profesorul de italiană…

— O eroare funestă, explică furios Braddock Washington. Dar, fireşte, există şanse considerabile să-l prindem. Poate s-a rătăcit prin pădure sau a căzut de pe o stâncă. Şi chiar dacă a reuşit să fugă, mai există şi posibilitatea ca povestea lui să nu fie crezută de nimeni. Cu toate acestea, avem două duzini de oameni care scotocesc orăşelele apropiate în căutarea lui.

— Fără rezultat deocamdată?

— Cu unele rezultate. Paisprezece dintre aceştia i-au raportat omului meu de legătură că au omorât fiecare câte un individ cu semnalmentele profesorului, dar, bineînţeles, probabil că au făcut-o doar ca să încaseze recompensa...

Aici se întrerupse. Ajunseseră la o cavitate enormă excavată în sol, cam de mărimea unui manej de căluşei, acoperită cu gratii solide de fier. Braddock Washington îi făcu un semn lui John şi, cu vârful bastonului, îi indică să se uite în jos, prin ochiurile zăbrelelor. John se apropie de margine şi privi. Îl asurzi imediat larma sălbatică ce urca din groapă:

— Hai şi tu jos, în iad!

— Salut, puştiule, e frumos afară?

— Hei, aruncă-ne o funie!

— Nu cumva ţi-a rămas vreo gogoaşă, amice, sau nişte resturi de sandviş?

---

[1] La jocul de golf *fairway* desemnează porţiunea de teren foarte neted dintre un *tee* şi *green*.

[2] *Rough* – porţiune de teren accidentat, de pe care iarba n-a fost tunsă.

— Ascultă, bătrâne, dacă-l îmbrânceşti în groapă pe tipul de lângă tine, îţi arătăm cum pot dispărea oamenii imediat, prin prestidigitaţie!

— Trage-i, te rog, una peste cap din partea mea!

Era prea întuneric pentru ca John să înţeleagă cu adevărat ce se petrece în groapă, dar după optimismul primitiv şi vitalitatea brută a interpelărilor şi a glasurilor putea să deducă uşor că inşii care vorbeau erau nişte americani din clasa mijlocie dintre cei mai energici. Apoi domnul Washington apăsă cu vârful bastonului pe un buton ascuns în iarbă şi scena de dedesubt se lumină imediat ca ziua.

— Ăştia sunt navigatorii aventuroşi care au avut neşansa să descopere El Dorado, explică el.

Sub picioarele lor apăruse o gaură enormă în formă de lighean. Marginile sale abrupte păreau turnate din sticlă netedă, iar pe fundul uşor concav stăteau în picioare vreo două duzini de bărbaţi îmbrăcaţi ca aviatorii, pe jumătate în uniformă, pe jumătate în civil. Feţele lor, înălţate spre cer, exprimau mânia, ura, disperarea şi cinismul, fiind acoperite toate de nişte bărbi hirsute, dar, cu excepţia câtorva inşi în mod clar sleiţi de putere, păreau să fie un grup de oameni bine hrăniţi şi într-o condiţie fizică excelentă.

Braddock Washington trase un scaun de grădină până la marginea gropii şi se aşeză.

— Ei, cum vă merge, băieţi? se interesă el.

Îl blestemară toţi în cor, cu excepţia celor prea slăbiţi ca să-şi alăture vocile strigătelor furioase ce se ridicau în aerul însorit, dar Braddock Washington îi ascultă netulburat, fără să clipească. Când ultimele ecouri se risipiră, el vorbi din nou:

— V-aţi gândit cum să ieşiţi din impas?

De ici, de colo se auziră câteva exclamaţii:

— Ne-am hotărât să rămânem aici! Din iubire!

— Scoate-ne afară şi găsim noi o cale!

Braddock Washington aşteptă să se potolească furtuna de glasuri, după care grăi:

— V-am explicat cum stau lucrurile. Nu a fost dorinţa mea să veniţi aici. Aş da orice să nu vă fi văzut niciodată. Curiozitatea v-a împins încoace

şi voi lua bucuros în considerare orice soluţie veţi găsi, cu condiţia să nu-mi pericliteze interesele şi securitatea. Dar atâta timp cât vă limitaţi eforturile la săpatul tunelelor – da, am aflat că tocmai aţi început unul nou –, nu veţi ajunge prea departe. Situaţia voastră nu e chiar atât de insuportabilă cum lăsaţi să se creadă, plângând de grija familiilor iubite pe care le-aţi lăsat acasă. Dacă aţi face parte din categoria celor pe care-i interesează soarta celor dragi de-acasă, n-aţi fi îmbrăţişat cariera de aviator.

Din grup se desprinse un bărbat înalt, care ridică mâna pentru a atrage atenţia temnicerului lor:

— Daţi-mi voie să vă pun câteva întrebări! strigă el. Pretindeţi că sunteţi imparţial.

— Ce absurditate! Cum ar putea cineva în situaţia mea să fie imparţial cu unii ca voi? E ca şi cum ai spune că un spaniol este imparţial faţă de o halcă de carne!

La remarca aceasta severă, feţele celor douăzeci şi vreo patru de hălci de carne se întunecară, dar bărbatul înalt îşi continuă tirada:

— Foarte bine. Am discutat despre asta şi altădată. Nu sunteţi nici filantrop, nici imparţial, dar sunteţi şi dumneavoastră om – sau cel puţin aşa pretindeţi – şi trebuie să fiţi capabil să vă transpuneţi în situaţia noastră pentru a vă da seama cât de... cât de...

— Cât de ce? întrebă rece Washington.

— Cât de inutil…

— Nu şi pentru mine.

— Atunci cât de crud…

— Am abordat deja subiectul acesta. Nu se pune problema cruzimii când intră în joc instinctul de conservare. Aţi fost militari şi sunt sigur că ştiţi măcar atâta lucru. Încercaţi altceva.

— Bine, atunci cât de idiot…

— Aşa da, se arătă de acord Washington. Acum vă dau dreptate. Dar încercaţi să concepeţi o alternativă. V-am propus să fiţi executaţi fără chinuri – toţi sau numai cei care o doresc. V-am sugerat să vă răpesc soţiile, iubitele, odraslele şi mamele şi să le aduc aici. Aş mări considerabil spaţiul disponibil acolo jos şi v-aş hrăni şi îmbrăca pe toţi câte zile mai aveţi de trăit. Dacă ar exista o metodă de a vă provoca o amnezie totală şi

permanentă, v-aş opera şi v-aş da drumul imediat undeva, cât mai departe de pământurile mele. Dar aici mie mi se termină ideile.

— De ce să nu aveţi încredere în jurămintele noastre că nu vă vom trăda? strigă un altul.

— Cred că nu vorbiţi serios! zise Washigton cu un aer dezgustat. L-am scos din groapă pe unul dintre voi ca s-o înveţe italiana pe fiică-mea. Săptămâna trecută a evadat.

Un urlet sălbatic de jubilaţie se ridică din cele două duzini de gâtlejuri, urmat de o orgie de bucurie. Prizonierii dansară step, ovaţionară, emiseră vocalize şi se luară la trântă, într-o explozie bruscă de exaltare animalică. Ajunseră chiar să se repeadă la pereţii de sticlă ai bolului în care erau, urcând cât mai sus posibil şi lăsându-se să alunece înapoi pe pernele naturale ale propriilor trupuri. Bărbatul cel înalt intonă un cântec, pe care apoi îl intonară cu toţii:

Oh, îl spânzurăm pe Kaiser
sus, în mărul putrezit…

Braddock Washington păstră o tăcere impasibilă până când ei terminară de cântat.

— Vedeţi, comentă el de cum i se acordă puţină atenţie, eu nu vă vreau deloc răul. Îmi place să vă văd veseli. Din acest motiv nu v-am spus toată povestea dintr-odată. Omul vostru – oare cum îl chema? Critchtichiello? – a fost împuşcat de agenţii mei în paisprezece locuri diferite.

Cum prizonierii nu ştiau că toate cele paisprezece locuri la care se referea Braddock erau coordonate geografice, se aşternu o tăcere mormântală.

— În orice caz, strigă Washington cu o urmă de mânie în voce, omul acela a încercat să fugă! Credeţi cumva că după o astfel de experienţă sunt gata să mai risc şi cu voi?

Se auzi o nouă ploaie de vociferări:

— Sigur!

— N-ar vrea fiică-ta să înveţe chinezeşte?

— Hei! Eu ştiu italiana! Mama era macaronară!

— Poa' că i-ar cădea bine să vobească ca la Nu-Yoook!

— Dacă-i vorba de-aia mică, cu ochii mari, albaştri, pot s-o-nvăţ lucruri mult mai bune decât italiana!

— Ştiu nişte cântece irlandeze şi cândva mă pricepeam să bat arama cu ciocanul!

Pe nepusă masă, domnul Washington întinse bastonul şi apăsă pe butonul din iarbă, făcând să dispară instantaneu scena din subterană, astfel încât nu se mai văzu decât gaura mare şi sumbră peste care se închiseră sinistru colţii negri ai grilajului.

— Hei! se mai auzi o voce rătăcită din adâncuri. Doar n-o să pleci fără să ne dai binecuvântarea?

Dar domnul Washington, urmat de cei doi tineri, păşea deja agale spre cea de-a noua gaură a parcursului de golf, ca şi cum puţul acela şi conţinutul lui uman n-ar fi fost decât un obstacol depăşit cu iscusinţă, cu ajutorul crosei cu vârful de fier.

~ VII ~

În iulie, la adăpostul muntelui de diamant nopţile erau liniştite, iar zilele calde şi însorite. John şi Kismine se iubeau. El nu ştia că micuţa minge de aur pe care i-o dăruise (cu inscripţia gravată *Pro deo et patria et St. Mida*[1]), aninată pe un lănţişor de platină, se odihnea între sânii fetei. Dar aşa stăteau lucrurile. Cât despre Kismine, şi ea ignora faptul că un safir mare, căzut într-o zi din coafura ei simplă, era pus la păstrare cu tandreţe în cutia cu giuvaieruri a lui John.

---

1 „Pentru Dumnezeu, patrie şi Sf. Mida".

Într-o după-amiază târzie, când sala de muzică ornamentată cu rubine şi hermină era liberă, au petrecut acolo o oră împreună. John a ţinut-o de mână, iar Kismine l-a privit atât de dulce că el i-a murmurat numele. Ea s-a aplecat spre el, dar apoi a şovăit.

— Ai spus cumva „Kismine”? l-a întrebatea în şoaptă. Sau…

Voia să fie sigură.[1] Se gândea că poate nu auzise bine.

Nici unul dintre ei nu avea experienţa sărutatului, dar după vreo oră s-ar fi zis că acest detaliu nu prea mai avea importanţă.

După-amiaza s-a scurs încet. În noaptea aceea, în timp ce o ultimă boare de muzică adia din cel mai înalt turn, amândoi visară cu ochii deschişi, fiecare în patul lui, minutele de fericire din ziua abia încheiată. Luaseră hotărârea să se căsătorească de îndată ce se va putea.

~ VIII ~

În fiecare zi domnul Washington şi cei doi tineri mergeau la pescuit sau la vânătoare în codrul des, jucau golf pe terenul somnolent – partide pe care John, diplomat, îşi lăsa partenerul să le câştige – sau se scăldau în apa proaspătă şi rece a lacului alpin. John socotea că personalitatea domnului Washington era întrucâtva tiranică. Bărbatul nu acorda absolut nici o atenţie altor idei sau opinii diferite de ale sale. Doamna Washington era tot timpul distantă şi rezervată. Părea că cele două fiice îi sunt indiferente femeii şi doar fiul ei, Percy, cu care purta la masă conversaţii rapide şi interminabile, era cel care îi absorbea întreaga afecţiune.

Jasmine, fiica cea mare, semăna cu Kismine din punct de vedere fizic, numai că avea picioarele uşor arcuite şi membrele i se terminau cu mâini şi labe mari. Avea însă un temperament complet diferit. Lecturile ei favorite erau povestirile despre fete sărace care făceau gospodărie pentru taţii lor

[1] Kismine sună aproape ca şi „Kiss me” („Sărută-mă”).

văduvi. John află de la Kismine că Jasmine nu-şi revenise niciodată din şocul şi decepţia provocate de faptul că războiul mondial se terminase pe neaşteptate tocmai în momentul în care fusese şi ea pe punctul de a pleca în Europa ca vivandieră. Chiar tânjise o vreme, iar Braddock Washington începuse să uneltească pentru a declanşa un nou război în Balcani, dar, văzând fotografia unui soldat sârb rănit în bătălie, Jasmine îşi pierduse interesul pentru acel proiect. Cât despre Percy şi Kismine, s-ar fi zis că ei moşteniseră aroganţa tatălui în toată splendoarea ei. În toate ideile lor se regăsea, ca un fir conducător, un egoism cast şi consistent.

John era fermecat de minunile castelului şi ale văii. Percy îi mărturisise că Braddock Washington poruncise să fie răpiţi un grădinar-peisagist, un arhitect, un pictor scenograf şi un poet decadent francez rămas din secolul al nouăsprezecelea. Le pusese la dispoziţie întregul său detaşament de negri, garantase că le va furniza toate materialele existente pe lume şi le îngăduise să-şi transpună în practică ideile proprii. Dar ei demonstraseră, unul după altul, cât de inutili erau. Poetul decadent începuse imediat să plângă după bulevardele scăldate de soarele primăverii. Făcuse câteva observaţii vagi legate de mirodenii, maimuţe şi fildeş, dar nu elaborase nici o idee cu valoare practică. Scenograful, la rândul său, voise să presare toată valea cu artificii şi maşinării care să creeze efecte speciale, o stare de lucruri care i-ar fi plictisit repede pe cei din familia Washington. Cât despre arhitect şi grădinarul-peisagist, aceştia erau incapabili să gândească altfel decât în termeni convenţionali. Totul trebuia să fie ori aşa, ori invers.

Dar cel puţin aceşti oameni rezolvaseră singuri problema cea mai dificilă: ce era de făcut cu ei? Înnebuniseră cu toţii într-o frumoasă dimineaţă, după ce-şi petrecuseră noaptea împreună în aceeaşi cameră, certându-se în legătură cu amplasamentul unei fântâni arteziene. Acuma erau pacienţii unui confortabil azil de nebuni din Westport, Connecticut.

— În cazul ăsta, întrebă curios John, cine a proiectat splendidele săli de bal, foaierele, coridoarele şi băile?

— Mi-e ruşine să recunosc, i-a răspuns Percy, dar a făcut-o un tip din cinematografie. A fost unicul om obişnuit să lucreze cu fonduri nelimitate

pe care l-am găsit, cu toate că-şi vâra şervetul în guler şi nu ştia să scrie şi să citească.

La sfârşitul lunii august John fu cuprins de regrete, fiindcă în curând trebuia să se întoarcă la şcoală. El şi Kismine se hotărâseră să fugă în lume în luna iunie, anul viitor.

— Ar fi mai drăguţ să ne căsătorim aici, mărturisi Kismine, dar, fireşte, tata nu mi-ar îngădui niciodată să mă mărit cu tine. În plus, prefer să fug în lume. În America de azi căsătoria a devenit ceva abominabil pentru cei bogaţi. Trebuie să trimită presei buletine în care să declare că la cununie vor purta toaletele moştenite în familie, când de fapt e vorba de o grămadă de perle vechi, de mâna a doua, şi de nişte dantelă roasă, purtată odinioară de împărăteasa Eugenia[1].

— Aşa e! o aprobă avântat John. Când eram în vizită la Schnlitzer-Murphy, fata lor cea mare, Gwendolyn, s-a măritat cu un tip al cărui tată e proprietarul a jumătate din West Virginia. Ea le scria părinţilor ca să le spună ce prost trăiau din salariul de simplu funcţionar de bancă al soţului şi termina spunând: „Slavă Domnului că măcar am patru slujnice bune, ceea ce mă ajută puţin".

— E absurd, comentă Kismine. Gândeşte-te la milioanele de oameni din lume – muncitori şi alţii asemenea – care se descurcă cu numai două slujnice.

Într-o după-amiază de la sfârşitul lunii august o remarcă accidentală de-a lui Kismine schimbă complet situaţia şi-l aruncă pe John într-o stare de spaimă teribilă.

Se aflau în crângul lor preferat şi, printre sărutări, John se deda la unele previziuni romantice care, socotea el, dădeau un gust mai picant legăturii dintre ei.

— Uneori cred că n-o să ne căsătorim niciodată, zise el întristat. Tu eşti prea bogată şi prea superbă. O fată atât de bogată ca tine nu poate trăi ca alte fete. Ar trebui să mă însor cu fiica vreunui angrosist înstărit de articole de fierărie din Omaha sau Sioux City şi să mă mulţumesc cu jumătatea ei de milion.

---

[1] Spanioloaică de origine, împărăteasa Eugenia a fost soţia lui Napoleon al III-lea.

— Am cunoscut cândva o fiică de angrosist de articole de fierărie, îşi aminti Kismine. Mă îndoiesc că ai fi fost fericit cu ea. Era prietena surorii mele. Ne-a făcut o vizită aici.

— A, deci aţi mai avut şi alţi invitaţi? exclamă surprins John.

Jasmine dădu impresia că-şi regretă spusele.

— Da, da! zise ea grăbită. Câţiva.

— Dar nu vă era... Nu-i era teamă tatălui tău că or să povestească prin lume ce-au văzut aici?

— O, într-o oarecare măsură, într-o oarecare măsură... răspunse Kismine. Hai să vorbim despre ceva mai plăcut.

Dar lui John i se stârnise curiozitatea.

— Despre ceva mai plăcut? Dar ce e neplăcut la subiectul despre care vorbeam? Nu erau fete drăguţe?

Spre surprinderea lui, pe Kismine o podidi plânsul.

— Ba da… tocmai asta-i… ăsta-i necazul… Mă obişnuisem cu unele dintre ele. La fel şi Jasmine, dar ea a continuat totuşi să le in… invite. N-am înţeles de ce.

O bănuială neagră îi strânse inima lui John.

— Vrei să zici că ele şi-au dat drumul la gură şi că tatăl tău le-a… le-a îndepărtat?

— Mai mult decât atât, murmură fata cu o voce frântă. Tata nu şi-a asumat nici un risc… Dar Jasmine a continuat să le scrie altor fete şi să le invite aici. Şi se distrau atât de bine!

Apoi o copleşi o durere insuportabilă.

John, şocat de oribilitatea revelaţiei, rămase cu gura căscată, simţind cum îi zvâcnesc nervii, ca şi cum nenumărate vrăbii l-ar fi lovit cu ciocul în coloana vertebrală.

— Uite că ţi-am povestit ceea ce n-ar fi trebuit să ştii! spuse Kismine, calmându-se dintr-odată şi ştergându-şi lacrimile din ochii ei albaştri.

— Vrei să spui că în momentul în care au vrut să plece, tatăl tău a pus să fie *omorâte*?

Fata încuviinţă din cap:

— De obicei în august... sau la începutul lui septembrie. Era normal ca mai întâi să obţinem de la ele câtă mai multă plăcere.

— Dar e înfiorător! Dar… Vai, cred că înnebunesc! Chiar ai acceptat ca...?

— Am acceptat, îl întrerupse Kismine, ridicând din umeri. Nu puteam să le ţinem în captivitate, ca pe aviatorii ăia, ca să constituie un reproş permanent pentru noi. Iar tata se ocupa de asta mai devreme decât era de aşteptat, în aşa fel încât Jasmine şi cu mine să suferim cât mai puţin. În felul ăsta evitam scenele patetice de despărţire…

— Aşadar, le-aţi ucis! Oh! strigă John.

— Procedeul era nedureros. Otrava li se inocula în somn, iar familiile erau anunţate că fetele muriseră de scarlatină la Butte[1].

— Dar nu reuşesc să înţeleg de ce aţi continuat să invitaţi şi alte persoane.

— Nu eu am făcut-o! izbucni Kismine. Eu, personal, n-am invitat pe nimeni. Jasmine le-a invitat. Iar fetele s-au simţit întotdeauna foarte bine. Spre sfârşit sora mea le făcea cadouri splendide. Într-o bună zi voi avea şi eu musafiri, dar mai întâi trebuie să devin mai dură. Nu putem permite ca un lucru inevitabil, cum e moartea, să ne împiedice să ne bucurăm de viaţă atâta cât ne este hărăzită. Gândeşte-te cât de singuri am fi aici, în pustietate, dacă n-am avea musafiri! Ca şi noi, mama şi tata şi-au sacrificat câţiva dintre prietenii cei mai apropiaţi.

— Prin urmare, strigă John pe un ton acuzator, prin urmare m-ai lăsat să-ţi fac curte, te-ai prefăcut că eşti şi tu îndrăgostită de mine şi că vrei să ne căsătorim, ştiind tot timpul foarte bine că nu voi ieşi mai viu de aici!

— Nu! protestă vehement fata. Acuma nu. La început da. Erai aici – şi nu din vina mea – aşa că am crezut că-ţi pot îndulci ultimele zile într-un mod plăcut pentru amândoi. Dar ulterior m-am îndrăgostit de tine şi… şi-mi pare sincer rău că o să… că o să dispari, deşi prefer să nu mai trăieşti decât să săruţi vreodată o altă fată.

— Nu zău, chiar vrei asta? strigă feroce John.

— E mult mai bine. Pe de altă parte, mereu am auzit spunându-se că o fată se simte mai în largul ei în compania unui băiat cu care ştie că nu se

---

[1] Oraş important din Montana.

poate mărita. Dar, vai, de ce oare ţi-am spus toate astea? Cred că de-acum ţi-am stricat toată plăcerea! Şi amândoi eram atât de fericiţi înainte, când nu ştiai nimic! Bănuiam eu că secretul ăsta va face ca lucrurile să fie mult prea triste pentru tine.

— Nu mai spune!

Lui John îi tremura vocea de enervare.

— Acuma am auzit destul! Dacă n-ai suficientă decenţă şi mândrie ca să nu te mai joci de-a dragostea cu un individ despre care ştii că nu înseamnă cu mult mai mult decât un cadavru, nici nu vreau să te mai văd!

— Dar tu nu eşti un cadavru! protestă oripilată Kismine. Nu eşti un cadavru! Nu-ţi permit să afirmi că am sărutat un cadavru!

— N-am spus aşa ceva!

— Ba da! Ai spus că am sărutat un cadavru!

— N-am spus!

Amândoi ridicaseră vocea, dar se văzură întrerupţi şi tăcură brusc. Auziră zgomot de paşi venind înspre ei pe potecă şi aproape imediat o mână dădu în lături tufele de trandafiri, dezvăluind faţa chipeşă a lui Braddock Washington, ai cărui ochi inteligenţi îi fixară cu intensitate.

— Cine a sărutat un cadavru? se interesă el pe un ton dezaprobator.

— Nimeni, se grăbi să răspundă Kismine. Glumeam şi noi.

— Dar de fapt ce căutaţi voi doi aici? întrebă brutal Washington. Kismine, tu la ora asta ar trebui… ar trebui să citeşti sau să joci golf cu surioara ta. Du-te la lectură! Du-te să joci golf! Să nu te mai prind pe-aici când mă întorc!

După care se înclină înspre John şi-şi continuă drumul pe cărare.

— Ai văzut? îl întrebă supărată Kismine când tatăl ei n-o mai putea auzi. Ai stricat totul. De acum înainte nu ne mai putem întâlni. N-o să mă mai lase să mă văd cu tine. Dacă-şi dă seama că ne iubim o să te otrăvească!

— Gata, nu ne mai iubim! strigă violent John. În privinţa asta poate fi liniştit. Şi te rog să nu te amăgeşti cu ideea că am să mai zăbovesc mult pe aici. Peste şase ore voi fi dincolo de munţi, chiar dacă va trebui să-mi sap drumul cu ghearele şi cu dinţii, şi o voi lua înspre est.

Se ridicaseră amândoi în picioare şi, auzindu-i declaraţia, Kismine se apropie şi-l luă de braţ.

— Vin şi eu cu tine!

— Ai înnebunit dacă...

— Vin, orice s-ar întâmpla! îl întrerupse nerăbdătoare fata.

— Nici nu poate fi vorba! Tu…

— Foarte bine, zise, încet, Kismine. Atunci să-l ajungem din urmă pe tata şi să discutăm problema cu el.

Învins, John izbuti să zâmbească slab.

— Prea bine, scumpa mea, se învoi el cu o afecţiune prefăcută şi cam neconvingătoare. Plecăm împreună.

Iubirea pentru ea i se instală iar, placidă, în suflet. Kismine era a lui. Va veni cu el. Va împărţi riscurile cu el. O luă în braţe şi o sărută pătimaş. La urma urmei, fata îl iubea, ba chiar îl salvase de la moarte.

Se întoarseră agale la castel, tot croind planuri de evadare. Deoarece Braddock Washington îi văzuse împreună, se gândiră că ar fi fost mai bine să fugă chiar la noapte. Însă la cină, cum buzele lui John, erau teribil de uscate, o lingură mare de supă de păun, golită cu nervozitate, o apucă pe calea greşită, spre plămânul lui stâng. Un valet trebui să-l transporte în sala de jocuri cu pereţi turcoaz şi negri şi să-l bată pe spate, spre amuzamentul lui Percy, care găsi incidentul foarte caraghios.

~ IX ~

Mult după miezul nopţii corpul lui John tresăltă spasmodic şi tânărul se ridică în capul oaselor în pat, încercând să străpungă voalurile de somnolenţă ce înveleau camera. Prin pătratele de o opacitate albăstruie ale ferestrelor deschise percepuse un zvon îndepărtat, ce dispăruse pe patul vântului înainte ca memoria sa, năclăită de visuri urâte, să-l fi putut identifica. Dar zgomotul mai puternic de care a fost el urmat era mult mai

apropiat – de fapt chiar la intrarea în dormitorul său: un declic metalic al clanţei apăsate, un pas, o şoaptă... Nu era chiar sigur. I se puse un nod tare în gât şi în momentul în care se încordă agonizant ca să asculte corpul îi fu străbătut de o durere violentă. Apoi unul dintre voaluri păru că se destramă şi zări în uşă o siluetă slab conturată, o figură desenată vag, contopită cu întunericul, care se confunda în aşa măsură cu pliurile draperiilor, încât părea deformată, ca o reflexie într-un ochi de sticlă murdar.

Cu un gest brusc, izvorât din teamă sau din hotărâre, John apăsă pe butonul de lângă pat şi în clipa următoare se pomeni că şade în cada de baie verde din camera alăturată, trezit definitiv de şocul apei reci, ce umplea pe jumătate cada scufundată.

Sări afară şi, cu pijamaua şiroindu-i de apă, fugi spre uşa de culoare acvamarin, despre care ştia că dă spre palierul de fildeş de la etaj. Uşa se deschise în tăcere. Din plafonul înaltului dom, o singură lampă roşie lumina curba magnifică a scărilor sculptate, conferindu-le o frumuseţe agresivă. John ezită o clipă, impresionat de splendoarea tăcută ce îl înconjura şi care parcă învăluia în faldurile şi în contururile ei gigantice minuscula siluetă udă, dârdâind, solitară pe palierul de fildeş. Apoi două lucruri se petrecură simultan. Uşa propriului său apartament sări brusc în lături şi trei negri goi se repeziră prin ea în hol, iar apoi, în timp ce John se furişă, înnebunit de groază, spre scări, o altă uşă lunecă într-o parte în peretele din partea opusă a coridorului şi John îl văzu pe Braddock Washington încadrat în lumina ascensorului, îmbrăcat cu o haină de blană şi o pereche de cizme de călărie ce-i ajungeau până la genunchi, lăsând să se vadă deasupra carâmbilor luciul pijamalei sale trandafirii.

În momentul acela, cei trei negri – pe care John nu-i mai văzuse niciodată şi de aceea socotea că trebuia să fie călăi profesionişti – se opriră din năvala spre el şi-şi întoarseră privirile întrebătoare către omul din lift, care le ordonă imperativ:

— Veniţi încoace! Toţi trei! Pas alergător!

Cât ai clipi, cele trei namile negre ţâşniră în cuşca liftului, dreptunghiul de lumină dispăru la închiderea uşii, iar John rămase iarăşi singur în hol. Se lăsă să cadă, epuizat, pe o treaptă de fildeş.

Era evident că se întâmplase ceva extrem de important, ceva care, cel puţin pentru moment, amânase mica lui catastrofă personală. Oare despre ce era vorba? Se revoltaseră sclavii negri? Forţaseră aviatorii grilajul de fier de deasupra gropii? Sau locuitorii din Fish se aventuraseră orbeşte dincoace de munţi şi contemplau cu ochii stinşi şi trişti mirabila vale? John nu ştia răspunsul. Percepu vibraţia uşoară a ascensorului care urca, iar apoi, după un minut, o simţi iar, acum la coborâre. Era probabil Percy, care venise în grabă să-i dea o mână de ajutor tatălui său, şi lui John îi fulgeră prin cap că acesta era momentul potrivit să o ia pe Kismine şi să-şi pună în aplicare planul de evadare. Mai aşteptă câteva minute după oprirea liftului, apoi, tremurând puţin din cauza curentului ce pătrundea tăios prin pijamaua lui udă, se întoarse în camera sa, unde se îmbrăcă rapid. Pe urmă urcă un şir lung de scări şi o coti pe coridorul acoperit cu un tapet de zibelină rusească, luând-o înspre apartamentul lui Kismine.

Poarta salonaşului acesteia era deschisă şi lămpile dinăuntru erau aprinse. Kismine, îmbrăcată într-un chimono de angora, stătea în dreptul ferestrei cu urechile ciulite şi când John intră fără zgomot, se întoarse către el.

— O, tu eşti, murmură ea, apropiindu-se. Le-ai auzit?

— I-am auzit pe sclavii tatălui tău în…

— Nu! îl întrerupse ea agitată. Aeroplanele!

— Aeroplanele? Poate că ăsta a fost zgomotul care m-a trezit.

— Sunt cel puţin o duzină. Am văzut unul cu câteva clipe în urmă, profilat perfect pe discul lunii. Santinela de sus, de pe vârful muntelui, a tras cu puşca şi asta l-a trezit pe tata. O să deschidem numaidecât focul asupra lor.

— Au venit anume aici?

— Da. Din pricina italianului care-a evadat...

În momentul când pronunţa ultimele cuvinte, prin fereastra deschisă se auzi o rafală de focuri de armă. Kismine slobozi un ţipăt slab, luă cu degete tremurânde o monedă de un penny dintr-o cutiuţă de pe masa de toaletă şi dădu fuga spre unul dintre becurile electrice. Într-o clipă întreg castelul se cufundă în întuneric –tânăra făcuse să sară siguranţa.

— Haide! îi strigă ea lui John. Mergem în grădina de pe acoperiş să vedem de acolo ce se întâmplă!

Înfăşurându-se într-o capă, fata îl prinse de mână şi dibuiră împreună ieşirea. Până la ascensorul ce urca în turn nu era decât un pas şi când Kismine apăsă pe butonul care-i propulsă în sus, John o îmbrăţişă în întuneric şi o sărută pe buze. În sfârşit lui John Unger îi ieşise în cale amorul romantic. După încă un minut se găseau pe platforma înnălbită de lumina stelelor. Deasupra lor, ieşind şi intrând în zdrenţele de nori învălmăşite sub luna brumată, pluteau o duzină de maşinării cu aripi negre, ce descriau cercuri nesfârşite. De ici şi de colo din vale ţâşneau spre cer limbi de foc, urmate de detunături seci. Kismine bătea din palme de plăcere, dar după un minut plăcerea i se transformă în groază, căci aeroplanele, la un semnal prestabilit, începură să-şi descarce bombele şi întreaga vale deveni scena unor lumini atroce şi a unor bubuituri asurzitoare.

Nu peste multă vreme atacul aeroplanelor se concentră asupra amplasamentelor gurilor de foc antiaeriene, iar una dintre maşinăriile zburătoare fu imediat transformată într-un tăciune gigantic, care fumega într-un strat de trandafiri.

— Kismine, o imploră John, să fii bucuroasă când îţi spun că atacul acesta a survenit cu câteva minute înainte de asasinarea mea. Dacă n-aş fi auzit focul de armă tras de plantonul din trecătoare, acum aş fi fost mort şi rece ca piatra!

— Nu te aud! strigă Kismine, absorbită de scena ce se derula sub ochii ei. Vorbeşte mai tare!

— N-am spus, urlă John, decât că ar fi bine să fugim din castel până nu încep să-l bombardeze!

Brusc, întreg porticul locuinţei negrilor zbură în ţăndări. Un gheizer de foc erupse de sub coloane şi blocuri colţuroase de marmură au fost proiectate până pe malurile lacului.

— S-au dus pe apa sâmbetei sclavi în valoare de cincizeci de mii de dolari! strigă Kismine. Şi asta la preţul de dinainte de război. N-au mai rămas mulţi americani care să respecte proprietatea!

John îşi reînnoi eforturile de a o îndupleca să plece. Minut după minut, bombele lansate din aeroplane ajungeau tot mai aproape de ţintă şi

în curând nu mai funcţionau decât două tunuri antiaeriene care să le dea replica. Era limpede că garnizoana, prinsă în brâul de foc, nu va mai rezista mult.

— Haide! strigă John, trăgând-o de braţ pe Kismine. Trebuie să fugim! Îţi dai seama că dacă te găsesc, aviatorii ăia te vor omorî fără prea multe fasoane?

Ea îl urmă şovăitoare.

— Trebuie s-o luăm cu noi şi pe Jasmine, zise Kismine în timp ce fugeau spre lift.

Pe urmă adăugă cu un soi de încântare copilărească:

— O să fim săraci, nu-i aşa? Ca personajele din romane. Voi fi orfană şi absolut liberă. Săracă şi liberă! Ce interesant!

Se opri şi-şi oferi buzele pentru un sărut delicios.

— E imposibil să fii şi una, şi alta în acelaşi timp, îi răspunse posac John. Lumea ştie asta demult. Dintre cele două, eu aş prefera libertatea. Ca măsură de siguranţă suplimentară, n-ar strica să-ţi goleşti în buzunare conţinutul casetei cu bijuterii.

După zece minute cele două fete se întâlniră cu John pe culoarul întunecat şi coborâră cu toţii la parter. Traversară pentru ultima oară somptuoasele săli ale castelului şi se opriră un moment pe terasă să vadă cum ard locuinţele negrilor şi să admire, dincolo de lac, carcasele în flăcări ale celor două avioane doborâte. Un singur tun mai scotea bubuituri îndârjite şi se părea că asediatorilor le era frică să coboare mai jos, dar încercuiau arma antiaeriană cu focuri de lumini asurzitoare, sperând că o lovitură norocoasă îi va aneantiza pe servanţii etiopieni.

John şi cele două surori coborâră pe scara de marmură, o cotiră imediat la stânga şi începură să urcce o potecă îngustă, care încingea muntele de diamant ca o jartieră. Kismine ştia o ascunzătoare la jumătatea urcuşului, sub un pâlc des de copaci, unde puteau să stea ascunşi şi să privească totuşi ce se petrecea în vale în noaptea asta sălbatică, iar dacă se dovedea necesar, puteau până la urmă să fugă printr-o trecătoare secretă dintre stânci.

~ X ~

Era ora trei dimineaţa când ajunseră la destinaţie. Ascultătoarea şi placida Jasmine adormi numaidecât, rezemându-se de trunchiul unui copac gigantic, în vreme ce John o luase pe după umeri pe Kismine şi amândoi urmăreau fluxul şi refluxul disperatei bătălii, ce se apropia de sfârşit între ruinele unui peisaj care, nu mai departe decât în dimineaţa precedentă, fusese o mirabilă grădină. Imediat după ora patru ultimul tun activ emise un ultim clănţănit mecanic şi încetă să mai lupte, scoţând o ultimă pală scurtă de fum roşu. Deşi luna coborâse la orizont, cei trei observară că maşinile zburătoare descriau cercuri tot mai apropiate de sol. Când aviatorii se vor fi asigurat că asediaţii nu se mai puteau apăra, aveau să aterizeze, iar domnia cruntă, dar sclipitoare, a Washingtonilor avea să se sfârşească.

Odată cu încetarea focului, în vale se înstăpâni liniştea. Rămăşiţele carbonizate ale celor două aeroplane doborâte pâlpâiau ca ochii unui monstru tupilat în iarbă. Castelul era tăcut şi întunecat, la fel de splendid noaptea pe cât fusese la lumina soarelui, în timp ce trosnetul lemnos al răpăiturilor ce o vesteau pe Nemesis[1] umplea văzduhul cu o tânguire care crescu în intensitate şi apoi se stinse. În momentul acela John îşi dădu seama că şi Kismine adormise, urmând exemplul surorii ei.

Trecuse demult de ora patru când John auzi paşi pe cărarea pe care veniseră până aici. Îşi ţinu răsuflarea, aşteptând ca persoanele cărora le aparţineau paşii să treacă de locul unde se afla. Unduirea uşoară din aer nu părea provocată de fiinţe omeneşti, iar roua se răcise. John îşi spuse că în curând se va lumina de ziuă. Aşteptă până când paşii se îndepărtară pe munte în sus suficient de mult ca să nu se mai audă. Abia atunci o porni pe urmele lor. Cam la jumătatea drumului abruptă, copacii se răriră, cedând locul unei şei de piatră aşezată pe spinarea diamantului dinlăuntru. Înainte de a ajunge în vârf, John încetini pasul, avertizat de un simţ animalic că drept înainte se găseau fiinţe omeneşti. Ajuns la un bolovan înalt îşi scoase

[1] Zeiţa care reprezintă justiţia şi pedeapsa divină în mitologia greacă.

prudent capul de după marginea lui. Curiozitatea îi fu satisfăcută. Iată ce văzu:

Braddock Washington stătea în picioare nemişcat, profilat pe cerul gri, fără să scoată niciun sunet şi fără să dea vreun alt semn cum că ar fi viu. Răsăritul ce se amplifica, scăldând pământul într-o lumină verde, rece, făcea ca silueta lui solitară să pară nesemnificativă în faţa noii zile care tocmai se năştea.

În timp ce John îşi privea amfitrionul, acesta rămase câteva minute cufundat într-o stare de contemplaţie impenetrabilă. Apoi le făcu semn celor doi negri ghemuiţi la picioarele sale să ridice povara dintre ei. Când negrii se sculară anevoie în picioare, primele raze de soare loviră faţetele nenumărate ale unui diamant imens, impecabil şlefuit, care emitea o radiaţie albă, strălucind în văzduh ca luceafărul de ziuă. Cei care îl cărau se clătinară o clipă sub greutatea diamantului, dar apoi muşchii lor şerpuitori se încordară şi se întăriră sub pielea ce le strălucea de sudoare, iar cele trei siluete încremeniră din nou, sfidând neputincioase cerurile.

După o vreme, bărbatul alb îşi ridică fruntea şi, încet, îşi întinse braţele în sus pentru a cere să fie ascultat, ca un om care dorea să se adreseze unei mulţimi. Dar acolo nu era nici o mulţime, ci numai tăcerea necuprinsă a muntelui şi a bolţii cereşti, punctată de ciripitul stins al păsărilor ascunse prin ramuri. Omul ce stătea în picioare pe şaua de piatră începu să vorbească răspicat şi solemn, cu un orgoliu neîmblânzit:

— Hei, tu , cel de acolo! începu el cu un tremur în glas. Tu, cel care mă asculţi!

Aici se opri, cu braţele încă ridicate şi cu capul împins în faţă, ca şi cum ar fi aşteptat un răspuns. John îşi încordă privirea, încercând să vadă dacă de pe munte coborau oameni, dar nu zări nici urmă de viaţă umană. Acolo nu erau decât cerul şi şuieratul batjocoritor al vântului printre vârfurile copacilor. Era oare posibil ca Washington să se roage? O clipă John crezu că da. Pe urmă îşi dădu seama că era o iluzie: întreaga atitudine a bărbatului semăna cu ceva complet opus rugăciunii.

— Hei, tu, cel care eşti acolo sus!

Vocea-i era acum sigură şi puternică. Nu citeai în ea o implorare disperată, ci mai curând un fel de dispreţ monstruos.

— Tu, cel de colo…

Cuvintele, rostite prea iute pentru a fi înţelese, se contopeau unul în altul… John asculta fără să respire, înţelegând pe ici, pe colo câte o sintagmă, în timp ce vocea se oprea, începea din nou, apoi se oprea iarăşi, când viguroasă şi convingătoare, când îndulcită de mirare şi de o nerăbdare greu stăpânită. Apoi unicul ascultător începu să-şi formeze treptat o convingere care făcu să-i zvâcnească sângele în vene: Braddock Washington încerca să-l mituiască pe Dumnezeu!

Asta era! Nu încăpea nici o îndoială! Diamantul din braţele sclavilor nu era decât un avans, o promisiune că vor urma şi altele!

Acesta era, înţelese în sfârşit John, firul conducător al discursului lui Washington. Prometeu îmbogăţit[1] recurgea la amintirea jertfelor uitate, a ritualurilor abandonate, a rugăciunilor vetuste de dinainte de Hristos. O vreme el se mărgini să-I amintească Domnului în discursul său de darul acesta şi de toate darurile pe care Dumnezeirea binevoise să le accepte de la muritori: catedrale semeţe dacă îşi dădea osteneala să ferească oraşele de ciumă, ofrande de mirt şi de aur, vieţi omeneşti, femei neasemuit de frumoase şi armate captive, copii şi regine, fiare ale pădurilor şi ale câmpiei, oi şi capre, recolte şi oraşe întregi, vaste ţinuturi ocupate prin forţa armelor şi scăldate în sânge – toate oferite Lui pe tavă pentru a-L împăca, un fel de tribut de pofte şi sânge menit a îndulci mânia divină. Iar acum el, Braddock Washington, Împăratul Diamantelor, regele şi preotul Epocii de Aur, arbitrul splendorii şi al luxului, Îi oferea o comoară cum prinţii de odinioară nici nu visaseră să aibă, I-o oferea nu cu umilinţă, ci cu trufie.

Detaliindu-şi oferta, promise că-I va dărui lui Dumnezeu cel mai mare diamant din lume. Acesta va fi tăiat în mai multe mii de faţete decât frunzele dintr-un arbore şi totuşi diamantul, în întregul său, va avea perfecţiunea unei pietre nu mai mari decât o muscă. Mulţi oameni vor trudi la el nenumăraţi ani. Va fi montat într-un dom uriaş din aur, bătut cu ciocanul, splendid sculptat şi echipat cu porţi din opal încrustat cu safire. În mijlocul acestei construcţii, va pune să se cioplească o capelă dominată de

---

[1] Aluzie ironică la *Prometeu înlănţuit* de Eschil.

un altar din radiu irizat, descompus, mereu schimbător, care va arde ochii oricărui adorator dacă va îndrăzni să-şi ridice privirile în timpul rugăciunii. Iar pe acest altar, pentru plăcerea Binefăcătorului Divin, va putea fi sacrificată orice victimă. Să aleagă El, chiar dacă ar fi vorba de cel mai puternic şi mai important om din lume.

În schimb, nu-i cerea decât un singur lucru, ceva ce pentru Dumnezeu era absurd de uşor: ca totul să devină iar aşa cum fusese ieri la această oră şi să rămână aşa pentru veşnicie. Cât era de simplu! Să se deschidă cerurile şi să-i înghită pe nevrednicii ăia, cu aeroplanele lor cu tot, iar apoi să se închidă la loc! Să-i readucă sclavii la viaţă şi să-i înapoieze vii şi sănătoşi.

Dumnezeu era unica instanţă cu care Braddock se văzuse nevoit să trateze sau să se târguiască vreodată.

De un singur lucru se îndoia: dacă mita era sau nu suficient de generoasă. Dumnezeu avea, desigur, preţul Lui. De vreme ce se spunea că Dumnezeu fusese făcut după chipul şi asemănarea omului, trebuie să aibă şi El preţul Lui. Iar acest preţ nu putea fi decât unul extraordinar: nici o catedrală a cărei înălţare durase nenumăraţi ani şi nici o piramidă ridicată de zece mii de truditori nu se va putea asemui cu piramida oferită de el, cu catedrala înălţată de el.

Aici Braddock se opri. Aceasta era oferta sa. Avea să-şi respecte întocmai promisiunile şi nu jignea pe nimeni dacă afirma că nu cerea prea mult în schimb. Lăsa să se înţeleagă că Providenţa era cea care trebuia să accepte sau să refuze.

Spre sfârşitul discursului său frazele îi deveniră tot mai scurte şi mai trunchiate, iar trupul lui încordat păru că vrea să perceapă cel mai mic semn sau suflu de viaţă din spaţiul înconjurător. În timp ce vorbea, părul îi încărunţi şi el îşi ridică semeţ capul spre cer ca un profet din Antichitate, cuprins de o nebunie gigantică.

Pe urmă, în timp ce-l privea, năuc de fascinaţie, lui John i se păru că undeva aproape se petrece un fenomen straniu. Era ca şi cum cerul s-ar fi întunecat un moment, ca şi cum în rafala de vânt s-ar fi desluşit un murmur incert, un zvon de trâmbiţe îndepărtate, un suspin ca foşnetul unei lungi rochii de mătase. Pentru o clipă întreaga natură înconjurătoare participă la această întunecare: ciripitul păsărelelor se curmă, arborii încremeniră şi de

departe, de dincolo de munte, se auzi mugetul prelung şi ameninţător al tunetului.

Asta a fost tot. Vântul se cuibări şi pieri în iarba înaltă din vale. Zorile şi ziua îşi reluară în scurt timp locul şi soarele înălţat pe cer emise valuri fierbinţi de ceaţă galbenă care-i luminară calea. Frunzişul râdea în soare şi râsul lui scutură copacii până când fiecare rămurică deveni de o frumuseţe sărbătorească, precum la o şcoală de fete din împărăţia zânelor. Dumnezeu refuzase mita.

John mai rămase o clipă neclintit pentru a asista la triumful luminii. Pe urmă, întorcându-se, zări ceva maroniu fluturând jos, lângă lac, apoi încă o fluturare şi încă una, ca un dans de îngeri auriţi aterizând din nori. Aeroplanele coborâseră pe pământ.

Lăsându-se să alunece de pe bolovan, John fugi la vale până la pâlcul de arbori sub care, acum treze, îl aşteptau fetele. Kismine sări în picioare, giuvaierurile din buzunar îi zornăiră, o întrebare se formă pe buzele ei întredeschise, dar instinctul îi spuse lui John că nu era momentul să stea la discuţii. Trebuia să treacă dincolo de munte fără să mai piardă nici o clipă. Le prinse de mână pe cele două surori şi se strecurară, în tăcere, printre coloanele arborilor, inundate de lumină şi de ceaţa ce se ridica. Din spatele lor, din vale, nu se mai auzea absolut nici un zgomot, cu excepţia plânsetului îndepărtat al păunilor şi a sunetelor nedesluşite ale dimineţii.

După câteva sute de metri ocoliră terenurile parcului şi o apucară pe o potecă îngustă, care trecea peste următoarea culme. Ajunşi în punctul cel mai înalt al acesteia se întoarseră ca să privească în urmă. Nu-şi puteau dezlipi ochii de pe muntele pe care abia îl părăsiseră şi se simţiră apăsaţi de un presentiment întunecat: că urma să se întâmple ceva tragic şi inevitabil.

Profilat limpede pe bolta cerească, un bărbat distrus, cu părul alb, cobora încet povârnişul abrupt, urmat de doi negri uriaşi şi impasibili, care cărau o povară ce încă strălucea şi scânteia în soare. Pe la jumătatea coborâşului li se alăturară încă două siluete omeneşti, iar John îşi dădu seama că erau doamna Washington şi fiul acesteia, pe al cărui braţ se sprijinea femeia. Aviatorii coborâseră din carlingi pe peluza imensă din faţa castelului şi, cu puştile pregătite, înaintau în formaţiune de asalt spre muntele de diamant.

Dar micul grup de cinci persoane adunat ceva mai sus pe munte, grup care monopolizase atenţia tinerilor, se oprise pe o platformă de stâncă. Negrii se aplecară şi traseră de ceea ce părea a fi un soi de trapă ascunsă în coasta muntelui. Dispărură cu toţii prin ea – mai întâi bărbatul cu păr alb, urmat de soţia şi de fiul său, iar la urmă cei doi africani, a căror tunsoare, împodobită în creştet cu pietre preţioase, sticli un moment în lumina soarelui înainte ca trapa să coboare şi ei să dispară definitiv.

Kismine îl apucă de braţ pe John:

— O! strigă ea agitată. Unde se duc? Ce vor să facă?

— Trebuie să fie vorba de o ieşire secretă, subterană…

Un mic ţipăt emis de cele două fete îi întrerupse fraza.

— Dar nu vezi? hohoti isteric Kismine. Muntele e minat!

Nici nu terminase ea bine de vorbit, că John îşi duse mâna la ochi pentru a şi-i proteja. Toată suprafaţa muntelui din faţa ochilorlui îşi schimbă aspectul, devenind de un galben incandescent ce se vedea de sub haina de iarbă aşa cum se vede lumina printre degetele unei mâini. Strălucirea aceasta insuportabilă dură un minut, după care se stinse ca filamentul unui bec, lăsând locul unei vaste întinderi negre, calcinate, din care se ridicau alene fuioare albastre de fum ce duceau cu ele ce mai rămăsese din vegetaţie şi din carnea de om. Nici din aviatori nu se zărea vreo urmă de oase sau de sânge: fuseseră incineraţi şi ei tot atât de complet ca şi cele cinci suflete care intraseră în munte.

În acelaşi moment, cu o bubuitură copleşitoare, castelul însuşi sări în aer, înălţându-se în aer, împrăştiindu-se în bucăţi aprinse şi apoi prăbuşindu-se la loc, într-un morman fumegând, ce aluecă pe jumătate în apele lacului. Nu izbucni nici un incendiu – fumul produs se risipi, contopindu-se cu lumina soarelui, dar minute în şir pulberea fină de marmură pluti pe deasupra ruinelor informe a ceea ce fusese până nu demult casa pietrelor preţioase. Nu se mai auzi nici un zgomot, iar cei trei tineri rămaseră singuri în vale.

~ XI ~

La asfinţit John şi cele două tovarăşe de drum ale sale ajunseră la ţancul ascuţit care marca fruntariile domeniului Washington şi, aruncând o privire în urmă, văzură că valea era paşnică şi frumoasă în amurg. Se aşezară să termine merindele cărate de Jasmine într-un coş.

— Uitaţi, zise fata, întinzând o faţă de masă curată şi aranjând sandvişurile în teancuri ordonate. Nu-i aşa că-s ispititoare? Întotdeauna am fost de părere că mâncarea e mai gustoasă în aer liber.

— Cu această remarcă, observă Kismine, Jasmine îşi face intrarea în clasa de mijloc.

— Acum, îi ordonă nerăbdător John, întoarce-ţi buzunarele pe dos ca să vedem ce giuvaiericale ai adus. Dacă ai ales bine, noi trei ar trebui să trăim fără griji tot restul vieţii.

Ascultătoare, Kismine îşi cufundă mâna în buzunar şi aruncă în faţa lui John doi pumni de pietricele scânteietoare.

— Nu e rău! strigă entuziasmat John. Nu-s prea mari, dar… Stai puţin!

Expresia de pe chipul lui se schimbă în clipa în care ridică o piatră ca s-o studieze în lumina amurgului.

— Păi, astea nu-s diamante! Ceva nu e-n regulă!

— Dumnezeule! strigă Kismine cu un aer zăpăcit. Ce idioată sunt!

— Sunt diamante false! strigă John.

— Ştiu!

Kismine izbucni în râs.

— Le-am luat din sertarul greşit. Împodobeau rochia unei fete venite în vizită la Jasmine. Am convins-o să mi le dea mie în schimbul unor diamante veritabile. Înţelegi, până atunci nu văzusem decât diamante adevărate.

— Şi asta-i tot ce ai adus?

— Mă tem că da.

Fata pipăi melancolică o imitaţie de diamant.

— Cred că-mi plac mai mult astea. M-am cam săturat de diamante.

— Foarte bine, replică John mohorât. Înseamnă că va trebui să trăim în Hades. Şi vei îmbătrâni povestindu-le femeilor neîncrezătoare că ai

deschis sertarul greşit. Din nefericire, conturile bancare ale tatălui tău s-au prefăcut în scrum odată cu el.

— Ei, şi de ce nu-i bine în Hades?

— Dacă mă prezint acasă cu o mireasă la vârsta mea, e foarte probabil că tata nu-mi va lăsa drept moştenire decât cenuşă, cum se spune pe la noi.

Jasmine luă şi ea cuvântul.

— Mie-mi place să spăl rufe, zise ea încet. Întotdeauna mi-am spălat singură batistele. O să mă fac spălătoreasă şi o să vă întreţin pe amândoi.

— Există spălătorese la Hades? întrebă cu nevinovăţie Kismine.

— Fireşte, răspunse John. Ca peste tot.

— Credeam... că poate-i prea cald ca să te îmbraci cu ceva.

John pufni în râs.

— Încearcă să umbli goală, îi sugeră el. Te vor alunga înainte de a începe.

— Şi tata va fi acolo? se interesă ea.

John se întoarse uimit spre Kismine.

— Tatăl tău a murit, îi spuse sumbru. De ce să fie la Hades? Nu cumva îl confunzi cu un alt loc, unul la care s-a renunţat cu mult timp în urmă?[1]

După cină împăturiră la loc faţa de masă şi întinseră păturile pe care urmau să doarmă la noapte.

— Ce mai vis am trăit! oftă Kismine, uitându-se la stele. Ce ciudat mi se pare că mă aflu aici, cu o singură rochie şi un logodnic lefter. Aici, sub stele sublinie ea. Înainte nici nu observam stelele. Am crezut întotdeauna că sunt nişte diamante mari şi frumoase, care îi aparţin altcuiva. Acum mă înspăimântă. Mă fac să cred că totul a fost un vis. Toată tinereţea mea.

— Chair a fost un vis, îi spuse blând John. Pentru toţi oamenii tinereţea nu e decât un vis, o formă de nebunie chimică.

— Atunci e foarte plăcut să fii nebun!

— Aşa ştiam şi eu, zise trist John. Dar acum nu mai ştiu dacă e adevărat. N-are importanţă. Numai să ne iubim, tu şi cu mine, un an sau

[1] În mitologia greacă, Hades era numele Infernului.

doi. E o formă de beţie divină pe care o putem încerca toţi. În toată lumea asta largă nu există decât diamante – diamante şi, poate, darul jerpelit al dezamăgirii. Ei bine, pe acesta din urmă îl am şi eu şi, ca de obicei, nu voi realiza nimic cu el. John simţi cum îl cuprinde un fior şi zise:

— Ridică-ţi gulerul hainei, fetiţo! Nnoaptea e rece şi rişti să te-mbolnăveşti de pneumonie. Mare păcătos a fost cel care a inventat starea de trezie! Haideţi să ne-o pierdem pentru câteva ore!

Şi, înfăşurându-se în pătură, adormi.

(Traducere: Virgil STANCIU)

Frédéric BEIGBEDER

NUVELA CEA MAI DEZGUSTĂTOARE DIN ACEASTĂ CARTE

Avertisment: anumite pasaje din acest text pot şoca sensibilitatea unora dintre cititorii noştri, şi anume a celor mai romantici.

Simt că voi plânge iarăşi gândindu-mă din nou la povestea aceea. Dar trebuie să o povestesc: există oameni cărora exemplul meu le va fi poate de folos. Astfel voi avea cel puţin iluzia că nu am distrus zadarnic cea mai frumoasă poveste de dragoste din viaţa mea.

Totul a început printr-o glumă. Îmi amintesc de parcă totul s-ar fi întâmplat ieri. Am întrebat-o ce ar fi în stare să facă pentru a-mi dovedi că mă iubeşte. Mi-a răspuns că orice. Atunci eu am surâs, şi ea de asemenea. Cât eram de inconştienţi!

Atunci a luat-o totul razna. Înainte făceam dragoste întruna, fără să ne gândim la altceva. Era o dovadă de dragoste care ne ajungea. Era ca şi cum am fi băut un pahar de apă – numai că asta avea mai mult gust şi că ne era tot timpul sete. Era de ajuns ca ea să mă privească şi simţeam cum

sexul meu începe să trăiască. Îşi întredeschidea buzele; îmi lipeam buzele de ale ei; limba ei îmi lingea gingiile; avea gust de fragă Tagada; îmi răsfiram degetele în părul ei parfumat; ea îşi strecura mâna pe sub cămaşa mea şi îmi mângâia pielea; respiram mai repede; îi descheiam sutienul de dantelă neagră şi-i scoteam sânii; aveau un gust de bomboană Kréma; trupul ei era o cofetărie; un self-service; un fast-food în care îmi plăcea să hoinăresc pe îndelete, şovăind între chiloţii ei umeziţi şi sânii ei în număr par; aşa se întâmplă când faci dragoste; te duci şi te întorci de multe ori; când ejaculam, o strigam pe nume; şi mă striga şi ea pe mine.

Punct şi virgulă: iată un lucru foarte erotic.

Eram o pereche de îndrăgostiţi, asta şi nimic altceva. Totul a luat-o razna când am hotărât că dragostea are nevoie de dovezi. Ca şi cum a face dragoste nu mai era de ajuns.

La început nu a fost mare lucru. Ea mă ruga să-mi ţin respiraţia timp de un minut. Dacă izbuteam însemna că o iubesc. Era uşor. După aceea, mă lăsa liniştit câteva zile. Dar începeam eu.

— Dacă mă iubeşti, ţine-ţi degetul în flacăra lumânării până când îţi voi spune eu să-l scoţi.

Mă iubea cu siguranţă. Am râs cu poftă când i-am doftoricit băşica de pe degetul arătător. Habar nu aveam însă că intrasem într-un angrenaj infernal.

Rând pe rând aveam câte o idee. Dar pretenţiile noastre creşteau de la o zi la alta. Ca să-i dovedesc iubirea mea, a trebuit, rând pe rând:

— Să ling closetul în interiorul lui;

— Să-i beau pipiul;

— Să citesc în întregime romanul lui Claire Chazal;

— Să-mi arăt coaiele în timpul unui dejun de afaceri;

— Să-i dau o sută de mii de franci fără să am dreptul să o regulez;

— Să-mi dea două palme, cu multă lume de faţă, în cafeneaua Marly,

fără ca eu să am dreptul să protestez;

— Să rămân închis, timp de zece ore, stând în picioare, în dulapul unde sunt ţinute măturile;

— Să port verigi în sfârcurile ţâţelor;

— Să mă îmbrac ca o femeie într-o seară când îşi va primi prietenele la cină, şi să servesc la masă.

La rândul meu, ca să verific dacă mă iubea, am silit-o:

— Să mănânce un căcat de câine găsit pe stradă;

— Să poarte un godemiché în anus timp de trei zile fără să se poată căca;

— Să vadă până la capăt ultimul film al lui Claude Lelouch;

— Să pună să i se găurească clitorisul, fără anestezie;

— Să meargă cu mine la o petrecere şi să mă vadă cum mă dau la toate prietenele ei, fără să reacţioneze;

— Să se lase regulată de câinele al cărui căcat îl mâncase;

— Să rămână legată de un semafor, o zi întreagă, doar în furou şi în chiloţi;

— De ziua ei, să se deghizeze în căţea şi să-şi primească invitaţii lătrând;

— Să meargă la Régine dusă în lesă.

Sigur este că războiul era oarecum declarat. Dar totuşi acesta nu era decât începutul. Căci apoi am hotărât de comun acord că la aceste dovezi ale dragostei noastre trebuiau să participe şi alte persoane.

Într-o seară, am mers cu ea la nişte prieteni ai mei sadici. Avea o bandă peste ochi şi mâinile prinse în cătuşe, înainte de a suna la uşă, i-am amintit regulile jocului:

— Dacă nu mai vrei să continui, înseamnă că nu mă mai iubeşti.

Dar ea ştia bine regula asta.

Cei trei prieteni ai mei au început să-i taie hainele cu nişte foarfeci.

Unul îi ţinea braţele la spate, iar ceilalţi doi îi sfâşiau rochia, sutienul şi ciorapii. Ea simţea cum o cuprindea groaza când metalul rece îi atingea pielea. După ce a rămas goală, au mângâiat-o pe tot trupul: i-au mângâiat sânii, pântecele, fesele, coapsele, apoi au pătruns-o toţi trei, cu degetele, apoi cu sexul, mai întâi fiecare în parte, apoi toţi deodată (unul în gură, altul în vagin şi altul în anus: totul era foarte bine organizat). După ce au juisat în această frumoasă formulă, au trecut la lucruri serioase.

I-au legat braţele deasupra capului, de un inel fixat în perete. I-au scos banda de pe ochi, pentru ca să poată vedea biciul, cravaşa şi biciul cu mai multe curele, apoi picioarele i-au fost fixate de zid cu nişte funii, după care i-au acoperit ochii din nou. Am biciuit-o toţi patru, timp de douăzeci de minute. În cele din urmă, era greu de spus cine simţea cea mai mare oboseală, victima, care îşi pierduse răsuflarea, implorându-ne să ne oprim şi strigând de durere, sau călăii, ce erau istoviţi de efortul fizic pe care-l făcuseră. Dar ea rezistase şi deci mă iubea.

Ca să sărbătorim evenimentul, am însemnat-o cu fierul roşu pe fesa dreaptă.

Şi apoi a venit rândul meu. Fiindcă o iubeam, trebuia să accept să îndur totul, fără să clipesc. Relaţia trebuia să fie de reciprocitate. M-a dus să cinăm la un fost iubit al ei – adică la un tip pe care-l detestam. La sfârşitul mesei, ea îi spuse:

— Iubitule, nu te-am uitat.

Arătând cu capul spre mine, continuă:

— Acest individ ratat nu va putea niciodată să mă facă să trăiesc cu el ceea ce am trăit cu tine. De altfel nu-i bun de nimic, şi se va uita la noi cum facem dragoste, fără să se clintească măcar.

Am rămas aşezat pe locul meu în timp ce ea se instala călare pe predecesorul meu, care îmi era totodată şi cel mai mare duşman. Îl sărută cu poftă, mângâindu-i sexul. El mă privea, uluit. Dar cum eu nu reacţionam,

o lăsă să continue, şi curând ea se înfipse în mădularul lui. Niciodată, în toată viaţa mea, nu suferisem în asemenea hal. Îmi doream să mor pe loc. Dar îmi spuneam întruna că suferinţa asta era dovada dragostei mele. După ce au avut un orgasm simultan, ea s-a întors către mine, epuizată, scăldată în sudoare, şi mi-a cerut să plec, pentru că voiau să o ia de la capăt, dar de data asta singuri. Atunci am izbucnit în hohote de furie şi de deznădejde. Am implorat-o:

— Fie-ţi milă, decât asta, mai bine cere-mi să-mi taie un deget!

Ea chiar îmi îndeplini cererea: îl puse pe rivalul meu să-mi amputeze prima falangă a degetului meu mic de la mâna stângă. Era îngrozitor, dar mai puţin teribil decât dacă i-aş fi lăsat singuri. Şi apoi: e mai mic sacrificiul de a nu te mai putea scărpina în ureche cu mâna stângă decât să fii încornorat de un idiot.

Din acel moment, iubirea noastră ceru întruna tot mai multe dovezi că există.

Am obligat-o să facă dragoste cu un prieten seropozitiv, fără prezervativ (într-o noapte cu adevărat sălbatică).

M-a rugat să sug sexul tatălui ei.

Am pus-o să se prostitueze pe bulevardul Foch: ridicată fiind de poliţişti, a fost violată colectiv de jandarmii-călare şi de câţiva cerşetori, fără ca eu să ridic nici măcar degetul cel mic (pe care, de altfel, mi-l tăiase). Mi-a înfipt un crucifix în anus în timpul slujbei de înmormântare a propriei mele surori, cu al cărei cadavru trebuise să fac sex înainte.

M-am culcat în faţa ei cu cele mai bune prietene ale sale.

M-a silit să fiu martor la căsătoria ei cu fiul unui foarte bogat agent economic.

Am închis-o goală într-o pivniţă plină de şobolani şi de păianjeni.

Şi să nu uit ceea ce a fost cel mai rău: a împins viciul până într-acolo încât m-a obligat să cinez între patru ochi cu Romane Bohringer.

Timp de un an, am făcut totul, TOTUL. În asemenea măsură încât nu mai ştiam ce să inventăm.

Şi apoi, într-o zi, când mi-a venit mie rândul să o testez, am găsit, în sfârşit, DOVADA ultimă a iubirii. Cea care însemna că ea mă va iubi pentru totdeauna.

Nu, nu am ucis-o. Ar fi fost prea uşor. Voiam să sufere toată viaţa ei, să-mi certifice iubirea ei absolută în fiecare secundă şi până la moarte.

Iată de ce am părăsit-o.

Şi iată de ce nu m-a mai văzut niciodată.

Cu fiecare zi care trece, suferim tot mai mult, gândindu-ne unul la celălalt. De mulţi şi mulţi ani, plângem amândoi. Dar ea ştie, ca şi mine, că nu poate fi altfel.

Cea mai frumoasă dovadă de dragoste este pentru noi aceea de a nu ne mai vedea niciodată.

(Traducere: Irina MAVRODIN)

Giuseppe Tomasi di LAMPEDUSA

SIRENA

Către sfârşitul toamnei anului 1938 mă aflam în plină criză de mizantropie. Locuiam la Torino şi „iubiţica“ numărul 1, scotocind, în timp ce eu dormeam, prin buzunarele mele în căutarea vreunei bancnote de cincizeci de lire, găsise şi o scrisorică de la „iubiţica“ numărul 2, care, în ciuda greşelilor de ortografie, nu lăsa nicio îndoială asupra naturii relaţiilor noastre.

Trezirea mi-a fost bruscă şi furtunoasă. Mica locuinţă din strada Peyron răsună de furioase explozii dialectale; avu loc şi o încercare de a-mi scoate

ochii pe care am putut-o opri doar răsucind un pic încheietura stângă a drăguţei copile. Această acţiune de apărare, pe deplin îndreptăţită, puse capăt scenei, dar şi idilei. Fata se îmbrăcă în grabă, îşi înghesui în poşetă puful de pudră, rujul, batistuţa, bancnota de cincizeci de lire „causa mali tanti“[1], îmi azvârli în faţă un triplu „porcule!“ şi plecă. Nu fusese niciodată atât de adorabilă ca în acel sfert de oră de furie. De la fereastră am văzut-o ieşind şi îndepărtându-se în ceaţa uşoară a dimineţii, înaltă, zveltă, înfrumuseţată de eleganţa regăsită.

N-am mai văzut-o niciodată, după cum n-am mai văzut niciun pulover de caşmir negru, care mă costase o avere şi care avea funestul merit de a se potrivi atât bărbaţilor, cât şi femeilor. Nu lăsă, pe pat, decât două din agrafele acelea răsucite, numite „invizibile“.

În aceeaşi după-masă aveam întâlnire cu numărul 2, într-o cofetărie din piaţa Carlo Felice. La măsuţa rotundă aflată în colţul de apus din a doua sală, care era „a noastră“, n-am văzut pletele castanii ale fetei, mai mult ca oricând dorite, ci chipul şmecheresc al lui Tonino, fratele ei de doisprezece ani, care tocmai terminase de înghiţit o ciocolată cu frişcă dublă. Când mam apropiat se ridică de pe scaun cu obişnuita politeţe torineză.

— Monsù[2], îmi zise, Pinotta n-o să vină, mi-a spus să vă dau biletul ăsta. Cerea[3], monsù.

Ieşi luând cele două brioşe care se aflau pe farfurie. Cu cartonaşul de culoarea fildeşului eram înştiinţat că fusesem părăsit definitiv, din cauza infamiei mele şi a „lipsei de onestitate tipic meridională“. Era limpede că numărul 1 o întâlnise şi o instigase pe numărul 2, şi că eu rămăsesem cu fundul între două luntre.

În douăsprezece ore pierdusem două fete care se completau de minune

---

[1] Cauza multor nenorociri (lat.).

[2] Domnule – adaptare a formei franceze monsieur, folosită în Piemont.

[3] Salut piemontez, derivat, se pare, din grecescul chaireo, bună ziua.

şi un pulover la care ţineam, şi mai trebuise să plătesc şi consumaţia teribilului Tonino. Amorul meu propriu foarte sicilian era umilit, fusesem păcălit, aşa că am hotărât să părăsesc pentru câtăva vreme societatea şi fastul său.

Pentru această perioadă de refugiu, nu puteam găsi un loc mai potrivit decât cafeneaua din strada Po, unde acum, singur ca un câine, mă duceam în orice clipă liberă, şi întotdeauna seara, când îmi terminam treaba la ziar.

Era un soi de Hades, populat de umbre palide de locotenenţi-colonei, magistraţi şi profesori la pensie. Aceste figuri fără consistenţă jucau dame sau domino, învăluite într-o lumină voalată ziua de porticuri şi de nori, iar seara de enormele abajururi verzi ale lampadarelor; şi nu ridicau niciodată vocea, speriaţi cum erau că un sunet prea puternic ar fi putut destrăma firava urzeală a aparenţelor lor. Un limb cât se poate de potrivit.

Ca un animal rutinier ce sunt, mă aşezam mereu la aceeaşi măsuţă, în colţ, concepută parcă pentru a-l face pe client să stea cât mai incomod posibil. În stânga mea două fantome de ofiţeri superiori jucau table, cu două larve de consilieri de la curtea de apel; zarurile militare şi judiciare alunecau fără zgomot din paharul de piele. În dreapta mea şedea întotdeauna un domn foarte în vârstă, înfofolit într-un palton vechi cu un guler de astrahan jerpelit. Citea fără încetare reviste străine, fuma ţigări de foi toscane şi scuipa des; din când în când închidea revistele, părea că urmăreşte în norişorii de fum vreo amintire de-a sa. După aceea, începea din nou să citească şi să scuipe. Avea nişte mâini extrem de urâte, noduroase, roşietice, cu unghiile tăiate drept şi nu întotdeauna curate, dar odată, când într-una din revistele sale a dat peste fotografia unei statui greceşti antice, din acelea cu ochii îndepărtaţi de nas şi cu un zâmbet vag, am fost surprins să văd cum degetele lui deformate mângâiau imaginea cu o delicateţe pur şi simplu regală. Şi-a dat seama că-l privesc, a mârâit furios şi a mai cerut un espresso.

Relaţia noastră ar fi rămas pe planul acela de ostilitate latentă, dacă n-ar fi avut loc o întâmplare norocoasă. Aduceam cu mine de la redacţie cinci sau şase cotidiene, printre care, o dată, şi Giornale di Sicilia. Erau anii în care Minculpopul[1] se manifesta cel mai virulent, şi toate ziarele erau identice; numărul acela al cotidianului palermitan era mai banal ca oricând şi nu se deosebea cu nimic de un ziar din Milano sau din Roma, dacă nu cel mult prin urâţenia tipografică; l-am citit deci cât se poate de repede şi l-am abandonat curând pe măsuţă. De abia mă apucasem să contemplu o altă încarnare a Minculpopului când vecinul meu de masă mi se adresă:

— Iertaţi-mă, domnule, v-ar deranja dacă m-aş uita o clipă peste Giornale di Sicilia? Sunt sicilian şi de douăzeci de ani n-am mai văzut un ziar de prin părţile mele.

Vocea îi era cât se poate de cultivată, accentul impecabil; ochii cenuşii ai bătrânului mă priveau cu o profundă indiferenţă.

— Poftiţi, vă rog. Ştiţi, şi eu sunt sicilian, dacă doriţi mi-e cât se poate de uşor să aduc aici ziarul în fiecare seară.

— Mulţumesc, nu cred că e nevoie; e doar o simplă curiozitate fizică.

Dacă Sicilia mai este încă aşa cum era pe vremea mea, îmi imaginez că nu se întâmplă niciodată nimic bun, ca în ultimii trei mii de ani, de altfel.

Răsfoi în grabă ziarul, îl împături, mi-l dădu înapoi şi se cufundă în lectura unei cărţulii. Când a plecat, ar fi vrut evident s-o şteargă fără să mă salute, eu însă m-am ridicat şi m-am prezentat, el îşi mormăi numele printre dinţi, aşa că nu l-am înţeles, dar nu-mi dădu mâna; din pragul cafenelei, însă, se întoarse, îşi ridică pălăria şi strigă tare:

— Salut, consăteanule!

Dispăru pe sub porticuri lăsându-mă cu gura căscată şi stârnind

[1] Prescurtare de la Ministerul Culturii Populare, instituţie înfiinţată în perioada regimului fascist, care deţinea controlul asupra informaţiei, sub strictă cenzură, şi difuza propaganda regimului fascist.

murmure de dezaprobare printre umbrele care jucau cărţi.

Am îndeplinit ritualurile magice necesare pentru ca un chelner să apară şi l-am întrebat:

— Cine e domnul acela?

— Ăla, a răspuns, ăla e senatorul Rosario La Ciura.

Numele îmi spunea mult, cu toată lacunara mea cultură jurnalistică: era al unuia dintre cei cinci sau şase italieni care se bucură de o faimă universală şi de netăgăduit, era al celui mai ilustru elenist al timpurilor noastre. Mi-am explicat astfel revistele impunătoare şi fotografia mângâiată, ba chiar şi posomoreala şi rafinamentul tăinuit.

A doua zi, odată ajuns la ziar, am scotocit în fişierul acela ciudat care conţine necroloagele încă „în spe“[1]. Fişa „La Ciura“ exista, şi, lucru rar, era destul de bine întocmită. Se spunea acolo că marele om se născuse la Aci-Castello (Catania) într-o familie săracă din mica burghezie, cum, graţie unei uluitoare înclinaţii spre studiul elinei şi datorită unor burse şi unor publicaţii erudite, obţinuse, la douăzeci şi şapte de ani, catedra de literatură greacă la Universitatea din Pavia; cum, după aceea, fusese chemat la cea din Torino, unde rămăsese până la pensionare; ţinuse cursuri la Oxford şi la Tübingen şi făcuse multe călătorii, unele lungi, pentru că fiind senator prefascist şi membru al Academiei dei Lincei, era şi doctor honoris causa la Yale, Harvard, New-Delhi şi Tokyo, în afară de, se înţelege, al celor mai ilustre universităţi europene, de la Upsala la Salamanca. Lista publicaţiilor sale era foarte lungă şi multe din operele lui, în special cele cu privire la dialectele ionice, erau considerate fundamentale; e suficient să spunem că primise sarcina, singurul străin, să îngrijească ediţia teubneriană[2] a operelor lui Hesiod, pentru care scrisese o introducere

---

[1] Locuţiune latină cu sensul de „pentru viitor“.

[2] Biblioteca Teubneriana (Bibliotheca Scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana) de la numele lui Benediktus Gotthelf Teubner, tipograf şi editor german,care

latină de o neîntrecută profunzime ştiinţifică; în sfârşit, gloria maximă, nu era membru al Academiei Italiei[1]. Ceea ce-l deosebise de alţi colegi, ei înşişi foarte eruditi, fusese înţelegerea vie, aproape carnală, a Antichităţii clasice, iar asta se manifestase într-o culegere de eseuri în limba italiană, Oameni şi zei, care era considerată nu numai o operă de o excepţională erudiţie, ci şi de poezie profundă. Pe scurt, era „onoarea unei naţiuni şi farul tuturor culturilor", se spunea în încheierea fişei. Avea 75 de ani şi nu trăia în opulenţă, ci doar onorabil, din pensie şi indemnizaţia de senator. Era celibatar.

Nu putem nega: noi, italienii, fii (sau părinţi) ai primei Renaşteri îl stimăm pe Marele Umanist, superior oricărei alte fiinţe umane. Prilejul de a mă afla acum în cotidiana vecinătate a celui mai înalt reprezentant al acestei ştiinţe delicate, aproape necromantică şi puţin rentabilă, mă încânta şi mă tulbura deopotrivă, mă încercau aceleaşi senzaţii ca ale unui tânăr american care este prezentat domnului Gillette; teamă, respect şi o formă specială de invidie nicidecum ignobilă.

Seara am mers la Limb într-o stare de spirit complet diferită de cea a serilor precedente. Senatorul era deja la locul său şi răspunse la salutul meu reverenţios cu un murmur aproape imperceptibil. După ce termină însă de citit un articol şi de completat câteva notiţe în agendă, se întoarse spre mine şi, cu o voce neobişnuit de melodioasă, îmi spuse:

— Consătene, după felul în care m-ai salutat, mi-am dat seama că vreuna din larvele astea ţi-a spus cine sunt. Uită, şi dacă n-ai făcut-o încă, uită şi aoristele învăţate la liceu. Spune-mi mai degrabă cum te numeşti,

---

în 1849 începe publicarea unor texte din literatura greacă, romană şi medievală.

[1] Fondată de regimul fascist în 1926. Membrii ei erau aleşi dintre savanţii simpatizanţi ai fascismului.

pentru că ieri-seară te-ai prezentat în obişnuitul fel fonfăit, iar eu nu am, asemenea ţie, posibilitatea de a-i întreba pe alţii care ţi-e numele, pentru că aici, cu siguranţă, nimeni nu te cunoaşte.

Vorbea cu o detaşare sfidătoare, se simţea că pentru el eram mai puţin decât un gândac, un soi de fir de praf din cele care se învârt fără rost în razele soarelui. Totuşi, vocea calmă, vorbirea precisă, tutuiala dădeau o senzaţie de seninătate ruptă parcă dintr-un dialog platonician.

— Mă numesc Paolo Corbera, m-am născut la Palermo, unde mi-am luat licenţa în drept, acum lucrez aici, la redacţia ziarului Stampa. Ca să vă liniştesc, domnule senator, mai adaug că la bacalaureat am luat cinci plus la greacă şi că am toate motivele să cred că acel „plus“ a fost adăugat tocmai ca să-mi pot lua diploma.

A schiţat un zâmbet.

— Mulţumesc că mi-ai spus, e mai bine aşa. Detest să vorbesc cu persoane care cred că ştiu ceva când de fapt ignoră, asemenea colegilor mei de la Universitate; la urma urmelor ei nu cunosc decât formele exterioare ale elinei, ciudăţeniile şi excepţiile ei. Spirtul viu al acestei limbi, numită prosteşte „moartă“, nu li s-a dezvăluit. De altfel, nu li s-a dezvăluit nimic.

Sărmanii de ei, cum ar putea să descopere acest spirit, când n-au avut niciodată ocazia să audă elina?

Orgoliul e, desigur, de preferat falsei modestii; dar mie mi se părea că senatorul exagera, îmi trecu chiar prin minte ideea că vârsta reuşise să slăbească oarecum acea minte excepţională. Amărâţii ăia de colegi ai lui avuseseră ocazia să audă greaca veche tot atât cât o avusese şi el, adică niciodată.

Adăugă:

— Paolo… Ai noroc să te cheme ca pe singurul apostol care avea un dram de cultură şi o oarecare practică a bunelor lecturi. Ieronim însă ar fi

fost mai bine. Celelalte nume pe care le purtaţi voi, creştinii, sunt cu adevărat fără nicio valoare. Nume de sclavi.

Continua să mă dezamăgească, părea într-adevăr un tipic comunist universitar, cu un strop de nietzscheanism fascist pe deasupra. Cum era cu putinţă?

Continua să vorbească cu plăcuta modulare a vocii şi cu elanul celui care a tăcut multă vreme.

— Corbera… Mă înşel sau ăsta e unul din marile nume siciliene? Îmi amintesc că tata plătea pentru casa noastră din Aci Castello o mică taxă anuală administraţiei unei familii Corbera di Palina sau Salina, nu mai ţin bine minte. Ba chiar, de fiecare dată glumea spunând că dacă există pe lume ceva sigur, asta erau cele câteva lire care nu urmau să ajungă în buzunarele „dominoului direct“[1], cum zicea el. Tu eşti chiar unul dintre membrii acelei familii sau urmaşul vreunui ţăran care a luat numele stăpânului său?

Am mărturisit că eram chiar un Corbera di Salina, ba mai mult, singurul exemplar supravieţuitor al acestei familii: toate splendorile, toate păcatele, toate taxele neîncasate, toate datoriile neplătite, într-un cuvânt toate gheparderiile se concentraseră doar în mine. În mod paradoxal, senatorul păru mulţumit.

— Bine, bine. Eu am multă consideraţie pentru familiile vechi. Ele au o memorie, minusculă, e adevărat, dar în orice caz, mai mare decât a altora.

Sunt cel mai bun lucru pe care voi, ăştilalţi, îl puteţi avea în ce priveşte nemurirea fizică. Încearcă să te însori cât mai repede, Corbera, dat fiind că voi ăştilalţi n-aţi găsit nimic mai bun de făcut ca să supravieţuiţi decât să vă împrăştiaţi sămânţa în locurile cele mai ciudate.

Categoric mă făcea să-mi pierd răbdarea. „Voi ăştilalţi, voi ăştilalţi.“

Care voi ăştilalţi? Toată turma mizerabilă care nu avusese norocul să fie

---

[1] Joc de cuvinte: dominio – stăpânire, autoritate, putere; domino – jocul de domino.

senatorul La Ciura? Dar el va ajunge să aibă nemurirea fizică? Nu s-ar fi spus privindu-i chipul zbârcit şi trupul greoi.

— Corbera di Salina, continua impasibil. N-o să te superi dacă voi continua să te tutuiesc, ca pe un studenţel de-al meu, a cărui tinereţe ţine o clipă?

M-am arătat nu numai onorat, ci şi fericit, cum de altfel eram. Lăsând la o parte chestiunile legate de nume şi de protocol, am început să vorbim despre Sicilia. Trecuseră douăzeci de ani de când nu mai pusese piciorul acolo şi ultima oară când fusese „acolo jos“ (cum spunea, în maniera piemonteză), rămăsese doar cinci zile, la Siracusa, ca să discute cu Paolo Orsi[1] câteva chestiuni privind alternarea semicorurilor în reprezentările teatrale clasice.

— Îmi aduc aminte că au vrut să mă ducă de la Catania la Siracusa cu maşina; am acceptat doar când am aflat că, la Augusta, şoseaua trecea departe de mare, în timp ce calea ferată e practic pe litoral. Povesteşte-mi despre insula noastră, e un pământ minunat, deşi populat cu măgari. Aici au locuit zeii, poate în interminabilele zile de august mai locuiesc încă. Dar să nu-mi vorbeşti despre cele patru temple recente pe care le aveţi, oricum nu înţelegi nimic din ele, sunt sigur de asta.

Şi aşa, vorbirăm despre Sicilia eternă, despre cea a lucrurilor din natură, despre parfumul rozmarinului de pe munţii Nebrodi, despre gustul mierii din Melilli, despre unduirea lanurilor într-o zi de mai cu vânt, aşa cum se vede de la Enna, despre singurătăţile din jurul Siracusei, despre, se spune, rafalele de miresme revărsate peste Palermo de livezile de lămâi şi portocali, în unele seri de iunie, la apusul soarelui. Am vorbit despre farmecul unor nopţi de vară la vederea golfului din Castellammare, când stelele se oglindesc în marea ce doarme, iar spiritul celui care s-a întins pe

[1] Paolo Orsi (1859-1935), mare arheolog şi clasicist italian. Muzeul de arheologie din Siracusa îi poartă numele.

spate printre arborii de fistic se pierde în vârtejul cerului, în timp ce trupului, încordat şi la pândă, îi e frică de apropierea demonilor.

După o absenţă, aproape neîntreruptă, de cincizeci de ani, senatorul păstra o amintire cât se poate de exactă a unor fapte mărunte.

— Marea, marea Siciliei e cea mai colorată, cea mai înmiresmată din câte am văzut vreodată; e singurul lucru pe care nu veţi reuşi să-l stricaţi, în afară de oraşe, bineînţeles. În cârciumile de pe malul mării se mai servesc încă aricii de mare despicaţi în două?

I-am spus că da, adăugând şi că puţini îi mai mănâncă acum, pentru că se tem de tifos.

— Şi totuşi sunt cel mai frumos lucru pe care-l aveţi, cartilajele acelea sângerii, simulacrele acelea de organe feminine, cu miros de sare şi de alge.

Nici vorbă de tifos! Sunt tot atât de periculoşi ca orice dar al mării care dă moartea odată cu nemurirea. La Siracusa i i-am cerut cât se poate de categoric lui Orsi. Ce gust minunat, ce aspect divin! Cea mai frumoasă amintire a mea din ultimii cincizeci de ani!

Eram buimăcit şi fascinat, un asemenea om care se lăsa târât de metafore aproape obscene, care demonstra o lăcomie copilărească pentru o delicatesă, în fond, mediocră: aricii de mare!

Am vorbit mult şi, când a plecat, a ţinut morţiş să plătească şi cafeaua mea, nu fără să-şi arate încă o dată grosolănia ieşită din comun („Se ştie, băieţii ăştia de familie bună n-au niciodată un ban în buzunar"), şi ne-am despărţit prieteni, dacă nu ţinem cont de cei cincizeci de ani dintre vârstele noastre şi miile de ani lumină care ne despărţeau culturile.

Am continuat să ne întâlnim în fiecare seară şi, cu toate că aburii furiei mele împotriva umanităţii începeau să se împrăştie, consideram o adevărată datorie să nu lipsesc niciodată de la întâlnirea cu senatorul în împărăţia umbrelor din strada Po; nu se vorbea prea mult: el continua să

citească şi să ia notiţe şi mi se adresa doar din când în când, iar atunci când vorbea era întotdeauna o curgere armonioasă de orgoliu şi insolenţă, presărată cu cele mai variate aluzii, cu venaturi de neînţeleasă poezie. Continua să scuipe şi am observat că o făcea doar atunci când citea. Cred că şi el începea să aibă o oarecare afecţiune pentru mine, dar nu-mi fac iluzii: dacă era un sentiment, nu era cel pe care „noi, ăştilalţi“ (ca să folosesc terminologia senatorului) îl putem avea pentru o fiinţă umană, ci era mai degrabă asemănător celui pe care o domnişoară bătrână îl poate nutri pentru canarul său, cunoscându-i mărginirea şi lipsa de înţelegere, dar ştiind că existenţa lui îi permite să exprime cu voce tare regrete cu care mica pasăre n-are nicio legătură; dacă el n-ar exista însă, femeia s-ar simţi nefericită. Am început chiar să bag de seamă că atunci când întârziam, privirea orgolioasă a bătrânului nu se dezlipea de uşa de la intrare.

A fost nevoie de circa o lună pentru ca de la observaţii, întotdeauna foarte originale, dar generale din partea lui, să trecem la subiecte indiscrete, singurele ce deosebesc, de altfel, conversaţiile între prieteni de cele între simpli cunoscuţi. Eu însumi am fost cel care a luat iniţiativa.

Scuipatul lui frecvent mă deranja (îi deranjase de altfel şi pe paznicii

Hadesului, care în cele din urmă au pus lângă el o scuipătoare dintr-o alamă foarte lucitoare) aşa că într-o seară am avut curajul să-l întreb de ce nu-şi trata catarul ăla atât de supărător. Am pus întrebarea fără să mă gândesc prea mult, mi-a părut imediat rău de îndrăzneala pe care o avusesem şi aşteptam ca furia senatorială să-mi răstoarne în cap stucaturile din tavan.

Însă vocea bine timbrată îmi răspunse liniştită:

— Dar, dragă Corbera, eu n-am nici urmă de catar. Tu care observi totul cu atâta atenţie, ar fi trebuit să vezi că nu tuşesc niciodată înainte de a scuipa. Scuipatul meu nu e un semn de boală, ci dimpotrivă, de sănătate mintală, scuip de scârbă pentru tâmpeniile pe care le citesc; dacă o să-ţi

dai osteneala să examinezi obiectul ăla (şi-mi arăta scuipătoarea) o să vezi că nu există acolo decât foarte puţină salivă şi nici urmă de muci. Scuipatul meu e simbolic şi cât se poate de cultural; dacă nu-ţi plac, întoarce-te în saloanele tale natale unde nimeni nu scuipă numai pentru că nimeni nu vrea să se scârbească de nimic.

Extraordinara sa insolenţă era atenuată doar de privirea pierdută, cu toate acestea îmi veni să mă ridic şi să-l las acolo; din fericire am avut timp să mă gândesc că vina se afla doar în nechibzuinţa mea. Aşa că am rămas, iar impasibilul senator a trecut imediat la contraatac.

— Şi tu de ce frecventezi acest Ereb plin de umbre şi, cum zici tu, de cataruri, locul ăsta geometric de vieţi distruse? La Torino nu lipsesc fiinţele care vouă, ăstorlalţi, vi se par atât de vrednice de a fi dorite. O vizită la hotelul del Castello, la Rivoli sau la Moncalieri, la băi, şi abjecta voastră distracţie s-ar realiza imediat.

Am început să râd, când am auzit dintr-o gură atât de înţeleaptă informaţii atât de precise despre locurile de plăcere torineze.

— Dar cum puteţi dumneavoastră să cunoaşteţi aceste adrese, domnule senator?

— Le cunosc, Corbera, le cunosc. Frecventând senatele academice şi politice ajungi să afli numai asta. Îmi vei face totuşi plăcerea de a te convinge că sordidele voastre plăceri n-au fost niciodată ceva important pentru Rosario La Ciura.

Se simţea că spune adevărul: în atitudine, în cuvintele senatorului exista semnul fără echivoc (cum se spunea în 1938) al unei înfrânări a simţurilor care nu avea nimic de-a face cu vârsta.

— Adevărul, domnule senator, este că am început să vin aici ca într-un provizoriu azil departe de lume. Am avut probleme tocmai cu două dintre fetele astea pe care pe bună dreptate le stigmatizaţi.

Răspunsul veni fulgerător şi nemilos.

— Coarne, Corbera, ei? Sau vreo boală?

— Niciuna, nici alta, mai rău: părăsire.

Şi i-am povestit ridicolele întâmplări petrecute cu două luni în urmă. I le-am povestit râzând aproape, pentru că rana amorului meu propriu se cicatrizase deja; orice persoană în afară de acest elenist blestemat şi-ar fi bătut joc de mine sau, în cel mai bun caz, m-ar fi compătimit. Dar înfricoşătorul bătrân nu făcu niciuna, nici alta, în schimb, se indignă.

— Iată ce se întâmplă, Corbera, când se împerechează între ele fiinţe bolnave şi mizerabile. Acelaşi lucru l-aş spune celor două târfuliţe vorbind despre tine, dacă aş avea neplăcerea să le întâlnesc.

— Bolnave, domnule senator? Se simţeau minunat amândouă, ar fi trebuit să le vedeţi cum mai mâncau atunci când luam masa la Specchi, şi nici mizerabile, sunt nişte fetişcane minunate, elegante chiar.

Senatorul şuieră un scuipat dispreţuitor.

— Bolnave, bine am spus, bolnave, peste cincizeci, şaizeci de ani, sau poate mult mai repede o să crape, deci sunt bolnave încă de pe-acum. Şi mizerabile pe deasupra, ce eleganţă e aia a lor făcută din podoabe ieftine, din pulovere furate şi dulcegării învăţate din filme. Grozavă generozitatea lor să caute bilete unsuroase de bancă prin buzunarele amantului, în loc să-i dăruiască, aşa cum fac altele, perle trandafirii şi crenguţe de coral. Iată ce se întâmplă când te încurci cu pocitaniile astea spoite. Şi nu vă era scârbă, lor cât ţie, şi ţie cât lor, să vă giugiuliţi viitoarele voastre stârvuri pe nişte cearşafuri împuţite?

Am răspuns prosteşte:

— Dar cearşafurile erau întotdeauna curate ca lacrima, domnule senator!

Se înfurie:

— Da’ ce, aici e vorba de cearşafuri? Inevitabila putoare de cadavru era a voastră. Repet, cum reuşiţi să vă petreceţi cei ca tine cu cei de teapa lor?

Eu, care ochisem deja o adorabilă „cousette“ de la Ventura[1], m-am simţit jignit.

— Asta-i bună! Doar nu te poţi culca numai cu Alteţe Serenissime!

— Cine vorbeşte de Alteţe Serenissime? Astea nu-s decât materie pentru groapa comună ca celelalte. Dar tu nu poţi înţelege asta, tinere, greşesc eu când îţi spun. E fatal ca tu şi amicele tale să vă cufundaţi în pestilenţialele mlaştini ale plăcerilor voastre jegoase. Foarte puţini sunt cei care ştiu.

Cu privirea ridicată spre tavan, începu să zâmbească, chipul său avea o expresie pierdută, apoi îmi dădu mâna şi plecă.

N-a mai apărut timp de trei zile, într-a patra am primit un telefon la redacţie.

— Sunteţi monsù Corbera? Sunt Bettina, guvernanta domnului senator La Ciura. Vă transmite că a fost foarte răcit, că acum se simte mai bine şi că vrea să vă vadă în seara asta, după cină. Veniţi pe strada Bertola 18, la ora nouă; la etajul al doilea.

Fu o comunicare vădit întreruptă şi căreia, în consecinţă, îmi fu imposibil să-i răspund.

La numărul 18 de pe strada Bertola se afla un vechi edificiu prăpădit, dar apartamentul senatorului era spaţios şi bine întreţinut, datorită, presupun, insistenţelor Bettinei. Încă din hol începea înşiruirea cărţilor, acele cărţi cu aspect modest şi coperte ieftine care se găsesc în toate bibliotecile vii. În cele trei încăperi pe care le-am traversat se aflau cu miile. Într-a patra stătea senatorul înfăşurat într-un foarte amplu halat de casă din păr de cămilă, fin şi moale cum nu mai văzusem vreodată. Am aflat mai târziu că nu era din păr de cămilă, ci dintr-o foarte preţioasă lână a unui animal peruvian şi că-i fusese dăruit de către Senatul academic din Lima.

Senatorului nici măcar nu-i trecu prin cap să se ridice atunci când am

[1] Celebră croitorie torineză, în vremea în care se petrece acţiunea povestirii.

intrat, dar mă primi cu multă cordialitate, se simţea mai bine şi spera să poată ieşi din nou imediat ce valul de frig care în zilele astea se abătuse peste Torino se va mai potoli. Îmi oferi un vin cipriot cu aromă de răşină, primit în dar de la Institutul Italian din Atena, un teribil „lukum“[1] de culoare roz, oferit de Misiunea Arheologică din Ankara şi nişte dulciuri torineze mai acceptabile, cumpărate de către prevăzătoarea Bettina. Era atât de bine dispus că zâmbi de două ori cu toată gura şi ajunse chiar să se scuze pentru izbucnirile furioase din Hades.

— Ştiu, Corbera, am exagerat în exprimare, dar am fost, crede-mă, cât se poate de moderat în concepte. Nu te mai gândi la asta.

De fapt nici nu mă gândeam, dimpotrivă, simţeam un respect deosebit pentru bătrânul pe care-l bănuiam cât se poate de nefericit în ciuda carierei sale strălucite. Devora oribilul „lukum“.

— Dulciurile, Corbera, trebuie să fie dulci şi basta. Dacă mai au şi un alt gust sunt ca nişte sărutări perverse.

Îi dădea bucăţi lui Aeacus[2], un boxer uriaş, care intrase la un moment dat.

— Ăsta, Corbera, în ciuda urâţeniei lui, seamănă mai mult, pentru cine poate să înţeleagă, cu Nemuritorii decât pungaşele tale.

Refuză să-mi arate biblioteca.

— Nu sunt decât texte clasice, care nu pot interesa pe unul ca tine, căzut din punct de vedere moral la greacă.

Îmi făcu turul camerei în care ne aflam, care era, de altfel, biroul său.

Erau acolo puţine cărţi şi printre ele am observat teatrul lui Tirso de Molina, Ondina lui La Motte-Fouqué, drama cu acelaşi nume de Giraudoux şi, spre uimirea mea, operele lui H.G. Wells; în schimb, pe pereţi, erau atârnate fotografii enorme, în mărime naturală, ale unor statui greceşti

---

[1] Rahat.

[2] În mitologia greacă, fiul lui Zeus şi al Aeginei.

antice, dar nu obişnuitele fotografii pe care cu toţii le putem procura, ci nişte exemplare splendide, cerute, evident, cu autoritate, şi expediate cu devotament de către muzeele din toată lumea. Erau aici toate acele splendide creaturi: Cavalerul de la Luvru, Zeiţă şezând din Taranto, care se află la Berlin, Războinicul din Delfi, Corele de pe Acropole, Apollo din Piombino, Femeia lapită şi Phoebus din Olimpia, faimosul Auriga din Delfi… Încăperea strălucea de zâmbetele lor extaziate şi în acelaşi timp ironice, se exalta la răspunsul trufaş al ţinutei lor.

— Vezi, Corbera, poate astea, da; „pungaşele“ nu.

Pe şemineu amfore şi vase antice greceşti: Ulise legat de catargul corabiei, Sirenele, care se aruncau zdrobindu-se de pe înălţimea stâncilor drept ispăşire pentru vina de a fi lăsat să le scape prada.

— Minciuni, Corbera, minciuni mic-burgheze ale poeţilor, nimeni nu scapă, şi chiar dacă vreunul ar fi scăpat, nu se omoară sirenele pentru atât de puţin. De fapt, cum ar fi putut ele să moară?

Pe o măsuţă, într-o ramă modestă, o veche fotografie decolorată; un tânăr de vreo douăzeci de ani, aproape gol, cu părul creţ în dezordine, cu o expresie sigură de sine pe chipul de o rară frumuseţe. Uluit, m-am oprit o clipă, credeam că am înţeles. Nici vorbă.

— Iar ăsta, consătene, ăsta era şi e şi va fi (accentuă cu tărie) Rosario La Ciura.

Sărmanul senator în halat de casă fusese un tânăr zeu.

Am vorbit apoi despre alte lucruri şi înainte de a pleca mi-a arătat o scrisoare, în franceză, de la rectorul Universităţii din Coimbra care îl invita să facă parte din comitetul de onoare al congresului de studii elene, care urma să aibă loc în luna mai, în Portugalia.

— Sunt foarte bucuros, o să mă îmbarc la Genova, pe Rex, împreună cu congresişti francezi, elveţieni şi germani. Asemenea lui Ulise, îmi voi astupa urechile ca să nu aud palavrele acestor înapoiaţi mintal şi o să am parte de

nişte zile frumoase de navigaţie: soare, azurul cerului, mirosul mării.

Când am ieşit, am trecut din nou prin faţa rafturilor pe care se aflau operele lui Wells şi am îndrăznit să-mi exprim mirarea că le vedeam acolo.

— Ai dreptate, Corbera, sunt oribile. Există chiar şi un mic roman, pe care dacă l-aş reciti, mi-ar veni să scuip o lună întreagă, iar tu, căţeluş de salon ce eşti, te-ai scandaliza.

După această vizită legătura noastră deveni cât se poate de cordială, cel puţin în ceea ce mă priveşte. M-am străduit cât am putut să fac rost de la

Genova de arici de mare foarte proaspeţi. Când am aflat că urmau să sosească a doua zi, am procurat vin de Etna şi pâine ţărănească şi, cu frică, l-am invitat pe senator să mă viziteze în micul meu apartament. Spre marea mea uşurare acceptă cu multă plăcere. Am mers să-l iau cu Fiatul meu 500 şi l-am târât până pe strada Peyron, care era puţin cam departe. În maşină îi era puţin frică, pentru că n-avea niciun pic de încredere în priceperea mea de şofer.

— Acum te cunosc, Corbera, dacă avem ghinionul să întâlnim vreunul din monstrişorii tăi cu fustă, o să fii în stare să întorci capul şi o să ajungem şi să ne rupem amândoi gâtul izbindu-ne de vreun stâlp.

Nu întâlnirăm niciun avorton în fustă demn de a fi băgat în seamă şi ajunserăm întregi.

Pentru prima oară de când îl cunoşteam, l-am văzut pe senator râzând, când am intrat în dormitorul meu.

— Aşadar, Corbera, asta e scena mizerabilelor tale aventuri.

Cercetă puţinele mele cărţi.

— Bine, bine. Poate că eşti mai puţin ignorant decât pari. Ăsta, adăugă, luând în mână un volum de Shakespeare, ăsta ştia câte ceva. „A sea-change into something rich and strange“[1]. „What potions have I drunk of Siren

[1] „Ci doar marea l-a schimbat / în ceva ciudat, bogat“ (W. Shakespeare, Furtuna, I, 2, trad. Rom. Leon D. Levițchi).

tears?“[1]

Când buna doamnă Carmagnola intră aducând o tavă cu aricii de mare, lămâile şi tot restul, senatorul rămase extaziat.

— Cum? Te-ai gândit la asta? Cum ai reuşit să afli că e ceea ce-mi doresc cel mai mult?

— Puteţi să-i mâncaţi liniştit, domnule senator, azi-dimineaţă mai erau încă în marea de la Riviera.

— Da, voi, ăştilalţi, sunteţi mereu aceeaşi, în slujba decadenţei, a putreziciunii, mereu cu lungile voastre urechi ciulite să asculte paşii târşiţi ai Morţii. Sărmanii de voi! Mulţumesc, Corbera, ai fost un bun famulus[2].

Păcat că nu sunt din marea noastră aricii ăştia, că nu sunt înfăşuraţi în algele noastre, spinii lor n-au făcut să curgă cu siguranţă nicio picătură de sânge divin. Desigur, ai făcut tot ce ţi-a stat în putinţă, dar aricii ăştia, care moţăiau pe stâncile reci din Nervi sau din Arenzano, sunt aproape nordici.

Se vedea că e unul din acei sicilieni pentru care Riviera Liguriei, o regiune tropicală pentru milanezi, e de fapt un soi de Islanda. Aricii, despicaţi, îşi arătau carnea rănită, însângerată, secţionată în mod ciudat. Nu fusesem niciodată atent până atunci, dar după bizarele comparaţii ale senatorului, mi se păreau într-adevăr o secţiune făcută în cine ştie ce delicate organe feminine. Îi înghiţea cu poftă, dar fără bucurie, sobru, aproape îndurerat. Nu vru să stoarcă deasupra lămâie.

— Voi, ăştilalţi, mereu cu gusturile voastre împerecheate! Ariciul trebuie să aibă şi gust de lămâie, zahărul şi de ciocolată, iubirea şi de paradis!

Când termină, înghiţi o sorbitură de vin şi închise ochii. După puţin timp am băgat de seamă că de sub pleoapele zbârcite i se prelingeau pe obraz

---

[1] „Ce leac băui din plânsul ştimelor“ (W. Shakespeare, Sonete, CXIX, trad. Rom. Neculai Chirică).

[2] Servitor (lat.) Există aici şi o aluzie la personajul Wagner, învăţăcelul servil al lui Faust din poemul dramatic omonim al lui Goethe.

două lacrimi. Se ridică, se apropie de fereastră, se şterse pe furiş la ochi.

Apoi se întoarse:

— Ai fost vreodată la Augusta, Corbera?

Fusesem pentru trei luni, când eram militar, în timpul orelor de învoire luam în doi sau în trei câte o barcă şi ne plimbam pe apele transparente ale golfurilor. După ce i-am răspuns, tăcu, apoi mă întrebă cu o voce iritată:

— Dar în golfuleţul acela interior, mai sus de Punta Izzo, în spatele colinei de deasupra salinelor, voi, răcanii, aţi fost vreodată?

— Bineînţeles, e cel mai frumos loc din Sicilia, din fericire încă nedescoperit de cei care au prea mult timp liber[1]. Coasta e sălbatică, nu-i aşa domnule senator? complet pustie, nu se vede nici măcar o casă; marea e de culoarea păunilor; e chiar în faţă, iar dincolo de valurile în culori schimbătoare se înalţă Etna; din niciun alt loc nu e atât de frumos ca de acolo, calm, puternic, cu adevărat divin. E unul din locurile în care se vede un aspect etern al insulei care atât de prosteşte a întors spatele adevăratei ei vocaţii: aceea de a servi drept păşune pentru cirezile soarelui.

Senatorul tăcea. Apoi spuse:

— Eşti un băiat bun, Corbera, dacă n-ai fi atât de ignorant, s-ar fi putut scoate ceva din tine.

Se apropie şi mă sărută pe frunte.

— Acum du-te şi adu-ţi râşniţa. Vreau să merg acasă.

În săptămânile următoare am continuat să ne vedem ca de obicei. Făceam acum plimbări nocturne, în general în jos pe via Po şi, trecând prin severa piaţă Vittorio, mergeam să privim fluviul năvalnic şi Collina, acolo unde ele aduc puţină fantezie în rigoarea geometrică a oraşului. Venea primăvara, emoţionantul anotimp al tinereţii ameninţate, pe malurile fluviului înflorea liliacul, perechile mai pătimaşe care n-aveau unde să se adăpostească sfidau umezeala ierbii.

---

[1] Adică de turişti.

— „Acolo jos“ soarele arde deja, algele înfloresc, peştii se ridică la suprafaţa apei în nopţile cu lună şi se zăresc zvâcnete de trupuri printre spumele strălucitoare; iar noi stăm aici în faţa acestui curent de apă insipidă şi pustie, a acestor clădiri mari şi urâte care parcă ar fi nişte soldaţi aliniaţi sau nişte călugări şi ascultăm gâfâielile unor împerecheri agonizante.

Se bucura însă la gândul viitoarei navigări până la Lisabona, plecarea se apropia deja.

— Va fi plăcut, ar trebui să vii şi tu, păcat însă că nu e o călătorie pentru cei slabi la greacă; cu mine se mai poate vorbi în italiană, dar cu Zuckermayer sau cu Van der Voos, dacă nu demonstrezi că ştii toate verbele neregulate la optativ, te-ai ars; deşi, poate, eşti mai conştient de realitatea greacă decât ei, nu prin cultură, desigur, ci prin instinct animalic.

Cu două zile înainte de plecarea sa spre Genova, mi-a spus că a doua zi nu va veni la cafenea şi că mă aştepta acasă la el, la ora nouă seara.

Ceremonialul a fost acelaşi ca prima oară: imaginile zeilor de acum trei mii de ani iradiau tinereţe asemenea unei sobe care răspândeşte căldură, fotografia decolorată a tânărului zeu în urmă cu cincizeci de ani părea uluită privindu-şi propria metamorfoză căruntă şi prăbuşită în fotoliu.

După ce băurăm vinul de Cipru, senatorul o chemă pe Bettina şi îi spuse că putea să se ducă la culcare.

— O să-l conduc eu însumi pe domnul Corbera când va pleca.

— Vezi, Corbera, dacă te-am chemat în seara asta aici, cu riscul de a-ţi strica vreo plăcere trupească la Rivoli, e pentru că am nevoie de tine. Plec mâine şi când, la vârsta mea, o porneşti la drum, nu se ştie niciodată dacă nu va trebui să stai departe pentru totdeauna; mai ales când călătoreşti pe mare. Ştii, eu, la urma urmei, ţin la tine, naivitatea ta mă emoţionează, maşinaţiile tale vitale la lumina zilei mă amuză; şi mi se pare că am înţeles că tu, asemenea altor sicilieni din cel mai bun soi, ai reuşit să realizezi

sinteza între simţuri şi raţiune. Meriţi deci să nu te las cu buzele umflate, fără să-ţi explic motivul unor ciudăţenii ale mele, al unor fraze pe care ţi leam spus şi care, cu siguranţă, ţi s-au părut demne de un nebun.

Am protestat cu prea puţină convingere:

— N-am înţeles multe din lucrurile pe care le-aţi spus, dar am atribuit întotdeauna această neînţelegere faptului că mintea mea nu era la înălţime, nu că a dumneavoastră o luase razna.

— Las-o baltă, Corbera, n-are nicio importanţă. Noi, bătrânii, vă părem cu toţii nebuni vouă, tinerilor, dar de cele mai multe ori e exact invers. Ca să mă înţelegi însă, va trebui să-ţi povestesc despre timpul în care eram „domnişorul ăla“, şi-mi indică fotografia lui. Trebuie să ne întoarcem în 1887, o perioadă care ţi se va părea preistorică, dar care pentru mine nu e.

Se sculă de pe scaunul din spatele biroului şi veni să se aşeze lângă mine pe divan.

— Scuză-mă, dar, ştii, va trebui să vorbesc în şoaptă. Cuvintele importante nu pot fi ţipate; „urletul de amor“ sau cel de ură se întâlnesc doar în melodrame sau la oamenii primitivi, ceea ce e de fapt acelaşi lucru.

Deci, în 1887 aveam douăzeci şi patru de ani; arătam ca în fotografie; îmi luasem licenţa în literaturi clasice, publicasem două cărticele despre dialectele ionice care stârniseră o oarecare vâlvă în universitatea mea, şi de un an mă pregăteam pentru un concurs la Universitatea din Pavia. În plus, nu mă apropiasem niciodată de o femeie. De fapt, drept să spun, nu m-am apropiat de femei nici înainte, nici după anul acela.

Eram sigur că chipul meu rămăsese complet impasibil, dar mă înşelam.

— E cât se poate de necioplit felul în care clipeşti, Corbera, nu spun altceva decât adevărul, un adevăr de care sunt mândru. Ştiu, că noi, catanezii, suntem consideraţi capabili să ne lăsăm gravide până şi doicile, şi poate că-i adevărat. În ceea ce mă priveşte, nu-i deloc aşa. Când ai de-a face zi şi noapte cu zeiţe şi semizeiţe, cum aveam eu pe vremea aceea, nu

prea mai ai chef să urci treptele bordelurilor din San Berillio. De altfel, pe atunci, eram reţinut şi de sentimente religioase. Corbera, ar trebui într-adevăr să-ţi controlezi genele, te trădează tot timpul. Sentimente religioase, am spus, da. Am spus şi „pe atunci“. Acum nu mai am, dar din acest punct de vedere nu mi-a servit la nimic.

Tu, Corberaşule, care probabil ai avut postul de la ziar în urma vreunui bileţel scris de cine ştie ce ierarh[1], nu ştii ce înseamnă să te pregăteşti pentru un concurs de ocupare a unei catedre universitare de literatură greacă. Doi ani la rând trebuie să tragi ca un nebun. Din fericire, cunoşteam deja destul de bine limba, exact cum o cunosc şi acum, ştii, n-o spun doar aşa, ca să spun ceva… Dar restul: variantele alexandrine şi bizantine ale textelor, fragmentele citate, întotdeauna prost, din autorii latini, nenumăratele conexiuni ale literaturii cu mitologia, istoria, filozofia, ştiinţele! Puteai să-ţi pierzi minţile, repet! Studiam pe rupte, în plus dădeam ore la câţiva corigenţi de la liceu ca să pot să-mi plătesc locuinţa din oraş.

Se poate spune că mă hrăneam numai cu măsline negre şi cafea. Şi culmea culmilor, în vara lui 1887 avu loc catastrofa aceea infernală, cum se întâmplă din când în când în Sicilia. Noaptea Etna vărsa fierbinţeala soarelui adunată în cele cincisprezece ore ale zilei; dacă la amiază atingeai balustrada balconului trebuia să alergi la serviciul de Urgenţă; pavajul făcut din rocă vulcanică părea gata să redevină fluid şi aproape în fiecare zi vântul de sud-est te plesnea peste obraji cu aripile sale de liliac lipicios.

Era cât pe-aci să crăp. M-a salvat un prieten, m-a întâlnit în timp ce rătăceam năuc pe străzi, bolborosind versuri greceşti pe care nu le mai înţelegeam. Fu impresionat de cum arătam. „Ascultă, Rosario, dacă mai rămâi aici îţi pierzi minţile, şi atunci adio concurs. Eu plec în Elveţia (băiatul

[1] Persoană influentă în perioada fascismului.

ăla avea bani), dar am la Augusta o căsuţă cu trei camere, la douăzeci de metri de mare, foarte departe de sat. Fă-ţi bagajele, ia-ţi cărţile şi du-te să stai acolo toată vara. Treci pe la mine peste o oră şi-ţi dau cheile. O să vezi, acolo e cu totul altceva. La gară întreabă unde e casa lui

Carobene, o cunosc cu toţii. Dar pleacă neapărat, pleacă în seara asta."

I-am urmat sfatul, am plecat chiar în aceeaşi seară, şi a doua zi la trezire, în loc de ţevile de la closete care mă salutau în zori, dincolo de curte, m-am pomenit în faţa întinderii imaculate a mării, cu Etna în fundal, care nu mă mai înspăimânta, învăluită în aburii dimineţii. Locul era complet pustiu, aşa cum mi-ai spus că e şi acum, şi de o frumuseţe unică. În căsuţa cu odăile ei prăpădite se afla canapeaua pe care îmi petrecusem noaptea, o masă şi trei scaune; în bucătărie vreo câteva vase de teracotă şi o lampă veche. În spatele casei, un smochin şi o fântână. Un paradis. Am mers în sat, l-am întâlnit pe ţăranul care lucra bucăţica de pământ a lui Carobene, m-am înţeles cu el să-mi aducă la două-trei zile pâine, paste, nişte legume şi petrol. Ulei aveam, de-al nostru, pe care biata maică-mea mi-l trimisese la Catania. Am închiriat o bărcuţă uşoară, pe care pescarul mi-a adus-o dupămasă împreună cu o vârşă şi câteva cârlige. Eram hotărât să rămân acolo cel puţin două luni.

Carobene avea dreptate, era cu adevărat altceva. Căldura era teribilă şi la Augusta, dar nemaifiind reflectată de ziduri, nu-ţi mai provoca o stare de prostraţie animalică, ci un soi de euforie abia perceptibilă, iar soarele, lipsit acum de severitatea lui de călău, se mulţumea să fie un zâmbitor, chiar dacă brutal, dăruitor de energie, ba chiar şi un magician care punea diamante mişcătoare în fiecare uşoară încreţitură a mării. Studiatul nu mai era o greutate, în legănarea uşoară a bărcii în care rămâneam ore în şir, nicio carte nu mi se mai părea un obstacol de trecut, ci, dimpotrivă, cheia caremi deschidea trecerea spre o lume care desfăşura în faţa ochilor mei unul din aspectele ei cele mai fermecătoare. Deseori mi se întâmpla să

recit cu voce tare versurile poeţilor şi numele zeilor uitaţi, neştiuţi de cei mai mulţi, apăreau din nou la suprafaţa mării, care cândva, doar la auzul lor, se ridica învolburată sau se liniştea senină.

Izolarea mea era totală, întreruptă doar de vizitele ţăranului, care tot la trei patru zile îmi aducea puţinele provizii. Se oprea doar cinci minute, pentru că văzându-mă atât de exaltat şi de ciufulit, credea cu siguranţă că mă aflu în pragul unei periculose nebunii. Şi, la drept vorbind, soarele, singurătatea, nopţile petrecute sub rotirea stelelor, liniştea, hrana puţină, studierea unor subiecte din trecutul îndepărtat, ţeseau în jurul meu un soi de vrajă care mă pregătea pentru un miracol.

Şi el s-a întâmplat în cinci august, la şase dimineaţa. Mă trezisem de puţină vreme şi mă urcasem imediat în barcă, câteva lovituri de vâslă mă îndepărtaseră de pietricelele plajei şi mă oprisem sub o stâncă a cărei umbră urma să mă ferească de soarele care urca deja pe cer, încărcat de o furie minunată, şi schimba în aur şi azuriu candoarea mării aurorale.

Declamam, când am simţit că marginea bărcii se înclină uşor, înspre dreapta, ca şi cum cineva s-ar fi agăţat de ea ca să urce. M-am întors şi am văzut-o: chipul limpede al unei fete de şaisprezece ani răsărea din apa mării, două braţe mici strângeau marginea de lemn. Fata zâmbea, o uşoară cută îi mişca buzele palide şi lăsa la vedere nişte dinţişori ascuţiţi şi albi, ca ai câinilor. Nu era însă unul din zâmbetele care se văd la voi, ăştilalţi, corcite mereu de o expresie superfluă de bunăvoinţă sau de ironie, de milă, de cruzime sau de orice altceva; el nu exprima decât ceea ce era, adică o bucurie aproape animalică de a trăi, o fericire aproape divină. Zâmbetul acesta a fost primul dintre farmecele care au avut efect asupra mea, dezvăluindu-mi paradisuri de seninătăţi uitate. De pe părul rebel de culoarea soarelui apa mării se scurgea pe ochii-i vezi larg deschişi, pe trăsăturile ei de o puritate copilărească.

Raţiunea noastră bănuitoare, oricât ar fi de pregătită, se răzvrăteşte în

faţa miracolului, şi când simte că se apropie unul încearcă să facă apel la amintirea unor fenomene banale; asemenea oricui altcuiva mi-am impus să cred că am întâlnit o fată care se scălda şi, mişcându-mă cu grijă, am ajuns la înălţimea ei, m-am aplecat, i-am întins mâinile ca s-o ajut să urce. Dar ea, cu o uimitoare forţă se ridică din apă până la brâu, îmi trecu braţele pe după gât, mă învălui într-un parfum pe care nu-l mai simţisem niciodată şi alunecă în barcă: de la coapse în jos, corpul ei era cel al unui peşte, acoperit de foarte mici solzi sidefii şi albaştri, terminându-se într-o coadă bifurcată care plesnea încet fundul bărcii. Era o sirenă.

Întinsă pe spate îşi sprijinea capul pe mâinile încrucişate, arătându-şi cu o senină lipsă de pudoare delicatul puf de la subsuori, sânii depărtaţi, pântecele desăvârşit; dinspre ea se simţea venind ceea ce greşit am numit parfum, era un miros magic de mare, de voluptate nespus de tânără. Ne aflam în umbră, dar la douăzeci de metri de noi ţărmul se dăruia soarelui fremătând de plăcere. Goliciunea mea aproape deplină reuşea cu greu să-mi ascundă emoţia.

Vorbea, şi aşa fui copleşit, după cea a zâmbetului şi cea a mirosului, de a treia, cea mai puternică vrajă, cea a vocii. Era puţin guturală, voalată, vibrând de nenumărate armonii: în spatele vorbelor se simţeau mareele leneşe ale mărilor vara, foşnetul ultimelor spume pe plajele lumii, trecerea vânturilor pe valurile lunare. Cântecul sirenelor, Corbera, nu există, muzica de care nu poţi fugi e doar aceea a vocii lor.

Vorbea greceşte şi mi-era destul de greu s-o înţeleg. „Te auzeam vorbind singur într-o limbă asemănătoare cu a mea; îmi placi, ia-mă. Sunt Lighea, sunt fiica lui Calliope. Să nu crezi în poveştile inventate despre noi, nu omorâm pe nimeni, iubim doar.“

Aplecat deasupra ei, vâsleam, privind-o fix în ochii zâmbitori. Am ajuns la mal, am luat în braţe trupul înmiresmat, am trecut de la strălucire la umbra deasă, ea îmi strecura deja în gură acea voluptate care seamănă cu

sărutările voastre terestre, aşa cum vinul seamănă cu apa chioară.

Senatorul îşi povestea aventura cu vocea joasă; eu, care în sufletul meu considerasem că diferitele mele experienţe cu femeile sunt total opuse alor sale, pe care le socotisem mediocre, de unde trăsesem prosteşte concluzia că între noi distanţa se micşorase, mă simţeam umilit: până şi în ceea ce priveşte iubirea mă vedeam căzut în prăpăstii uriaşe. N-am avut nicio clipă senzaţia că mi se spuneau gogoşi, şi orice om care ar fi fost de faţă, chiar şi cel mai sceptic, ar fi simţit răzbătând din vocea bătrânului cel mai sigur adevăr.

— Aşa începură cele trei săptămâni. Nu e îngăduit, şi de altfel ar fi o lipsă de respect faţă de tine, să intru în detalii. E suficient să spun că în acele îmbrăţişări mă bucuram în acelaşi timp de cea mai înaltă formă de voluptate spirituală, ca şi de cea elementară, lipsită de orice fel de rezonanţă socială, pe care păstorii noştri singuratici o simt când se unesc, prin munţi, cu caprele lor; iar dacă această comparaţie te dezgustă e pentru că nu eşti în stare să înfăptuieşti transpunerea necesară din planul animalic în cel supraomenesc, planuri, în cazul meu, suprapuse.

Gândeşte-te la ceea ce Balzac n-a putut exprima în Passion dans le désert. Din trupul ei nemuritor ţâşnea o asemenea forţă de viaţă, încât pierderile de energie erau imediat compensate, ba chiar sporite. În zilele acelea, Corbera, am iubit cât o sută de donjuani de-ai voştri adunaţi la un loc, pentru o viaţă întreagă. Şi ce iubire! La adăpost de mănăstiri şi de delicte, de ranchiuna cavalerilor de tot felul şi de rivalitatea atâtor Leporello, departe de cerinţele inimii, de falsele suspine, de sfârşelile închipuite care murdăresc inevitabil mizerabilele voastre sărutări. Un Leporello, drept să spun, ne-a deranjat în prima zi, dar a fost doar o dată: pe la unsprezece am auzit zgomotul bocancilor ţăranului pe cărarea care ducea la mare. De abia am avut timp să acopăr cu un cearşaf trupul neobişnuit al Ligheei, că şi era în prag, capul, gâtul, braţele ei, care nu erau

acoperite, l-au făcut pe Leporello să creadă că era vorba de o vulgară cucerire de-a mea şi îi insuflară un neaşteptat respect; stătu şi mai puţin decât de obicei şi la plecare îmi făcu cu ochiul şi cu degetul mare şi arătătorul de la mâna dreaptă lipite, făcu gestul de a-şi răsuci în colţul gurii o mustaţă imaginară, apoi o luă în sus pe cărare.

Am vorbit despre cele douăzeci de zile petrecute împreună, n-aş vrea însă să-ţi imaginezi că în timpul celor trei săptămâni am trăit „casnic“, cum se spune, împărţind patul, hrana şi ocupaţiile. Absenţele Ligheei erau frecvente, fără să-mi facă vreun semn înainte, se arunca în mare şi dispărea, uneori multe ore în şir. Atunci când se întorcea, aproape întotdeauna dimineaţa devreme, sau mă întâlnea în barcă, sau eram încă acasă, ajutânduse cu braţele se târa pe pietriş, şi, jumătate afară şi jumătate în apă, întinsă pe spate, mă striga să vin s-o ajut să urce povârnişul. „Sasà“, mă chema, pentru că îi spusesem că acesta e diminutivul de la numele meu. În acţiunea aceasta, stânjenită chiar de acea parte a trupului care o făcea să fie sprintenă în mare, avea aspectul demn de milă al unui animal rănit, aspect pe care zâmbetul din ochii ei îl anula imediat.

Nu mânca decât hrană vie, deseori o vedeam ieşind din apa mării, cu bustul delicat strălucind la soare, în timp ce sfâşia cu dinţii un peşte argintiu care se zbătea încă, sângele îi brăzda bărbia şi, după câteva muşcături, merluciul sau dorada sfârtecată erau aruncaţi peste umăr înapoi în apă şi se scufundau, pătând-o de roşu, în timp ce ea ţipa copilăreşte, lingându-şi dinţii cu limba. O dată i-am dat vin, i-a fost imposibil să bea din pahar, a trebuit să i-l vărs în palma micuţă şi uşor verzuie şi ea l-a băut lipăind cum face un câine, în timp ce în ochi îi apărea surpriza pentru gustul acela neştiut. Din când în când venea la mal cu mâinile pline de stridii, de midii, şi în timp ce eu mă chinuiam să le deschid cu un cuţit, ea le strivea cu o piatră şi sugea molusca palpitândă, împreună cu firimituri de carapace de

care nici nu-i păsa.

Ţi-am spus deja, Corbera: era un animal, dar în acelaşi timp era şi o Nemuritoare, şi e un păcat că nu se poate exprima încontinuu în cuvinte această sinteză, aşa cum o exprima ea, cu absolută simplitate. Manifesta o bucurie şi o gingăşie opuse mizerabilei pofte animalice nu numai în relaţia trupească, dar vorbirea ei era de o forţă imediată, pe care am regăsit-o doar la câţiva mari poeţi. Nu degeaba era fiică a Calliopei: ignorând orice cultură, neavând niciun fel de înţelepciune, dispreţuind orice constrângere morală, ea aparţinea totuşi izvorului oricărei culturi, al oricărei înţelepciuni, al oricărei etici şi ştia să-şi exprime această superioritate în termeni de o aspră frumuseţe. „Sunt totul pentru că sunt doar suflu de viaţă fără oprelişti, sunt nemuritoare pentru că toate morţile se varsă în mine, de la cea a merluciului de dinainte la cea a lui Zeus, care, odată strânse în mine, redevin viaţă, nu izolată şi hotărâtă dinainte, ci plină de forţă şi deci liberă.“ Apoi spunea: „Tu eşti frumos şi tânăr, ar trebui să mă urmezi acum în mare şi ai scăpa de suferinţe, de bătrâneţe; ai veni în lăcaşul meu, sub munţii înalţi ai apelor încremenite şi întunecate, unde totul e o pace tăcută atât de firească încât cine are parte de ea nici nu-şi dă seama. Eu te-am iubit şi, nu uita, atunci când vei fi obosit, când n-o să mai poţi cu adevărat, nu va trebui decât să te apropii de mare şi să mă chemi. Eu voi fi întotdeauna acolo, pentru că sunt pretutindeni, şi setea ta de somn se va potoli.“

Îmi povestea despre viaţa ei în mare, despre tritonii bărboşi, despre peşterile verzi-albăstrui, dar îmi spunea că şi acestea erau false aparenţe şi că adevărul era mult mai adânc, în palatul orb şi mut al apelor fără formă, veşnice, fără străluciri, fără şoapte.

Odată îmi spuse că va lipsi mult timp, până în seara zilei următoare.

„Trebuie să plec departe, acolo unde ştiu că voi găsi un dar pentru tine.“

S-a întors într-adevăr cu o splendidă ramură de coral purpuriu, incrustată cu scoici şi ierburi de mare. Am păstrat-o mult timp într-un

sertar şi în fiecare seară sărutam locurile acelea pe care îmi aminteam că se aşezaseră degetele Indiferentei, deci ale Binefăcătoarei. Într-o bună zi însă, Maria, guvernanta pe care am avut-o înaintea Bettinei, a furat-o ca s-o dea unui concubin al ei. Am regăsit-o apoi la un bijutier de pe Ponte Vecchio, profanată, curăţată şi lustruită în aşa fel încât era aproape de nerecunoscut.

Am cumpărat-o şi într-o noapte am aruncat-o în Arno; trecuse prin prea multe mâini păgâne.

Îmi vorbea şi despre nu puţinii ei amanţi umani pe care-i avusese în timpul adolescenţei sale milenare: pescari şi marinari greci, sicilieni, arabi, cIprioţi, câţiva naufragiaţi chiar, plutind în voia valurilor, pe nişte epave putrede, cărora le-a apărut o clipă în străfulgerarea furtunii pentru a le transforma în plăcere ultima respiraţie. „Toţi au răspuns invitaţiei mele, au venit să mă întâlnească, unii imediat, alţii după ce a trecut un timp care pentru ei era îndelungat. Unul singur nu s-a mai arătat, era un tânăr frumos, cu pielea foarte albă şi părul roşcat, cu care m-am iubit pe o plajă îndepărtată, acolo unde marea noastră se varsă în marele ocean; mirosea a ceva mai tare decât vinul pe care mi l-ai dat zilele trecute. Cred că n-a mai apărut, desigur nu pentru că era fericit, ci pentru că atunci când ne-am întâlnit era atât de beat, că nu înţelegea nimic, i-am părut probabil vreuna din obişnuitele pescăriţe.“

Săptămânile acelea din miezul verii trecură repede, de parc-ar fi fost o singură dimineaţă; când se terminară, mi-am dat seama că trăisem secole.

Fata aceea senzuală, acea creatură nemiloasă fusese şi o Mamă preaînţeleaptă, care, prin simpla ei prezenţă, dezrădăcinase credinţe, destrămase metafizici; cu degetele ei gingaşe, deseori însângerate, îmi arătase calea spre adevărata odihnă veşnică, dar şi spre un ascetism izvorât nu din renunţare, ci din neputinţa de a accepta plăceri de rând. Cu siguranţă, nu eu voi fi al doilea care să nu-i dea ascultare, nu voi refuza

acest soi de Har păgân ce mi-a fost dat.

Datorită înseşi violenţei ei, vara aceea a fost scurtă. Puţin după douăzeci august apărură primii nori timizi, căzură câteva picături de ploaie călduţă ca sângele. În depărtarea orizontului, nopţile fură o continuă înlănţuire de lente fulgere mute care se desprindeau unul dintr-altul asemenea cugetărilor unui zeu. Dimineaţa, marea de culoarea turturelei se plângea ca o turturea de tainicele sale nelinişti şi seara se încreţea, fără să se simtă briza, într-un degradé de gri-fum, gri-oţel, gri-perlă, toate nespus de delicate şi mai prietenoase decât strălucirea de dinainte. Fâşii îndepărtate de ceaţă atingeau uşor apa, poate pe ţărmurile greceşti ploua deja. Şi dispoziţia Ligheei se stingea trecând de la strălucire la tandreţea griului. Tăcea mai mult, petrecea ore întregi întinsă pe o stâncă privind spre zarea mişcătoare acum, nu mai pleca prea mult. „Vreau să mai rămân cu tine, dacă aş pleca în larg acum, tovarăşii mei de mare m-ar ţine cu ei. Îi auzi? Mă cheamă.“ Uneori mi se părea că aud cu adevărat o altfel de notă, mai joasă, printre ţipetele pescăruşilor, că întrezăresc coame fulgerând printre stânci. „Cântă în amforele lor, o cheamă pe Lighea la sărbătorile furtunii.“

Aceasta a năvălit peste noi în zorii zilei de douăzeci şi şase. De pe stâncă am văzut cum se apropia vântul care învolbura apele în depărtare, aproape de noi valurile plumburii se umflau uriaşe şi leneşe. În curând vijelia ajunse aproape, ne şuieră în urechi, aplecă la pământ rozmarinii uscaţi. Marea, sub noi, se rupse, primul val înaintă înălbit de spumă. „Adio, Sasà. Nu vei uita!“ Talazul se sparse de stâncă, Sirena se aruncă în vârtejul irizat, n-am văzut-o căzând, păru să se descompună în spumă.

Senatorul a plecat în ziua următoare, dimineaţa; am mers la gară să-mi iau rămas-bun. Era morocănos şi aspru ca întotdeauna, dar când trenul se puse în mişcare, a scos mâna pe fereastră şi mi-a atins părul cu degetele.

A doua zi, dimineaţa, s-a primit un telefon la ziar: în timpul nopţii, senatorul La Ciura căzuse în mare de pe coverta navei Rex care naviga spre

Napoli şi, deşi nişte şalupe au fost coborâte imediat în apă, trupul n-a fost găsit.

O săptămână mai târziu a fost deschis testamentul său: Bettinei îi rămâneau banii din bancă şi mobila, biblioteca era lăsată moştenire Universităţii din Catania, într-un codicil de dată recentă eu eram numit legatar al vasului grecesc cu figuri de sirene şi al marii fotografii cu Corele de pe Acropole.

Am trimis cele două obiecte acasă, la Palermo. Apoi a venit războiul şi în timp ce eram în Marmarica, cu o jumătate de litru de apă pe zi, „liberators" mi-au distrus casa; când m-am întors, fotografia fusese tăiată fâşii care serviseră drept torţe jefuitorilor nocturni, vasul fusese făcut ţăndări, pe cel mai mare dintre cioburi se văd picioarele lui Ulise legat de catargul corabiei. Îl mai păstrez încă. Cărţile fură depozitate în subsolul Universităţii, dar pentru că lipsesc fondurile pentru rafturi, ele putrezesc încetul cu încetul.

(Traducere: Gabriela LUNGU)